

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบของการขยายตัวนิคมอุตสาหกรรมใน
อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

พรชัย พิริยะสันติ

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชายุทธศาสตร์และความมั่นคง

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบของการขยายตัวนิคมอุตสาหกรรมใน
อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

พรชัย พิริยะสันติ

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชายุทธศาสตร์และความมั่นคง
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2568
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

A STUDY OF PUBLIC OPINION ON THE IMPACT OF INDUSTRIAL ESTATES
EXPANSION IN NONG YAI DISTRICT, CHONBURI PROVINCE

PORNCHAI PIRIYASANTI

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF POLITICAL SCIENCE
IN STRATEGY AND SECURITY
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE AND LAWS
BURAPHA UNIVERSITY

2025

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ พรชัย พิริยะสันติ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์และความมั่นคง ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....
(ดร.เอกลักษณ์ ณีถฤทธิ)

ประธาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ เครือนวน)

กรรมการ

.....
(ดร.เอกลักษณ์ ณีถฤทธิ)

กรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพวรรณ พึ่งพา)

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิเชียร ตันศิริกงกล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์และความมั่นคง ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ่มเยี่ยม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

65920089: สาขาวิชา: ยุทธศาสตร์และความมั่นคง; ร.ม. (ยุทธศาสตร์และความมั่นคง)

คำสำคัญ: ผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม/ อำเภอหนองใหญ่/ จังหวัดชลบุรี

พรชัย พิริยะสันติ : การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบของการขยายตัวนิคมอุตสาหกรรมในอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี. (A STUDY OF PUBLIC OPINION ON THE IMPACT OF INDUSTRIAL ESTATES EXPANSION IN NONG YAI DISTRICT, CHONBURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: เอกถัชชัย วัฒนฤทธิ ปี พ.ศ. 2568.

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 392 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential analysis) ใช้สถิติ t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ผลจากการศึกษาเป็นดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านเศรษฐกิจ โดยภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.93$, SD = 0.92) โดยด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีผลกระทบปานกลาง ($\bar{x} = 3.15$, SD = 1.05) รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม มีผลกระทบปานกลาง ($\bar{x} = 3.05$, SD = 1.03) ด้านเศรษฐกิจ มีผลกระทบปานกลาง ($\bar{x} = 2.89$, SD = 0.97) และด้านสุขภาพ มีผลกระทบปานกลาง ($\bar{x} = 2.63$, SD = 1.01) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ต่างกัน มีความเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

65920089: MAJOR: STRATEGY AND SECURITY; M.Pol.Sc. (STRATEGY AND SECURITY)

KEYWORDS: THE IMPACT OF INDUSTRIAL ESTATES EXPANSION/ NONG YAI DISTRICT/ CHONBURI PROVINCE

PORNCHAI PIRIYASANTI : A STUDY OF PUBLIC OPINION ON THE IMPACT OF INDUSTRIAL ESTATES EXPANSION IN NONG YAI DISTRICT, CHONBURI PROVINCE.

ADVISORY COMMITTEE: AKEKALUK NUTTARIT, 2025.

The purpose of this study is to 1) assess public opinions on the impacts of industrial park expansion in Nong Yai District, Chonburi Province, and 2) compare public opinions on the impacts of industrial park expansion in Nong Yai District, Chonburi Province, based on personal factors. The study population comprises Nong Yai District, aged 18 and older in Chonburi Province. The total sample size is 392 samples, selected using stratified random sampling. The research used a questionnaire as the tool for data collection. Data analysis was conducted using descriptive statistics, including the mean ($\bar{x}$) and standard deviation (SD), and inferential statistics, including t-test and one-way ANOVA. The results of the study are as follows:

1. Opinions on the impacts of industrial factories in Nong Yai District, Chonburi Province, were categorized into four areas: 1) Health, 2) Environment, 3) Social, and 4) Economic. Overall, the sample group expressed a moderate impact ($\bar{x} = 2.93$, SD = 0.92), with the social aspect having the highest mean, indicating a moderate impact ($\bar{x} = 3.15$, SD = 1.05). The next highest impact was the environmental aspect, which was also moderate ($\bar{x} = 3.05$, SD = 1.03), followed by the economic aspect ($\bar{x} = 2.89$, SD = 0.97), and lastly the health aspect ($\bar{x} = 2.63$, SD = 1.01).

2. The comparison of public opinions on the impacts of industrial park expansion in Nong Yai District, Chonburi Province, based on personal factors revealed that no significant difference was found in overall impacts based on gender, age, education, income, and length of residence in the area at the 0.05 significance level. However, regarding occupation, individuals with different occupations showed significant differences in their opinions on the impacts of industrial park expansion in Nong Yai District at the 0.05 significance level.

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิตฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.เอกลักษณ์ ฉัตรฤทธิ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ทุ่มเททั้งร่างกาย แรงใจ เพื่อคุณภาพของงานวิจัย ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ สนับสนุนส่งเสริมจนงานนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาอย่างยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณประชาชนในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการเป็นกลุ่มอย่างในการสำรวจข้อมูลในการทำงานนิพนธ์ในครั้งนี้ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการทำงานนิพนธ์ และขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ทุกท่าน ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ เครือนวน (ประธานกรรมการ) อาจารย์ ดร.เอกลักษณ์ ฉัตรฤทธิ (กรรมการ) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพวรรณ พึ่งพา (กรรมการ) ที่กรุณาให้ข้อสังเกต คำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ ในการจัดทำงานวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีคุณภาพ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาครั้งนี้เป็นอย่างสูง นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้สอน คณาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้ความรู้ แนวคิดเพื่อใช้ในการจัดทำงานวิจัยให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพอีกด้วย

คุณค่าทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกและบูชาพระคุณแก่ บุพการีของผู้วิจัยและบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ ประศาสน์วิชา อยู่เบื้องหลังในการวางรากฐานการศึกษาให้กับผู้วิจัย ด้วยดีเสมอมา

พรชัย พิริยะสันติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
คำถามการวิจัย	5
ผลที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	7
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบ	11
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม	13
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ	16
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบทางสังคม	19
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจ	24
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรม	26
ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ศึกษา	36

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	51
สมมติฐานการวิจัย.....	51
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษา.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	60
ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล.....	60
ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม ในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี.....	63
ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคม อุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	73
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96
สรุปผลการศึกษา.....	97
อภิปรายผลการศึกษา.....	100
ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก เอกสารการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	112
ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัย.....	120

ภาคผนวก ค เอกสารการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	125
ประวัติย่อของผู้วิจัย	129

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1 ความแตกต่างระหว่างการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมกับการประเมินผลกระทบทางสังคม.....	21
ตารางที่ 2-2 จำนวนประชากรอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี.....	38
ตารางที่ 2-3 ข้อมูลการแบ่งเขตการปกครองอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี	38
ตารางที่ 2-4 ข้อมูลโรงงานในอำเภอหนองใหญ่	39
ตารางที่ 2-5 การสังเคราะห์ปัจจัยผลกระทบจากการประกอบอุตสาหกรรม.....	50
ตารางที่ 3-1 สถิติจำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป พื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ข้อมูลเดือนพฤศจิกายน 2566.....	54
ตารางที่ 3-2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจำแนกตามตำบล	56
ตารางที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	60
ตารางที่ 4-2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสุขภาพ.....	64
ตารางที่ 4-3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสังคม	66
ตารางที่ 4-4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสิ่งแวดล้อม	68
ตารางที่ 4-5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านเศรษฐกิจ.....	71
ตารางที่ 4-6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ในภาพรวม.....	73
ตารางที่ 4-7 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามเพศ.....	74

ตารางที่ 4-8 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่จำแนกตามอายุ.....	75
ตารางที่ 4-9 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสุขภาพ จำแนกตามอายุ.....	76
ตารางที่ 4-10 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสังคม จำแนกตามอายุ	77
ตารางที่ 4-11 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่จำแนกตามสถานภาพ	78
ตารางที่ 4-12 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามการศึกษา	80
ตารางที่ 4-13 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามอาชีพ.....	81
ตารางที่ 4-14 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสุขภาพ จำแนกตามอาชีพ	82
ตารางที่ 4-15 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพ	84
ตารางที่ 4-16 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสังคม จำแนกตามอาชีพ	86
ตารางที่ 4-17 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามอาชีพ	88

ตารางที่ 4-18 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามรายได้.....90

ตารางที่ 4-19 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ 91

ตารางที่ 4-20 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 92

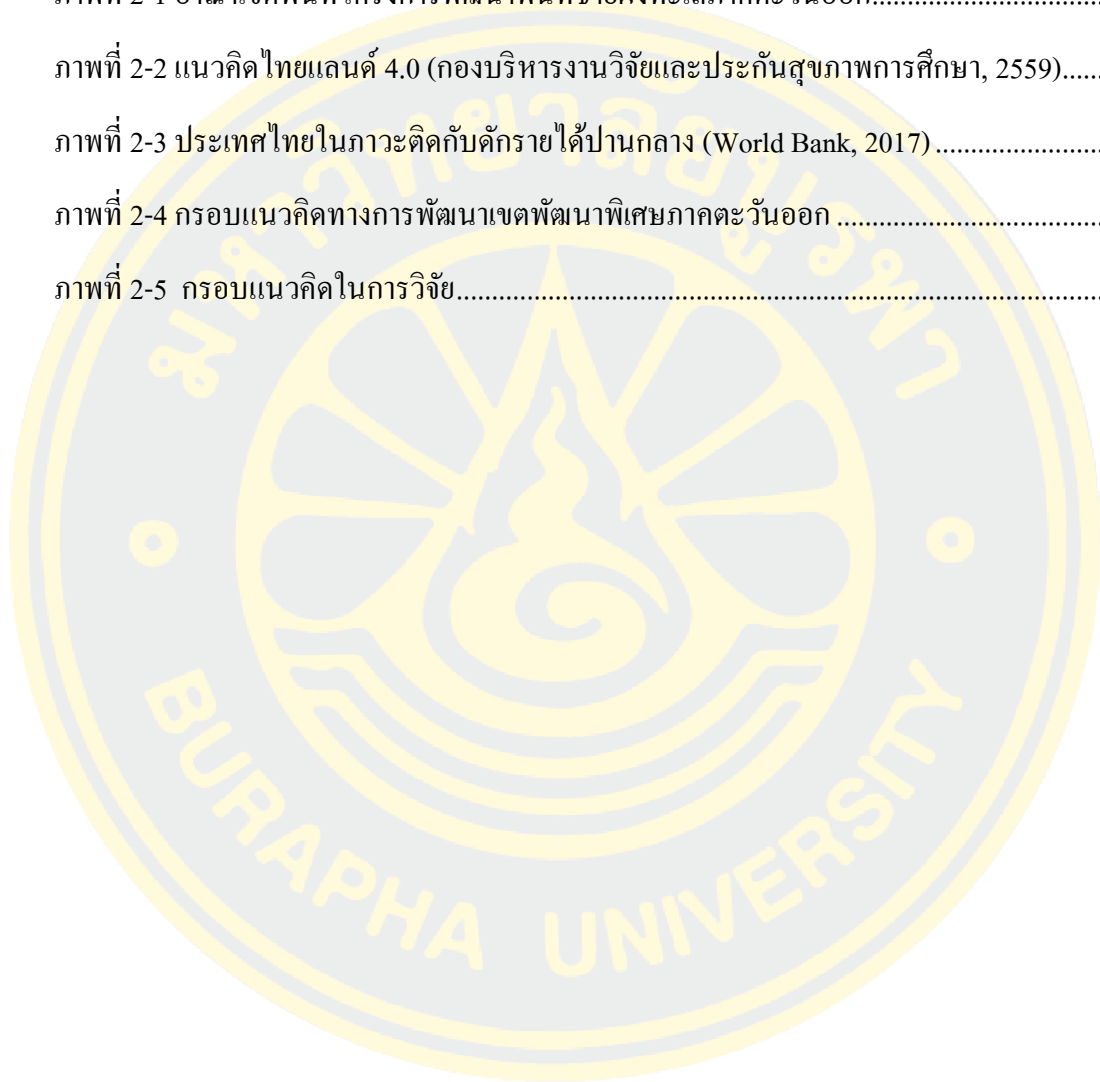
ตารางที่ 4-21 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน 93

ตารางที่ 4-22 สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 95

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2-1 อาณาเขตพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก.....	29
ภาพที่ 2-2 แนวคิดไทยแลนด์ 4.0 (กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา, 2559).....	32
ภาพที่ 2-3 ประเทศไทยในภาวะติดกับดักรายได้ปานกลาง (World Bank, 2017)	33
ภาพที่ 2-4 กรอบแนวคิดทางการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	35
ภาพที่ 2-5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	51

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

รัฐบาลไทยภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ริเริ่มโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐบาลในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย 4.0” เพื่อให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจชั้นนำและเมืองนำของเอเชียที่จะสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพชีวิตและรายได้ของประชาชน โดยได้กำหนดมาตรการส่งเสริมการลงทุนเพิ่มเติมที่เชื่อมโยง 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ในเบื้องต้นครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง เนื่องจากตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่ดีที่สุดของภูมิภาคอาเซียนสามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศจีนและอินเดียที่มีประชากรจำนวนมากและมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง ขณะเดียวกันยังมีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ และยังเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศด้วยเหตุนี้โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จึงถูกคาดหวังให้เป็นการยกระดับของการลงทุนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยอย่างยั่งยืน (รติมา กชนันท์, 2560)

สำหรับจุดเริ่มต้นของโครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นับได้ว่าเป็นการต่อยอดความสำเร็จจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Seaboard ที่เริ่มดำเนินการมากกว่า 30 ปีที่แล้ว ในช่วงรัฐบาลของ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ที่รัฐบาลได้กำหนดให้หน่วยงานต่าง ๆ ช่วยกันขับเคลื่อนการลงทุนครั้งใหญ่ในบริเวณเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก หรือ Eastern Seaboard โดยจัดให้เป็น “วาระแห่งชาติ” ที่ทุกคนจะมาร่วมกันพัฒนามีการสร้างท่าเรือพาณิชย์น้ำลึกแห่งแรกของประเทศบริเวณแหลมฉบัง และใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นฐานการผลิตของอุตสาหกรรมสำคัญต่าง ๆ ทั้งในส่วนของอุตสาหกรรมปิโตรเคมี บริเวณมาบตาพุด ตลอดจนอุตสาหกรรมยานยนต์ในเขตชลบุรี เพื่อกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค พลิกภาคตะวันออกของประเทศไทยให้กลายเป็นพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถก้าวขึ้นสู่การเป็นประเทศแนวหน้าในภูมิภาค นำไปสู่การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม 32 แห่ง โรงงานเกือบ 5 พันแห่ง ด้วยเงินลงทุนรวมกันกว่า 5 หมื่นล้านดอลลาร์จนได้ก้าวเป็นศูนย์การผลิตปิโตรเคมีที่มีขนาดใหญ่เป็น 1 ใน 5 ของเอเชีย จากความสำเร็จของการลงทุนดังกล่าวส่งผลให้ระดับรายได้รวมผลของภาคตะวันออกสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด จากเดิมที่มีสัดส่วนรวมกันเพียงร้อยละ 3.6 และ 10.3 ของ

GDP ประเทศ และกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ เมื่อปี 2525 ขึ้นเป็นร้อยละ 17.7 และร้อยละ 40 ในปี 2557 ทำให้รายได้ต่อหัวของคนที่อยู่ในภาคตะวันออกขยายตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากเดิมที่เคย น้อยกว่าคนกรุงเทพฯ ร้อยละ 30 กลายเป็นมากกว่าคนกรุงเทพฯ ร้อยละ 26 กล่าวได้ว่า โครงการ พัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจประเทศไทยครั้งสำคัญ โดยอุตสาหกรรมยานยนต์และปิโตรเคมีที่สร้างขึ้นได้กลายเป็นฟันเฟืองหลักที่คอยขับเคลื่อน เศรษฐกิจ ดึงดูดต่างชาติให้เข้ามาลงทุนและสร้างรายได้ให้ประเทศต่อเนื่องกว่า 30 ปี (กอบศักดิ์ ภูตระกูล, 2559 อ้างถึงใน รติมา คชนันท์, 2560)

โครงการ EEC ดังกล่าวจึงเป็นความหวังใหม่ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในยุค อุตสาหกรรม 4.0 ในการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งตะวันออก ให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของ อาเซียนและเป็นเมืองที่น่าอยู่ อีกทั้งดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ (New S-Curve) เพื่อสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบสินค้าและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ซึ่งคาดว่าอุตสาหกรรม ใหม่นี้จะกลายเป็นกลไกสำคัญของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Growth engine) โดยมีเป้าหมายหลักในการ เติบโตเต็มภาพรวมในการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งจะเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศ เพิ่ม ความสามารถในการแข่งขันและทำให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตได้ในระยะยาว โดยในระยะแรก จะเป็นการยกระดับพื้นที่ในเขต 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ให้เป็นพื้นที่เขต เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบและมี ประสิทธิภาพผ่านกลไกการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายพื้นที่เขต เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน (สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก, 2559)

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จะมีปัจจัยสนับสนุนจากการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานจากภาครัฐรวม ทั้งการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ซึ่งมีมูลค่าประมาณสาม แสนล้านบาท ซึ่งจะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและการลงทุนในธุรกิจและอุตสาหกรรม ต่อเนื่อง ซึ่งคาดว่าจะดึงดูดให้การลงทุนจากชาวไทยและต่างชาติและจะส่งผลให้เกิดการลงทุนทาง ธุรกิจและอุตสาหกรรมเกิดการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศ เกิดการย้ายถิ่นฐาน ของแรงงานเพื่อเข้ามาทำงาน ทำให้รายได้และกำลังซื้อของคนในพื้นที่ได้ปรับตัวเพิ่มขึ้น สังคม เมืองเกิดการเติบโต ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะช่วยผลักดันให้อุตสาหกรรมก่อสร้างประเภทต่าง ๆ ทั้งด้าน โครงสร้างพื้นฐาน อสังหาริมทรัพย์ รวมถึงนิคมอุตสาหกรรมของภูมิภาคขยายตัวได้เพิ่มขึ้น (ปิย พงศ์ พุฒิชัย, 2559) รวมถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ทำให้เกิดการจ้างงาน การพัฒนาศักยภาพ คนและชุมชน เป็นการเตรียมอนาคตให้กับคนทั้งประเทศ ไม่ใช่แค่เฉพาะในพื้นที่ 3 จังหวัด โดยมี

เหตุผลอยู่ 3 ประการ คือ (คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก, 2560)

ประการที่ 1 พื้นที่นี้ถือเป็นระเบียงเศรษฐกิจทางฝั่งตะวันออกของกรุงเทพฯ ที่จะช่วยลดความแออัดในเมืองกรุง และเมื่อกรุงเทพฯ ผูกพันกับโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) แล้ว พื้นที่นี้จะกลายเป็นมหานครที่น่าอยู่

ประการที่ 2 โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จะเป็นพื้นที่ที่เชื่อมโยงภาคอีสานตอนบนและตอนล่างมาสู่อ่าวไทย ด้วยการขนส่งทั้งทางรถไฟและทางถนนมายังท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือสัตหีบ และท่าเรือมาตาพุด ที่รวมศูนย์การผลิตของประเทศเชื่อมไว้ด้วยกัน

ประการที่ 3 การพัฒนารั้งนี้ ถือเป็น การเชื่อมโยง 3 จังหวัด โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เข้ากับการพัฒนาจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออก (ปราจีนบุรี สระแก้ว จันทบุรี ตราด) โดยเฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่ตราดและสระแก้ว

โดยโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้ประกาศเขตส่งเสริมเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยนักลงทุนจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี และสิทธิประโยชน์ด้านอื่น ๆ รวมถึงการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจอีกด้วย โดยได้มีการประกาศรายชื่อเขตส่งเสริมเพื่อกิจการพิเศษที่ประกาศแล้ว ได้แก่ เขตส่งเสริมรูปแบบนิคมอุตสาหกรรม จำนวน 21 แห่ง เขตส่งเสริมรูปแบบอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษเฉพาะด้าน (Cluster) จำนวน 2 แห่ง (จรรูวรรณ เหมยากร, 2564)

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ได้ให้ความหมายของ เขตซึ่งเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หมายความว่า พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และพื้นที่อื่นใดที่อยู่ในภาคตะวันออกที่กำหนดเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาให้เป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561

โดยอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี เป็นพื้นที่ราบลุ่มสลับเชิงเขา ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำสวน ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง สับปะรด และอื่น ๆ และปัจจุบันมีนิคมอุตสาหกรรมเริ่มเข้ามาดำเนินการในพื้นที่ จำนวน 3 แห่ง คือ (ที่ว่ากรมอำเภอหนองใหญ่, 2566)

1. นิคมอุตสาหกรรมยามาโตะอินคัสทรีส์
2. นิคมอุตสาหกรรมโรจนะหนองใหญ่
3. นิคมคัมบิลิวเอชเอ อีสเทิร์นซีบอร์ด 3

ซึ่งเป็นผลจากการถูกกำหนดพื้นที่ตามที่พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 กำหนดให้พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง เป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเป็นไปตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกในพื้นที่ 3 จังหวัด ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่และระบบสาธารณูปโภค โดยอำเภอหนองใหญ่เป็นพื้นที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) และการเกิดขึ้นของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี อาจเกิดผลดีในด้านการกระจายรายได้ แต่ในส่วนของความเสียหายและความล่มสลายของภาคประชาชนในหลาย ๆ ด้านที่อาจเกิดขึ้นได้จากการเข้ามาของนิคมอุตสาหกรรมที่เข้ามาดำเนินโครงการ และในช่วงที่ผ่านมามีปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่อุตสาหกรรมเข้ามาในพื้นที่ อาจไม่ได้รับความสนใจจากรัฐบาลนัก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการสูญเสียและเสื่อมโทรมลงของทรัพยากร ทุ่งนาและไร่นา แหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อการอุปโภคบริโภค ปัญหาสภาพแวดล้อมที่ปนเปื้อนมลพิษ ไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางอากาศ น้ำเสีย การปนเปื้อนสารพิษในดินและน้ำใต้ดิน ตลอดจนปัญหาการกักขังอุตสาหกรรมซึ่งกำลังเป็นปัญหาใหญ่มากในปัจจุบัน โดยเฉพาะพื้นที่ใกล้เคียงและรอบเขตการพัฒนาอุตสาหกรรมและการเอารัดเอาเปรียบทั้งทางตรงและทางอ้อมที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชนซึ่งมาพร้อมกับการพัฒนาที่เกิดขึ้น อาจกล่าวได้ว่าทำให้คนจำนวนไม่น้อยที่ต้องอพยพย้ายหนีความเสื่อมโทรมทางสังคม และสภาพแวดล้อมดังกล่าว

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น อาทิ รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอหนองใหญ่ถูกเปลี่ยนแปลงไป จากภาคเกษตรกรรม เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้นนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลกระทบของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ว่าหลังการเกิดขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอหนองใหญ่ ส่งผลกระทบบ้างในด้านต่าง ๆ ต่อชุมชนทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ อย่างไรบ้าง รวมถึง ความรุนแรงของผลกระทบมีมากน้อยเพียงใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นข้อเสนอแนะแก่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางป้องกัน ปรับปรุงและแก้ไขผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

คำถามการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ไว้ดังนี้

1. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี มีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ในด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ มีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด ในมุมมองของประชาชนในพื้นที่

2. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

ผลที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. คาดว่าผลจากการศึกษานี้จะสามารถทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

2. คาดว่าผลการศึกษาจะนำไปสู่การเกิดแนวทางป้องกันและแก้ไขผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี โดยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น 17,930 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2566)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ประชาชนในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ครอบคลุม 5 ตำบล คำนวณหาขนาดตัวอย่างของ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 392 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษา เรียบเรียงและนำเสนอสาระสำคัญจากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดการประเมินผลกระทบ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบทางสังคม
6. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจ
7. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรม
8. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายความคิดเห็น

การศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้
อุปธิภูฐา อินทรสาด และนัสสมล บุตรวิเศษ (2564) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความคิด การตัดสินใจหรือการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ การรับรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม

รัชชัย สหพงษ์ และจารุกิตติ สายสิงห์ (2559) ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกด้านความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ด้วยการพูด การเขียน โดยมีพื้นฐานความรู้เดิม ประสบการณ์ที่ได้รับ ตลอดจนสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นเป็นหลักในการแสดงความคิดเห็น

กฤษณา บังชามาตย์ (2560) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก การยอมรับหรือไม่ยอมรับ ความรู้สึกของบุคคลแต่เป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเท่ากับทัศนคติ การเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้น ด้วยการพูด เขียน หรือสื่อสารให้บุคคลอื่นได้รับรู้ โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม และสภาพแวดล้อม อารมณ์ความรู้สึกของ

บุคคลนั้น เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองและความคิดเห็นของแต่ละบุคคลอาจจะเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ เกิดจากการเรียนรู้เข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน หรือมาจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีผลต่อจิตใจ แบ่งได้ทั้งในทางที่ดี ได้แก่ การยอมรับ และในทางที่ไม่ดี ได้แก่ การปฏิเสธ อาจมีระดับความคิดเห็นในระดับธรรมดาและรุนแรง ขึ้นอยู่กับความรู้สึกนึกคิดของผู้นั้น

อัจฉราพร ปะที (2559) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความคิด ความเชื่อของแต่ละบุคคลที่มีต่อคน ไรที่ฟัง และแสดงออกโดยการพูด การเขียน โดยอาศัยพื้นฐานจากประสบการณ์ที่ได้รับ หรือการรับรู้ข้อมูลข่าวสารซึ่งอาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ได้

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกที่เกิดจากความรู้สึกภายในต่าง ๆ ซึ่งความรู้สึกภายในนั้นอาจเป็นเพียงเจตคติหรือความเชื่อหรือความนิยมของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ทั้งอาจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อสิ่งนั้นก็ได้

2. ความสำคัญของความคิดเห็น

ความคิดเห็นของมนุษย์มีความสำคัญเป็นอย่างมาก มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของความคิดเห็นไว้ ดังนี้

จิตรจางง สุภาพ (2544 อ้างถึงใน พิสิทธิ์ อุดชาชน และคณะ, 2558) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นมีอิทธิพลครอบงำและมีบทบาทกำหนดวิถีชีวิตและสังคมของมนุษย์เป็นอย่างมาก สามารถพัฒนาชีวิตสังคมมนุษย์ชาติ ทั้งหมดไปสู่ความเจริญอกงาม หลุดพ้น หรือนำไปสู่ความเสื่อม ความพินาศก็ได้ ดังจะมองเห็นในในชีวิตของบุคคล ทิฐิ (ความเห็น) เป็นตัวชักจูง และกำหนดวิถีชีวิตทั้งในด้านรับเข้าและด้านแสดงออก กล่าวคือ จะมองเห็น โลกและชีวิตเป็นอย่างไร และจะปฏิบัติต่อโลกและชีวิตนั้นอย่างไร เริ่มตั้งแต่การแปลความหมายของประสบการณ์ที่รับเข้ามาใหม่อย่างไร จะมีค่าจะตัดสิน วินิจฉัยอย่างไร จะหันไปหาหรือเลือกรับสิ่งใด ส่วนใด ในแง่ใด จะเห็นด้วยหรือไม่ จะอยู่ฝ่ายใด และชักนำแนวความคิด การพูด การกระทำที่จะสนองตอบได้ แสดงปฏิกิริยาออกไปเองว่าจะเอาอย่างไรพูด หรืออย่างไรกับบุคคล สิ่งของ สภาพแวดล้อม หรือสถานการณ์นั้น ๆ พร้อมทั้งสร้างเหตุผลประกอบ สำหรับการที่จะพูด จะทำเช่นนั้น

จารึก ศรีเลิศ (2540 อ้างถึงใน ปิยฉัตร ศิริมาศทอง, 2564) ได้เสนอไว้ว่า วิธีที่ง่ายที่สุดใน การที่จะบอกถึงความคิดเห็น คือ การแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำให้ทราบว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะใดแล้วจะสามารถทำตามความคิดเห็น

เหล่านั้นได้หรือไม่และในการวางนโยบายใด ๆ ก็ตามความคิดเห็นที่วัดออกมาได้จะทำให้ผู้บริหารเห็นสมควรที่จะดำเนินนโยบายต่อหรือล้มเลิก

ดังนั้น ความสำคัญของความคิดเห็น คือ ความคิดของบุคคลที่จะบอกให้ทราบถึงความคิด แง่คิด หรือการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของจำนวน ร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ ที่จะทำให้ทราบว่ามีความคิดเห็นไปในลักษณะใด

3. วิธีการประเมินความคิดเห็น

การวัดความคิดเห็นหรือการสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งและอาจส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของเจ้าของความคิด การวัดระดับความคิดเห็นสามารถช่วยกำหนดแนวทางหรือนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความคิดเห็นของส่วนรวมได้ ความคิดเห็นโดยทั่วไปต้องประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 3 อย่าง คือ 1) บุคคลที่จะวัด 2) การตอบสนองที่ออกมาเป็นระดับสูง ต่ำ มาก น้อย และ 3) วิธีวัด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การวัดความคิดเห็น ทัศนคติ แรงจูงใจ และค่านิยม ได้มาจากสร้างแบบสอบถามสำหรับวัดสิ่งนั้น ๆ แต่ยังไม่สามารถแยกจากกันได้อย่างเด็ดขาด เพราะมีบางส่วนที่ซ้ำกันอยู่ การวัดความคิดเห็นส่วนใหญ่ยังไม่มีการแบ่งแยกทัศนคติอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามการสำรวจความคิดเห็นมักจะเป็นการถามสิ่งที่เฉพาะเจาะจง และผลที่ได้จากการสอบถามนั้นจะเป็นตัวชี้ความพอใจ ไม่พอใจ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งการวัดความคิดเห็นของบุคคลสามารถทำได้หลายวิธี วิธีที่ใช้กัน โดยทั่วไปคือ การตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ดังนี้

Best (1977, p. 177 อ้างถึงใน พิสิทธิ์ อุษาชน และคณะ, 2558) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการวัดความคิดเห็นไว้ว่า วิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็นก็คือ การแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาลักษณะใดและจะสามารถทำตามข้อคิดเห็นได้โดยอาศัยข้อความเหล่านั้นตามหลักเกณฑ์บางประการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความคิดเห็นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้ 1) ภาษาที่ใช้ต้องชัดเจน ไม่อ้อมค้อม 2) ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้หลายระดับ 3) ไม่ควรใช้ข้อความที่ผู้ตอบสามารถตีความหมายได้หลายอย่าง 4) มีการกำหนดระดับความคิดเห็นตามลำดับ จากมากไปหาน้อย หรือจากน้อยไปหามากในแต่ละข้อความ และ 5) ให้ผู้ตอบเลือกระดับความคิดเห็น ที่เป็นตัวแทนในแต่ละข้อความโดยเขียนเครื่องหมายในช่องที่ตรงกับความรู้สึก อนึ่ง การวัดความคิดเห็น ตามแบบของ Likert การให้คะแนนความคิดเห็นของผู้ตอบต่อข้อความต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับข้อความว่า เป็นข้อความที่ต้องตอบสนับสนุน หรือข้อความที่ต้องตอบปฏิเสธ

ดวงเพ็ญ ทுகหิต (2550 อ้างถึงใน พิสิทธิ์ อุดชาชน และคณะ, 2558) ได้กล่าวถึงหลักการวัดความคิดเห็นว่า มาตรฐานวัดทัศนคติหรือทัศนคติหรือความคิดเห็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมี 4 วิธีคือ

1. วิธีคิดแบบสเกลวัดความต่างทางศัพท์ (S-D Scale = Semantic Differential Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี-เลว ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น

2. วิธีลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรฐานวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นที่นิยมกันมากที่สุดเพราะเป็นวิธีสร้างมาตรฐานวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบเวลา ผู้ตอบแบบ สามารถแสดงทัศนคติ ในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ โดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน 5 4 3 2 1 หรือ -2 -1 0 1 2 ตามลำดับ

3. วิธีกัทแมนสเกล (Guttman Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรฐานวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับ ทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้อย่างต่างสุดหรือสูงสุดและแสดงถึงการสะสมของข้อความความคิดเห็น

4. วิธีเทอร์สโตนสเกล (Thurstone Scale) เป็นวิธีการสร้างมาตรฐานวัดออกเป็นปริมาตร แล้วเปรียบเทียบตำแหน่งความคิด หรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน และเสมือนเป็น Scale ที่มีช่วงห่างกัน

จิตร์จันง สุภาพ (2544 อ้างถึงใน ดวงกมล ศรีพุ่ม, 2563) กล่าวว่า ลักษณะของความคิดเห็นที่ดี ความคิดที่ดีจนถึงขั้นเกิดปัญญา ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ คือ การใช้ความคิดถูกวิธี การรู้จักคิด การคิดเป็น การคิดที่มีระบบระเบียบ กล่าวโดยรวม ๆ ก็คือ หมายถึง การรู้จักมอง รู้จักพิจารณาสิ่งหลาย ตามที่สิ่งนั้น ๆ มันเป็นของมัน คิดหาเหตุผล ค้นหาต้นตอหรือต้นเค้า สืบสาวให้ตลอดสาย และแยกแยะสิ่งนั้น ๆ หรือ ปัญหาที่นั้น ออกให้เห็นตามสภาวะและตามความสัมพันธ์สืบทอดเหตุแห่งปัจจัยโดยไม่เอาค้นหา อุปาทานของตนเข้าไปเกี่ยวข้อง

วิเชียร เกตุสิงห์ (2524 อ้างถึงใน ดวงกมล ศรีพุ่ม, 2563) ได้กล่าวถึง หลักการวัดความคิดเห็นว่า การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความ ที่กำหนดให้ แบบสอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตามแนวคิดของลิเคอร์ท ซึ่งแบ่งน้ำหนัก ความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยมาก เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าจะเป็นปฏิฐาน (Positive) หรือนิเสธ (Negative) นอกจากนี้ ใน การศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นนั้น สิ่งที่มีอิทธิพลที่ทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกันประกอบด้วย

1. การอบรมของครอบครัว อิทธิพลของครอบครัวมีมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ เพราะครอบครัวเป็นสถาบันสังคมแห่งแรกของบุคคล

2. กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง บุคคลเมื่ออยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็จะมีความคิดเห็นทางเดียวกันและสังคมนั้น ๆ กลุ่มเป็นส่วนผลักดันให้บุคคลมีการเรียนรู้

3. วัฒนธรรม ประเพณี บุคคลเมื่อได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมและประเพณีย่อมปฏิบัติไปตามวัฒนธรรมและประเพณีนั้น ๆ และมักจะมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมและประเพณีของตนไปในทางที่ดี

4. การศึกษา ระดับการศึกษามีอิทธิพลมากต่อการแสดงความคิดเห็น เพราะเป็นการจัดประสบการณ์ให้กับบุคคล

5. สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลมากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล เพราะจะเป็นสื่อในการสร้างความคิดเห็นด้านบวกและด้านลบได้

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบ

1. ความหมายของผลกระทบ

นักวิชาการได้ให้ความหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับผลกระทบ ดังนี้

ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ (2542 อ้างถึงใน วฐิตาภรณ์ เฟื่องหนู, 2559) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบไว้ว่าคำว่า ผลกระทบ (Impact) โดยทั่วไปจะหมายถึง ผลของการดำเนินกิจกรรมของมนุษย์ที่มี ต่อการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อม โดยผลกระทบดังกล่าวอาจจำแนกออกตามประเภทขนาด และระยะเวลาได้ดังนี้ ประเภทของผลกระทบ ได้แก่การสูญเสียทางเศรษฐกิจ เช่น การสูญเสียงาน ที่ดินทำกิน มูลค่าบ้านและทรัพย์สินลดลง ความสูญเสียบริการทางสังคมและความสูญเสียเกี่ยวกับวิถีดำเนินชีวิต ขนาดของผลกระทบจะมีตั้งแต่ระดับที่น้อยถึงมาก และระยะเวลาของผลกระทบก็มีทั้งระยะสั้น และระยะยาว

ลักษณะ เส็งยมจิต (2542 อ้างถึงใน ศราวุฒิ แอนดอน, 2559) ได้อธิบายว่า ผลกระทบหมายถึง ผลทั้งหมดของนโยบายที่มีขึ้นในสภาพแห่งความเป็นจริงในโลกอันได้แก่ ผลกระทบที่มีต่อสถานการณ์ และกลุ่มเป้าหมาย ผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบัน และอนาคต ค่าใช้จ่ายทางตรงที่ใช้สำหรับทรัพยากรของโครงการ ค่าใช้จ่ายทางอ้อมต่าง ๆ รวมทั้งค่าเสียโอกาสด้วย

สรุปได้ว่า ผลกระทบ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจเป็นผลที่เกิดขึ้น ทั้งในปัจจุบันและอนาคตเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ และอาจเกิดกับกลุ่มเป้าหมายและมิใช่ กลุ่มเป้าหมาย หรือกระทบต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. ประเภทของผลกระทบ

ลักษณะ เสียมจิต (2542 อ้างถึงใน สรวาภูมิ แอนดอน, 2559) อธิบายว่า ผลกระทบสามารถแบ่งผลกระทบได้เป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ผลกระทบตามแง่มุมเนื้อหา อาจแบ่งออกได้เป็นผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจสังคม ด้าน การเมือง ด้านการบริหารด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายสร้างเขื่อน ทำให้คนเป็นโรคพยาธิซึ่งไม่เคยเป็นมาก่อนมากขึ้น หรือผลกระทบจากการดำเนินนโยบายโครงการจัดสรรที่ดินทำกินก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านและทหารมากขึ้น

2. ผลกระทบตามแง่มุมความเป็นจริงที่เกิดขึ้น (Reality) แบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ผลกระทบในเชิงภาวะวิสัย (Objective Impact) ซึ่งได้แก่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยที่ไม่ขึ้นอยู่กับความรับรู้หรือนึกคิดของคน เช่น การดำเนินนโยบายคุมกำเนิดจะทำให้สัดส่วนของผู้สูงอายุสูงขึ้นไม่ว่าใครจะรับรู้หรือไม่เช่นนี้ ก็จะเกิดขึ้นประเภทหนึ่ง คือ ผลกระทบเชิงอัตวิสัย (Subjective Impact) ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นในความรู้สึกนึกคิดหนึ่ง คือ ผลกระทบเชิงจิตวิสัย (Suspected intern) ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นในความรู้สึกนึกคิดของคน เช่น การดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้เกิดการขยายตัวของโสเภณีทำให้คนไทยเป็นอันมากรู้สึกอับอายต่างชาติ

3. ผลกระทบตามแง่มุมของทิศทางที่กระทบ อาจแบ่งออกได้เป็นผลกระทบ โดยตรง (Direction Impact) ผลกระทบทางอ้อม (Indirection Impact)

4. ผลกระทบตามแง่มุมของคุณค่าของผลกระทบ อาจแบ่งออกได้เป็นผลกระทบในเชิงบวก (Positive Impact) หมายถึงผลกระทบที่เป็นสิ่งที่พึงปรารถนา และผลกระทบในเชิงลบ (Negative Impact) ได้แก่ ผลกระทบที่ไม่เป็นที่พึงปรารถนา

Dyne (1982, อ้างถึงใน กิติโชค บุรมิ, 2558) แบ่งประเภทผลกระทบ ได้ดังนี้

1. การแบ่งผลกระทบตามแง่มุมเนื้อหา อาจแบ่งออกได้เป็นผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบทางด้านสังคม และผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งผลกระทบทางกายภาพ

2. การแบ่งผลกระทบตามแง่มุมของความเป็นจริงที่เกิดขึ้น (Reality) เราอาจแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ผลกระทบเชิงภาวะวิสัย (Objective impact) ซึ่งได้แก่ ผลกระทบที่เกี่ยวข้องโดยไม่ขึ้นอยู่กับความรับรู้หรือนึกคิดของคน เช่น การดำเนินนโยบายคุมกำเนิดจะทำให้สัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ไม่ว่าใครจะรับรู้หรือไม่ก็ตาม ผลกระทบอีกประเภทหนึ่ง คือ ผลกระทบเชิงอัตวิสัย (Subjective impact) ได้แก่ ผลกระทบในความรู้สึกนึกคิดของคน เช่น การดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการขยายตัวของโสเภณี ทำให้คนไทยจำนวนมากรู้สึกอับอายต่างชาติ

3. การแบ่งตามแง่มุมของทิศทางที่กระทบ อาจแบ่งออกได้เป็นผลกระทบโดยตรง (Direction impact) และผลกระทบทางอ้อม (Indirect impact)

4. การแบ่งตามแง่มุมของคุณค่าของผลกระทบ แบ่งออกได้เป็น ผลกระทบในเชิงบวก (Positive impact) หมายถึง ผลกระทบที่เป็นสิ่งที่พึงปรารถนา และผลกระทบในเชิงลบ (Negative impact) ได้แก่ ผลกระทบที่ไม่เป็นสิ่งที่พึงปรารถนา

5. การแบ่งผลกระทบตามเวลา อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ผลกระทบระยะสั้น หมายถึง ผลกระทบที่เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบัน ผลกระทบระยะยาว หมายถึง ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

6. การแบ่งผลกระทบตามความรุนแรง แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ผลกระทบที่มีความรุนแรงและเกิดขึ้นในขอบเขตวงกว้าง อีกประการหนึ่ง คือ ผลกระทบที่ไม่รุนแรง และเกิดขึ้นในวงแคบ ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

1. ความหมายของการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (2548 อ้างถึงใน รุจิกานต์ เสนาคง, 2559) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้ว่า เป็นการศึกษาเพื่อคาดการณ์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั้งในทางบวกและทางลบจากการพัฒนาโครงการหรือกิจการที่สำคัญ เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไข ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและใช้ในการประกอบการตัดสินใจพัฒนาโครงการกิจการ ผลการศึกษา จัดทำเป็นเอกสารเรียกว่า รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment) หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า อีไอเอ (EIA) หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ ทำนาย และประเมินขนาดและความสำคัญของผลกระทบของกฎหมาย นโยบาย โครงการ และกิจกรรมอื่น ๆ ของมนุษย์ที่มีต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม สุขอนามัย และคุณภาพชีวิต รวมทั้งการเสนอแนะมาตรการลดป้องกัน และติดตามตรวจสอบผลกระทบ ตลอดจนการนำเสนอข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถสื่อสารเป็นที่เข้าใจกันได้อย่างชัดเจน (ฉัตรไชย รัตนไชย, 2553 อ้างถึงใน สุชาติณี ธนสีสังกูร, 2564)

เกษม จันทรแก้ว (2542 อ้างถึงใน รุจิกานต์ เสนาคง, 2559) กล่าวว่า การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมเป็นกิจกรรม ประเภทหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการแยกแยะผลกระทบที่จะเกิดขึ้น เป็นวิธีการศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ประเภท ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากโครงการพัฒนา หรือปรากฏการณ์ธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้น และเป็น เครื่องมือที่ใช้ประกอบการจัดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลของการใช้เครื่องมือจะให้แผนการแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และระบบตรวจประเมินผลของการดำเนินโครงการ

UNEP (1998 อ้างถึงใน ชญาน์รัฐภูมิ จันทรคำ, 2559) ให้ความหมายว่า การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การศึกษา คาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินการของโครงการ และข้อเสนอแนะวิธีลดผลกระทบที่อาจเกิด จากการดำเนินการเพื่อให้โครงการสามารถดำเนินการอย่างเหมาะสมโดยไม่ทำลายทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

นิตยา ภูแสนชนาคาร (2545 อ้างถึงใน ชญาน์รัฐภูมิ จันทรคำ, 2559) สรุปว่า การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นกระบวนการ วางแผน โดยใช้หลักวิชาการในการทำนาย หรือ คาดการณ์ผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบก่อนมี โครงการ มีการวิเคราะห์และอธิบายความเป็นไปได้ของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านทรัพยากรกายภาพ ชีวภาพ คุณค่าการใช้ประโยชน์และคุณภาพชีวิตของมนุษย์ มีการออกข้อกำหนดเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมมีการจัดทำมาตรการลดผลกระทบและเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลง ทางแวดล้อม และเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจ

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นกระบวนการวางแผนเพื่อใช้หลักวิชาการในการทำนายหรือคาดการณ์ ผลที่คาดว่าจะเกิดผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบช่วงระหว่างดำเนินโครงการ มีการวิเคราะห์และอธิบายความเป็นไปได้ของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านทรัพยากรกายภาพ ชีวภาพ คุณค่าการใช้ประโยชน์และคุณภาพชีวิตของชาวบ้านในชุมชน มีการออกข้อกำหนดมาตรการ ลดผลกระทบและการเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมและเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจ โดยการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน มีหลักการที่มั่นคงและมีการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. องค์ประกอบของการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน ประกอบด้วยการศึกษาที่จะต้องครอบคลุมระบบสิ่งแวดล้อมทั้ง 4 ด้าน ตามแนวคิดของ US Congress (1970 อ้างถึงใน รุจิกานต์ เสนาคง, 2559) ใน The National Environment Policy Act (U.S.NEPA) ซึ่งถูกเรียกว่า “Four Tier System” ได้แก่

- 1) ทรัพยากรทางกายภาพ เป็นการศึกษาถึงผลกระทบของทรัพยากรที่ไม่มีชีวิต เช่น ดิน น้ำ อากาศ และมลพิษ ว่าส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร
- 2) ทรัพยากรทางชีวภาพ เป็นการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่มีต่อระบบนิเวศ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า สัตว์น้ำ ปะการัง เป็นต้น

3) คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ เป็นการศึกษาถึงการใช้จ่ายประโยชน์จากทรัพยากร ทั้ง กายภาพและชีวภาพของมนุษย์ เช่น การใช้จ่ายประโยชน์ที่ดิน การเกษตรกรรม ระบบ สาธารณูปโภค ว่าได้รับผลกระทบอย่างไรบ้าง

4) คุณภาพชีวิต เป็นการศึกษาถึงผลกระทบที่จะเกิดต่อมนุษย์ชุมชน ระบบเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม คุณค่าความสวยงาม เป็นต้น

สำหรับการศึกษาในด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์และคุณค่าต่อคุณภาพชีวิตถือว่าเป็นเรื่องของการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางสังคม (Social Impact Assessment: SIA)

3. วิธีการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

สนธิ วรรณแสง และคณะ (2541 อ้างถึงใน รุจิกานต์ เสนาคง, 2559) กล่าวว่า การจัดทำ รายงานการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1) การจำแนกชนิดของผลกระทบ (Impact Identification) เป็นการอธิบายเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมในปัจจุบันในบริเวณที่ตั้งโครงการว่ามีสภาพเป็นอย่างไร มีคุณภาพอย่างไร โดย จำแนกตามระบบ Four Tier System นอกจากนี้ จะต้องอธิบายเกี่ยวกับโครงการว่าจะมีกิจกรรม อะไรบ้างที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งในช่วงก่อสร้างและดำเนินโครงการ วิธีการที่นิยมใช้ในการ จำแนกชนิดผลกระทบ ได้แก่ การตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจ (Ad hoc Committee) การใช้ แผนภาพเชิงซ้อน (Overlays) การเช็ครายการ (Check list) การใช้เมตริกซ์ (Matrices) การวิเคราะห์ แบบสายใยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ (Network) เป็นต้น

2) การวัดขนาด หรือทำนายผลกระทบที่จะเกิดขึ้น (Impact Prediction) เป็นการ คาดการณ์ หรือทำนายถึงการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโครงการ โดยอาจใช้วิธี วิเคราะห์โดยการอธิบาย (Descriptive analysis) การใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (Simulation or Mathematical Modeling) การกำหนดระบบชั้นให้คะแนน (Rating System) เป็นต้น

3) การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายหลังจากที่ทราบ ขนาดของผลกระทบของตัวแปรทรัพยากร สิ่งแวดล้อมแต่ละตัวแล้ว ได้แก่ การรวบรวมผลกระทบ ของตัวแปรทั้งหมดพิจารณาผลกระทบทั้งโครงการว่ามีผลดีหรือผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไรบ้าง

4) การเสนอมาตรการป้องกันและลดผลกระทบและการติดตามตรวจสอบ (Mitigation Plan and Monitoring) เมื่อประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้ว พบว่า มีนัยสำคัญจำเป็นต้องมี มาตรการป้องกันและลดผลกระทบ ซึ่งอาจดำเนินการได้ดังนี้

4.1 การเปลี่ยนที่ตั้งของโครงการการย้ายเส้นทาง การเปลี่ยนกระบวนการผลิต วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงาน เปลี่ยนการออกแบบทางวิศวกรรม

4.2 การควบคุมมลพิษให้เข้มงวดยิ่งขึ้น โดยเพิ่มระบบบำบัดหรือการเน้นการจัดการของเสีย เช่น การลดปริมาณของเสีย การหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ การใช้ซ้ำ รวมถึงการนำเทคโนโลยีที่สะอาดเข้ามาใช้

4.3 การเตรียมแผนฟื้นฟูและชดเชยแก่ชุมชนที่ได้รับผลกระทบ เช่น การตั้งถิ่นฐานใหม่ การสร้างถนน ชดเชยการปลูกป่า เป็นต้น

จากทฤษฎีและแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้สรุปเพื่อนำมาใช้ คือ เรื่องการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่คาดว่าจะเกิดขึ้น การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม นับเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สามารถช่วยประคับประคองการพัฒนาให้ดำเนินไปตามแนวทางข้างต้นได้ กล่าวคือ กระบวนการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม จะคาดการณ์ล่วงหน้าถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการพัฒนา ซึ่งมักจะเกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ขาดปัญหา ก่อให้เกิดปัญหาผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศ ความหลากหลายทางชีวภาพ สังคม วัฒนธรรม สุขภาพ คุณภาพชีวิต และอื่น ๆ อีกมากมาย อันจะนำมาซึ่งสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยเปล่าประโยชน์ สร้างปัญหาให้กับอนุชนรุ่นหลังที่จะต้องดำรงชีพอยู่ภายใต้ระบบอุ้มชูชีวิตที่ด้อยคุณภาพ กระบวนการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม จะเข้าไปวิเคราะห์ ระบุ แจกแจง ให้ทราบถึงสาเหตุ ขนาดและความรุนแรงของผลกระทบต่าง ๆ และเสนอแนะมาตรการลดและป้องกันผลกระทบดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและต้นทุนทางสังคมที่มีปริมาณและคุณภาพเปี่ยมเต็ม หรืออีกนัยหนึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ

องค์การอนามัยโลก (1999) นิยาม การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ คือ กระบวนการตัดสินใจ คุณค่าของนโยบาย แผนงาน หรือโครงการ โดยพิจารณาที่ผลกระทบและการกระจายของผลกระทบนั้นที่อาจจะเกิดขึ้นต่อสุขภาพของประชาชน โดยใช้วิธีการกระบวนการและเครื่องมือในการประเมินหลายชนิดร่วมกัน (องค์การอนามัยโลก, 1999) ซึ่งการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพสามารถทำได้ทั้ง ทำได้ทั้ง ระดับนโยบาย แผนงานหรือโครงการ เป็นกระบวนการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลายชนิดร่วมกัน โดยเน้นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและการกระจายของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นแล้วของประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 บัญญัติเรื่องการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Health Impact Assessment: HIA) ไว้ในมาตรา 67 วรรคสอง ซึ่งรับรองสิทธิชุมชนที่จะมีส่วนร่วมในการริเริ่มดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทางคุณภาพสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ โดยจะต้องมีการศึกษาและประเมินผล

กระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน นอกจากนี้ยังต้องมีการจัดตั้งองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ความเห็นประกอบก่อนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวด้วย แต่ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายจัดตั้งองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด กฎหมายอีกฉบับที่บัญญัติเรื่องการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพไว้คือ มาตรา 11 ของ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ซึ่งระบุสิทธิของบุคคลที่จะร้องขอและมีส่วนร่วมในการประเมินทั้งนโยบายสาธารณะ และโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ

ในปัจจุบันการประเมินผลกระทบทางด้านสุขภาพถูกระบุเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและการประเมินผลกระทบทางด้านสังคมด้วยการศึกษาประเมินผลกระทบไม่ควรเน้นการศึกษาที่มีอยู่ในเฉพาะขอบเขตที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น การศึกษาประเมินผลกระทบควรมีประเด็นเชื่อมโยงกันระหว่าง การประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม การประเมินผลกระทบทางสังคม และการประเมินผลกระทบทางสุขภาพด้วย เช่น กรณีจังหวัดระยอง เป็นแหล่งโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะโรงงานปิโตรเคมีในเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด พบว่า มีตัวเลขผู้ป่วยโรคมะเร็งสูงกว่าจังหวัดอื่น ๆ และทำให้พืชผลทางการเกษตร ได้รับความเสียหายจากสารเคมี ฝุ่นละอองสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นสภาพปัญหาสุขภาพของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนนั้น ๆ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กล่าวว่า มาตรา 9 เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติหรือภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกายหรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนเป็นอันมาก ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควรให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือบุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว กระทำ หรือร่วมกันกระทำการใด ๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับหรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันที่ ในกรณีที่น่าเชื่อว่าบุคคลใดเป็นผู้ก่อให้เกิดภาวะมลพิษดังกล่าว ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งบุคคลนั้นไม่ให้กระทำการใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงแก่ภาวะมลพิษในระหว่างที่มีเหตุอันตรายดังกล่าวด้วย (สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา, 2535) ถึงแม้ว่าโครงการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมผ่านการพิจารณาการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 แล้วก็ตาม แต่ก็ยังก่อให้เกิดความขัดแย้ง แยกแยกของคนในชุมชน วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไป เกิดปัญหาสังคม อาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้น สาเหตุของปัญหาน่าจะเกิดจากโครงการเหล่านี้ขาดการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ สิ่งแวดล้อม สังคม คุณภาพชีวิตของคนในชุมชน อย่างรัดกุมและ

รอบด้าน ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอาจไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนจากเจ้าของโครงการ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพ ที่จริงการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ เพราะสุขภาพจะเป็นสิ่งที่เป็นองค์รวมทั้งหมด การใช้กลยุทธ์ในการผลักดันการพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบใหม่ทั้งการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและการประเมินผลกระทบทางสุขภาพควรให้ชุมชนผู้ได้รับผลกระทบและเจ้าของโครงการเป็นฝ่ายได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 เป็นพระราชบัญญัติที่ว่าด้วยเรื่องของสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะหมวด 1 สิทธิและหน้าที่ด้านสุขภาพ มีประเด็นที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมชุมชนดังนี้

มาตรา 10 เมื่อมีกรณีจะมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนเกิดขึ้น หน่วยงานของรัฐ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว ต้องเปิดเผยข้อมูลนั้นและวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพให้ประชาชนทราบและหาข้อมูลให้โดย การเปิดเผยข้อมูลต้องไม่มีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

มาตรา 11 บุคคลและคณะบุคคลมีสิทธิร้องขอให้มีการประเมินและมีสิทธิร่วมในกระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพจากนโยบายสาธารณะ บุคคลหรือคณะบุคคลมีสิทธิรับรู้ข้อมูล ชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมใดอาจมีผลกระทบต่อสุขภาพของคนหรือของชุมชนและแสดงความเห็นของคน ในเรื่องดังกล่าว

จากการประชุมส่งเสริมสุขภาพโลก ครั้งที่ 6 ที่ประเทศไทย ระบุว่า การส่งเสริมสุขภาพเป็นบทบาทหน้าที่หลักของหน่วยงานภาครัฐทุกฝ่าย โดยการกำหนดนโยบายแผนงานใด ๆ ที่ต้องคำนึงในเรื่องสุขภาพด้วย โดยใช้การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการดำเนินงาน กล่าวโดยสรุป วัตถุประสงค์ของการพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในประเทศไทย ประกอบด้วย

1) การพัฒนาแนวทางและเครื่องมือในการนำประเด็นค้นพบข้อห่วงใย และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพและการควบคุมภาวะคุกคามสุขภาพของประชาชนเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับนโยบาย แผนงาน หรือโครงการ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการคุ้มครองและสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน ทั้งระดับชาติและชุมชนท้องถิ่น

2) การพัฒนากระบวนการและเครื่องมือการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการวางแผนเพื่อปกป้องและสร้างเสริมสุขภาพประชาชน และลดความเหลื่อมล้ำและความขัดแย้งในการกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือโครงการในระดับชาติและชุมชนท้องถิ่น

3) เป็นกระบวนการหนึ่งในการเพิ่มขีดความสามารถของทุกภาคส่วนในสังคมไทยในการสร้างความตระหนักรู้สำนึก และการปฏิบัติการของประชาชนในการคุ้มครองและสร้างเสริมสุขภาพและสิทธิของตนเอง ชุมชน และผู้อื่นในสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบทางสังคม

1. ความหมายของการประเมินผลกระทบทางสังคม

Clark (1997 อ้างใน อ้างถึงใน ชญาน์รัฐภูมิ จันทร์คำ, 2559) ผลกระทบทางสังคม (Social Impacts) มีขอบเขตค่อนข้างกว้างขวางครอบคลุมมิติทางสังคมตั้งแต่ระดับบุคคล สถาบัน ชุมชน จนถึงระบบสังคมขนาดใหญ่อย่างไรก็ตามเพื่อประโยชน์ทางปฏิบัติผลกระทบทางสังคมสามารถนิยามได้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติ สุขภาพและความปลอดภัย วิถีชีวิต โครงสร้างและแบบแผนทางเศรษฐกิจและการเมือง อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างพร้อมกัน ตั้งแต่ระดับบุคคลเป็นต้นไป

สถาบันนโยบายการศึกษา (2539 อ้างถึงใน ชญาน์รัฐภูมิ จันทร์คำ, 2559) กล่าวถึง การประเมินผลกระทบทางสังคมว่าเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม เป็นการศึกษาผลกระทบของโครงการที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนคนที่อาศัยในชุมชนและสังคม โดยจะคาดการณ์ถึงการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและคุณภาพชีวิตที่จะเกิดขึ้น พร้อมกับนำเสนอมาตรการในการลดผลกระทบทางสังคม เพื่อประกอบการพิจารณาทางเลือกโครงการ และการปรับเปลี่ยนโครงการให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและสังคมในพื้นที่และให้เกิดประโยชน์ รวมถึงลดผลกระทบทางลบแก่ชุมชนและสังคมให้มากที่สุดเพื่อให้ผู้ตัดสินใจโครงการพิจารณาว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเป็นที่ยอมรับได้และคุ้มค่ากับประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากโครงการหรือไม่ โดยคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลกระทบทางสังคม โดยตรงต่อชีวิตของคนในชุมชนและสังคม เช่น

1. ประชากร การตั้งถิ่นฐาน ความสัมพันธ์ของคนและสิ่งแวดล้อมในชุมชน
2. การเจริญเติบโตของชุมชน รายได้ อาชีพ ทรัพย์สิน การใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ บริการชุมชน สาธารณูปโภค บริการสาธารณสุขและการศึกษา
3. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
4. คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี สถาปัตยกรรม ศาสนา ทัศนียภาพ ภูมิทัศน์
5. การรวมกลุ่มในชุมชน ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน

2. องค์ประกอบของการประเมินผลกระทบทางสังคม

เชิธรชัย ฌ นคร (2537 อ้างถึงใน ชญาน์รัฐ จันทรคำ, 2559) ได้เสนอแนวคิดว่าการศึกษาผลกระทบทางสังคม ควรแยก ต่างหากจากการศึกษาผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม เพราะโดยพื้นฐานของกระบวนการ การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นปัญหาทางกายภาพและชีวภาพ ซึ่งแตกต่างจากการประเมินผลกระทบทางสังคม ที่มุ่งเน้นถึงคุณค่าหรือคุณภาพของชีวิตหรือวิถี ชีวิตในการดำเนินชีวิตที่อาจจะต้องเปลี่ยนไปเมื่อมีการดำเนินตามโครงการต่าง ๆ และเพื่อเป็นการเสริมสร้างให้กระบวนการตัดสินใจของรัฐสามารถเป็นไปด้วยความรอบคอบและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จึงควรผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจจากเดิม ซึ่งประกอบด้วย รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ (Feasibility Study) หรือความเหมาะสมของโครงการ และรายงานการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยให้เป็นรายงานการศึกษาผลกระทบต่อสังคม เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจขึ้นอีกส่วนหนึ่งแยกต่างหากจากรายงานการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

แนวทางการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมเปรียบเทียบกับ การประเมินผลกระทบทางสังคม มีดังนี้

ตารางที่ 2-1 ความแตกต่างระหว่างการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมกับการประเมินผลกระทบทางสังคม

กรอบวิธีการวิจัยสำหรับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA)	กรอบวิธีการวิจัยสำหรับการประเมินผลกระทบทางสังคม (SID)
<p>คาดการณ์</p> <p>ความรุนแรง ขอบเขตและความเป็นไปได้ที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมกับผลทางตรงและทางอ้อม ผลกระทบขั้นแรกและขั้นที่สองในพื้นที่ตั้งโครงการและนอกโครงการออกไป</p>	<p>คาดการณ์</p> <p>ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่คาดว่าจะเกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะมีต่อประชากรผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการและทางเลือก</p>
<p>ประเมิน</p> <p>ความสำคัญของผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับสภาพปัจจุบันและอนาคตตลอดจนมาตรการในการลดผลกระทบนั้น</p>	<p>ประเมิน</p> <p>ความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดต่อชุมชนแต่ละกลุ่ม โดยคำนึงสภาพการณ์ทางสังคมที่กลุ่มเหล่านั้นมีประสบการณ์อยู่ในปัจจุบันที่จะเป็นไปในอนาคตและสภาพการณ์ทางสังคมที่พวกเขาปรารถนา ทั้งนี้โดยพิจารณาถึงมาตรการในการลดผลกระทบนั้นด้วยต่าง ๆ ของโครงการ</p>
<p>การประเมินผล</p> <p>เพื่อดูว่าโครงการที่เสนอนั้นจะได้รับการยอมรับโดยทั่วไปหรือมีผลกระทบรุนแรง ตลอดจนเปรียบเทียบทางเลือกแต่ละทาง</p>	<p>การประเมินผล</p> <p>เพื่อดูว่าโครงการที่เสนอนั้นจะได้รับการยอมรับโดยทั่วไปหรือมีผลกระทบรุนแรง ตลอดจนเปรียบเทียบทางเลือกแต่ละทาง</p>

(ที่มา : Lung and Armou, 1981 อ้างถึงใน ชญานรัฐ จันทร์คำ, 2559)

ในการพิจารณาผลกระทบทางสังคมต่อชุมชนควรคำนึงถึงคุณลักษณะสำคัญ 3 ด้านของชุมชน คือ (ชญานรัฐ จันทร์คำ, 2559)

1. การมีปฏิสัมพันธ์ หรืออันตรกิริยาทางสังคม (Social interaction) ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมได้แก่ ความสัมพันธ์ได้ต่อกันระหว่างกลุ่มคนในชุมชนในด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี เศรษฐกิจ และการเมือง

2. การมีพื้นที่ที่แน่นอน (Spatial orientation) การมีพื้นที่ที่แน่นอนเป็นองค์ประกอบทางกายภาพของชุมชนทั้งในทางกายวิสัยและจิตวิสัย ชุมชนจะมีวิถีชีวิตมีความผูกพันกันมากหรือน้อยเพียงไรก็ขึ้นกับคุณลักษณะทางกายภาพด้วย ชุมชนที่มีพื้นที่ในทางสังคม การบริการ และเศรษฐกิจ สอดคล้องกับพื้นที่ทางกายภาพชัดเจนเป็นระยะเวลาต่อเนื่องยาวนานก็จะมีโอกาสที่มีความผูกพันระหว่างคนในชุมชนสูง หากโครงการจะมีผลในการที่จะแบ่งแยกหรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทางกายภาพของชุมชนเรียกได้ว่า มีผลกระทบในทางกายภาพที่จะส่งผลกระทบต่อชุมชนอย่างแน่นอน

3. การมีสายใยแห่งความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างคนในพื้นที่นั้น (Communities) หมายถึง การมีรากเหง้าและประสบการณ์ร่วมในฐานะเป็นเผ่าชน เชื้อชาติ ภาษา และการเป็นคนท้องถิ่น ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี ประวัติความเป็นมา การอยู่ร่วมกันมาทั้งในแง่ชีวิตทางเศรษฐกิจ เป็นแบบแผนเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน

เมื่อได้ระบุทั้ง 3 คุณลักษณะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของชุมชนและสังคมแล้วนั้น การขาดหายหรือลดน้อยถอยลง (Social severance) ของคุณลักษณะดังกล่าวอาจนับเป็นผลกระทบทางสังคม

Burdge (1987 อ้างถึงใน ชญาน์รัฐกุล จันทรคำ, 2559) ได้สรุปการระบุตัวแปรทางสังคมในการศึกษา SIA ดังนี้

1. ผลกระทบทางด้านประชากร ได้แก่ การศึกษาตัวแปรด้านประชากรต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านประชากร การอพยพแรงงานชั่วคราว คนที่ว่างงานตามฤดูกาล การโยกย้าย บังเอิญชนและครอบครัว และความแตกต่างด้านอายุ เพศ เชื้อชาติ

2. การจัดการด้านชุมชนและสถาบัน ได้แก่ การศึกษาตัวแปรด้านชุมชน เช่น ทิศนคติต่อโครงการ กิจกรรมของกลุ่มผลประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงเรื่องขนาดและโครงสร้างของรัฐบาลท้องถิ่น การวางแผนและกำหนดพื้นที่สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ความหลากหลายของอุตสาหกรรม ความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงในเรื่องการให้ความยุติธรรมในการจ้างงานแก่ชนกลุ่มน้อย และโอกาสในการประกอบอาชีพ

3. ความขัดแย้งระหว่างคนท้องถิ่นและผู้มาอยู่ใหม่ ได้แก่ องค์กรภายนอกท้องถิ่น การเกิดชนชั้นใหม่ในสังคม การเปลี่ยนแปลงด้านการค้าและอุตสาหกรรมในชุมชนและการที่คนต่างถิ่นมาพักหรืออยู่อาศัยในท้องถิ่น

4. ผลกระทบที่มีต่อปัจเจกบุคคลและครอบครัว ได้แก่ วิถีชีวิตประจำวันถูกทำลายลง ความแตกต่างกันในด้านการศึกษา การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของครอบครัว การล่ม

สลายของเครือข่ายสังคม ความรับรู้ถึงความปลอดภัยและการรักษาสุขภาพของตนและ โอกาสด้าน
สันตนาการ

5. ความต้องการโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐาน
ของชุมชน การครอบครองที่ดินและอำนาจในการจัดการใช้สอยที่ดินและผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อ
วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์โบราณคดี

3. วิธีการประเมินผลกระทบทางสังคม

เปล่งศรี แดงอ่อน (2551 อ้างถึงใน ชญาณิรัฐ จันทร์คำ (2559) อธิบายว่า ระเบียบวิธีการ
พัฒนาทางมานุษยวิทยาเป็นที่นิยมในการประเมินผลกระทบและการวิจัย เกี่ยวกับบริบททางสังคม
ของโครงการพัฒนาทั่วไป ในประเทศกำลังพัฒนาที่ดำเนินการโดย นักพัฒนามานุษยวิทยามักจะ
อาศัยวงจรของโครงการเป็นเงื่อนไขในการตรวจสอบประเมินตัวแปรและผลกระทบทางสังคม
วงจรโครงการนี้สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประการ คือ

1. ระยะเวลาออกแบบ จะเป็นระยะที่มีความสำคัญมากเพราะจะเป็นส่วนในการตัดสินใจว่าจะ
มีการดำเนินตามโครงการหรือไม่ ที่สำคัญนักพัฒนามานุษยวิทยาจะมีบทบาทสำคัญในการนำเอา
ปัจจัยเกี่ยวกับคนเข้ามาพิจารณาวางแผน โครงการ และมีการคาดคะเนผลกระทบที่มีต่อประชาชน
และกิจกรรมหลัก 3 ประการ ในการดำเนินงานระยะเวลาออกแบบ คือ

1.1 การประมวลข้อมูลพื้นฐาน ในการประมวลข้อมูลพื้นฐานนักพัฒนามานุษยวิทยา
จะต้องบรรยายสภาพแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น และคุณลักษณะทางวัฒนธรรมของชุมชนที่จะ
ได้รับผลกระทบ ซึ่งข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วยกลุ่มตัวแปร 3 ประเภท คือ ตัวแปรด้าน ประชากร
ตัวแปรด้านสังคมเศรษฐกิจ ตัวแปรระบบการดำรงชีพขั้นพื้นฐาน

1.2 การวิจัยภาคสนาม เทคนิคการวิจัยภาคสนามระยะสั้นที่สำคัญ คือ วิธีประเมิน
สถานะชนบทอย่างเร่งด่วน (Rapid Rural Appraisal: RRA) และต่อมาวิธีการนี้ได้รับการพัฒนาให้
เป็นวิธีการประเมินสถานะชนบทอย่างมีส่วนร่วม (Participant Rural Appraisal: PRA) การวิจัย
สนามจะช่วยชี้ว่าประชาชนที่ได้รับผลกระทบควรมีส่วนร่วมในรูปแบบใด อย่างไร ดังนั้น การวิจัย
สนามซึ่งมีส่วนสำคัญในการป้อนข้อมูลย้อนกลับไปเพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงโครงการใหม่

1.3 การทำรายงาน ในการเสนอรายงานผู้เสนอไม่จำเป็นต้องบรรยายผลการวิจัย
สนามอย่างยืดยาว ผู้เสนอควรระบุประเด็นสำคัญที่จะทำการวิจัยสนามเท่านั้น

2. ระยะเวลาปฏิบัติการ นักพัฒนามานุษยวิทยาจะทำการประเมิน 2 ประเภท คือ

2.1 การประเมินกระบวนการ หมายถึง การประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินตาม
โครงการเพื่อหาความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของสภาพแวดล้อมของโครงการ อาจจะมีผลในการ ทำ
ให้โครงการมีอุปสรรคล่าช้า และเพื่อเสนอข้อแนะนำที่เป็นประ โยชน์ ข้อเสนอแนะเหล่านั้นอาจ

นำไปสู่การยุติเลิกสัมโครงการก็ได้ หรือไม่ก็ทำให้เกิดการปรับปรุงต้นแบบของโครงการเสียใหม่ หรือนำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงการบางด้านเพียงเล็กน้อย

2.2 การประเมินผลกระทบ หมายถึง การประเมินเพื่อดูว่าโครงการ ได้ก่อให้เกิดผลการได้ก่อให้เกิดผลตามที่ต้องการต่อประชากรที่คาดว่าจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์หรือไม่ และเพื่อประเมินผลกระทบที่ไม่ได้คาดคิดไว้ก่อน เพื่อสรุปบทเรียนและให้คำแนะนำที่โครงการสามารถให้ประโยชน์ได้

ในการทำการประเมินและติดตามตรวจสอบดำเนินโครงการนั้นควรใช้ระเบียบตาม ไตรภาค (Tripartite Methodology) ซึ่งระเบียบดังกล่าวได้แก่ การทำการสัมภาษณ์ผู้นำหมู่บ้านให้กว้างขวางที่สุด ทำการสำรวจทางสังคมให้กว้างขวางที่สุด การใช้วิธีการประเมินสามแบบประกอบกันนี้เป็นการนำจุดแข็งของวิธีการแต่ละวิธีมาเสริมจุดอ่อนซึ่งกันและกัน การสัมภาษณ์ผู้นำหมู่บ้านทั้งพื้นที่ของโครงการมีผลดีในการหาข้อมูลอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการที่กำลังจะดำเนินการ แต่มีข้อเสียที่ว่าความเห็นที่ได้ เป็นความเห็นของกลุ่มผู้นำซึ่งอาจไม่ตรงกับความเห็นของคนในชุมชนก็เป็นได้ การสำรวจอย่างกว้างขวางจะช่วยแก้ปัญหานี้เพราะการสำรวจจะทำให้ผู้ประเมินล่วงรู้ถึงการกระจายของผลดีและผลเสียที่เกิดจากโครงการและศึกษาเฉพาะกรณีอย่างเจาะลึก

3. ระยะเวลาที่โครงการสิ้นสุด เป็นการประเมินผลโครงการในขั้นตอนที่โครงการเสร็จสิ้น แล้ว โดยเป็นการเข้าไปทำงานในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของรายงานสรุปผล (Wrap - up Report) วัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ว่ามีประสบการณ์ใดบ้างที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงโครงการอื่น ๆ ในอนาคตและเพื่อเป็นข้อมูลเชิงนโยบายการพัฒนาต่อไป สิ่งที่จะเป็นประโยชน์ คือ การประเมินผลกระทบหลังจากที่โครงการเสร็จสิ้นลงระยะหนึ่ง (Post Evaluation) เพื่อตรวจสอบถึงผลกระทบของโครงการที่เกิดขึ้นหลังจากสิ้นสุดแล้วหลายปีแต่ไม่ค่อยมีการกระทำกันมากนัก

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ โดยการเปลี่ยนแปลงอาชีพเป็นปัจจัยด้านเศรษฐกิจด้านหนึ่ง ซึ่งอาชีพเป็นตัวสะท้อนถึงรายได้และเศรษฐกิจภาพรวมของคนในพื้นที่ โดยการเปลี่ยนแปลงทางพื้นที่ที่เกิดขึ้นส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านอาชีพได้ เช่นกัน นิตยระดี วงษ์สวัสดิ์ (2553) ได้ทำการศึกษา เรื่องการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการตัดถนนนครอินทร์ บริเวณส่วนต่อจากสะพานพระราม 5 บรรจบถนนกาญจนาภิเษก พบว่า การตัดถนนนครอินทร์ ถนนได้เชื่อมระหว่างสังคมเมืองกับสังคมชนบทและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำสวนลดลง การประกอบอาชีพรับจ้าง บริการและ

ธุรกิจส่วนตัวเพิ่มขึ้น รายได้เพิ่มขึ้น โอกาสในการประกอบอาชีพมากขึ้นและราคาที่ดินที่สูงขึ้นเป็น สิ่งจูงใจให้ครัวเรือนขายที่ดินมากขึ้น ครัวเรือนมีหนี้สินเพิ่มขึ้น รายจ่ายของครัวเรือนสูงขึ้น เนื่องจากเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทำให้ครัวเรือนมีพฤติกรรมเลียนแบบการบริโภคแบบ สังคมเมืองและมีภาระหนี้สินมากขึ้น

ด้านนโยบายของภาครัฐที่ส่งเสริมด้านเศรษฐกิจของพื้นที่ โซติ ถาวร และคณะ (2556) ศึกษาการวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาของรัฐบาลที่ส่งผลต่อประชาชนในชุมชนอ่าวป่าคลอก จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลในพื้นที่ชุมชนอ่าวป่าคลอก ได้แก่ นโยบายการสัมปทานป่าชายเลน นโยบายการส่งเสริมประมงเชิงพาณิชย์ (อวนลาก อวนรุน) นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนอ่าวป่าคลอก โดยนโยบายดังกล่าว ส่งผลทำให้ มีรายได้ มีอาชีพ มีงานทำ ที่สร้างความมั่นคงในชีวิตเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลกระทบทางบวกที่เกิดขึ้นต่อชุมชน ทำให้ประชาชนในชุมชนบางส่วนมีรายได้ มีอาชีพ และมีงานทำ จากการเป็น ลูกจ้างตัดไม้ป่าชายเลนให้กับเตาถ่าน เป็นลูกเรือประมงพาณิชย์ เป็นลูกจ้างบริษัท บางคนพอมิทุน ได้ลงทุนเลี้ยงกุ้งกุลาดำ

ไพบูลย์ เดิมสมเกตุ, สมศักดิ์ สุขวงศ์, และสมชาย ดวงมาลา (2560) ป่าชายเลนเสื่อมโทรมจากนายทุนบุกรุกพื้นที่ เพื่อขุดบ่อเลี้ยงกุ้งกุลาดำตามแนวชายฝั่ง มีการปล่อยน้ำเสียออกสู่ แหล่งน้ำ ป่าโกงกางที่เป็นแนวป้องกันทรายที่มากับคลื่นหายไป ปัญหาก็คือขาดการบำบัดน้ำเสีย จากนาุ้ง โรงงานใช้เงินปิดปากกรรมการหมู่บ้าน ป่าชายเลนถูกทำลายจาก สารเคมี ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศโดยรวมของพื้นที่ มีผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำ การเปลี่ยนแปลงของ ปริมาณสัตว์น้ำในธรรมชาติที่มีแนวโน้มลดลง ต้นทุนการจับสูงขึ้น กำไรสุทธิจากการทำประมง ธรรมชาติลดลงตามไปด้วย การเพาะเลี้ยงจึงเป็นการปรับตัวของชาวประมงลักษณะหนึ่งเพื่อรับการ เปลี่ยนแปลงดังกล่าว และเป็นทางเลือกในการสร้างหลักประกันรายได้และความเป็นอยู่ของสมาชิก ในครัวเรือน (วีระศักดิ์ คงฤทธิ์, สุภาภรณ์ พรหมพิณี, และศิริพร ฤทธิธ, 2559)

อวยุทธ์ นิสสกา และ วรรณดี ขวดีใส (2547) การทำนากุ้งสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ทำนา กุ้งดีกว่าการทำอาชีพอื่นและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในพื้นที่ดีขึ้น ตลอดจนมีการพัฒนาถนนหนทาง ระบบสาธารณูปโภค และโครงสร้างทางเศรษฐกิจอื่นดีขึ้นด้วย แต่อย่างไรก็ตามการทำนากุ้งมี ผลเสียทำให้คุณภาพน้ำในบ่อและแหล่งน้ำสาธารณะ การระบายน้ำทิ้งจากนากุ้งสู่บริเวณชายฝั่งทำ ให้สัตว์น้ำตามธรรมชาติตาย

จากความคิดเห็นของทั้งหมดที่สอดคล้องเกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สรุปได้ว่า ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินได้แก่ รายได้ลดลง เพิ่มขึ้น หนี้สินเพิ่มขึ้น รายจ่ายครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น การเปลี่ยนแปลงอาชีพ อันเป็นผลกระทบทาง

เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจได้แก่ โครงการในการพัฒนาพื้นที่ การเชื่อมโยงโทรคมนาคมของทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรม

1. ความหมายของการพัฒนาอุตสาหกรรม

แนวความคิดพื้นฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมมาจากแนวความคิดที่ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาค โดยเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็น เป็นวิธีการใช้อุตสาหกรรมเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยจะใช้อุตสาหกรรมเป็นศูนย์กลาง กระจายออกไปสู่บริเวณใกล้เคียง และดึงดูดจากบริเวณใกล้เคียงให้เข้ามาสู่แหล่งนั้นด้วย ซึ่งตามทฤษฎีแล้ว Perroux ได้เสนอไว้ว่า ลักษณะของ "Growth Center" จะต้องมีความใหญ่โตเร็ว และมีความเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ อย่างมาก อีกทั้งจะต้องมีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านหน้าและด้านหลังสูงด้วย ซึ่งจะก่อให้เกิดการมีอุตสาหกรรมหลายประเภท การเกิดนวัตกรรมและการส่งสินค้าออก ถือได้ว่าเป็นแรงที่ก่อให้เกิดความเติบโตอย่างสำคัญเป็นแรงผลักดันให้เกิดความเติบโตจากเมืองใหญ่ ๆ ไปสู่เมืองเล็ก ๆ ตามลำดับสำคัญของเมือง โดยผ่านระบบโครงข่ายทางด้านคมนาคมขนส่งสื่อสาร และความเชื่อมโยงทางอุตสาหกรรม และเมื่อเกิดศูนย์กลางอุตสาหกรรมขึ้น ก็จะเกิดแรงกระตุ้นทางเศรษฐกิจคือ มีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้น มีรายได้และการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น มีสิ่งก่อสร้างประเภทสาธารณูปโภคมากขึ้น อีกทั้งยังเกิดแรงกระตุ้นทางสังคม ทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงาน มีการเปลี่ยนอาชีพ และมีค่านิยมใหม่ ๆ เกิดขึ้นมา เมื่อแนวความคิดดังกล่าวได้วิวัฒนาการมาเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์กลางกับบริเวณใกล้เคียงในแง่ภูมิศาสตร์แล้ว ก็ทำให้มีประโยชน์สำหรับเอามาใช้เป็นมาตรการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของความเจริญทางเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาคต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่แพร่หลายในประเทศด้อยพัฒนา ซึ่งส่วนใหญ่แล้วในประเทศด้อยพัฒนาส่วนมากศูนย์กลางของความเจริญทางเศรษฐกิจมักจะอยู่ที่เมืองหลวงหรือเมืองท่าที่มีการส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศ ส่วนรอบนอกจะเป็นบริเวณแหล่งผลิตสำหรับสินค้าที่จะส่งออก, ซึ่งถ้าได้มีการสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในพื้นที่รอบนอกแล้วจะทำให้เกิดเมือง หรือศูนย์กลางใหญ่น้อยขนาดต่าง ๆ ลดหลั่นกันกระจายอยู่ทั่วไป (อนุกุล ต้นสุพล, 2546)

ประเทศที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมมานาน การอุตสาหกรรมในประเทศเหล่านั้นเจริญก้าวหน้าและมีเงินทุนมาก อุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ส่วนประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายมักจะขาดแคลนเงินทุน อันทำให้การอุตสาหกรรมไม่เจริญก้าวหน้า อุตสาหกรรมในประเทศเช่นนี้มักจะเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามไม่ว่า

จะเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ย่อมมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศทั้งสิ้น ซึ่งความสำคัญดังกล่าวย่อมจะแตกต่างกันตามความต้องการและสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศ

Thomson (1966 อ้างถึงใน โกมุท ทีฆชนานนท์, 2537) ได้กล่าวถึงทฤษฎีจากการสังเกต การพัฒนาอุตสาหกรรมไว้ดังนี้ คือ

1. "Stage theory" กิจกรรมทางเศรษฐกิจในแต่ละสาขาจะมีการเปลี่ยนแปลงความสำคัญในแต่ละช่วงเวลา สมมุติฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจ มีดังนี้ คือ

- ระยะเวลา กิจกรรมปฐมภูมิคือ การเกษตร เหมือนแร่ ซึ่งอาจมีการส่งออกขณะเดียวกันก็มีการส่งสินค้าอุตสาหกรรมเข้ามา การจ้างงานส่วนใหญ่อยู่ในกิจกรรมปฐมภูมิ

- ระบบที่สอง กิจกรรมปฐมภูมิลดความสำคัญลง ในขณะที่อุตสาหกรรมเกิดการขยายตัว ซึ่งเป็นกิจกรรมทุติยภูมิ มีการจ้างงานเป็นส่วนใหญ่

- ระยะเวลาที่สาม กิจกรรมอุตสาหกรรมอยู่ในระยะคงตัวและเริ่มลดความสำคัญลง ขณะเดียวกันกิจกรรมทุติยภูมิเริ่มพัฒนาขึ้น ได้แก่ การบริการ ซึ่งมีการจ้างงานมากที่สุด

2. "Cycle theory" ย่านอุตสาหกรรมหรืออุตสาหกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง จะมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นตอน ซึ่งสามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีการขยายตัว (Pupansion) การคงตัว (Stability) หรือลดการขยายตัว (declining)

3. "Agglomeration theory" การรวมกลุ่มของอุตสาหกรรมมักเกิดในบริเวณเมืองใหญ่นอกจากนี้ค่าจ้างแรงงานมักจะสูงในเมืองใหญ่ เป็นสาเหตุที่จะลดค่าใช้จ่ายต่อการผลิต การพัฒนาเทคนิควิทยา และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารรวมทั้งประสิทธิภาพในการผลิตมากขึ้น

4. "Differential growth theory" บริเวณที่มีสภาพเศรษฐกิจดี มีความต้องการด้านอุปโภค บริโภคสูงขึ้นตามระดับรายได้ จะมีความต้องการสินค้าอุตสาหกรรมประเภทฟุ่มเฟือย นอกเหนือจากอุตสาหกรรมขั้นมูลฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีพทำให้เริ่มมีความละเอียดในประเภทอุตสาหกรรมมากขึ้น ในพื้นที่ต่างกันอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันอาจจะมีลักษณะการขยายตัวไม่เหมือนกัน เนื่องจากลักษณะขององค์ประกอบในที่ตั้งต่างกัน

2. พัฒนาการอุตสาหกรรมไทยและภาคตะวันออก

จากยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวผ่านจากประเทศที่พึ่งพิงรายได้จากการค้าด้านการเกษตร เพื่อก้าวสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 – 2529 โดยริเริ่มโครงการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Seaboard Development Program : ESB) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออกของไทยใน 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา เพื่อผลักดันให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นฐานเศรษฐกิจและ

ดึงดูดนักลงทุนเข้ามาร่วมลงทุนและพัฒนาฐานรากการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมในประเทศไทย ส่งผลให้มีการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมไทยและภาคตะวันออก โดยมีพัฒนาการโดยสังเขป ดังนี้

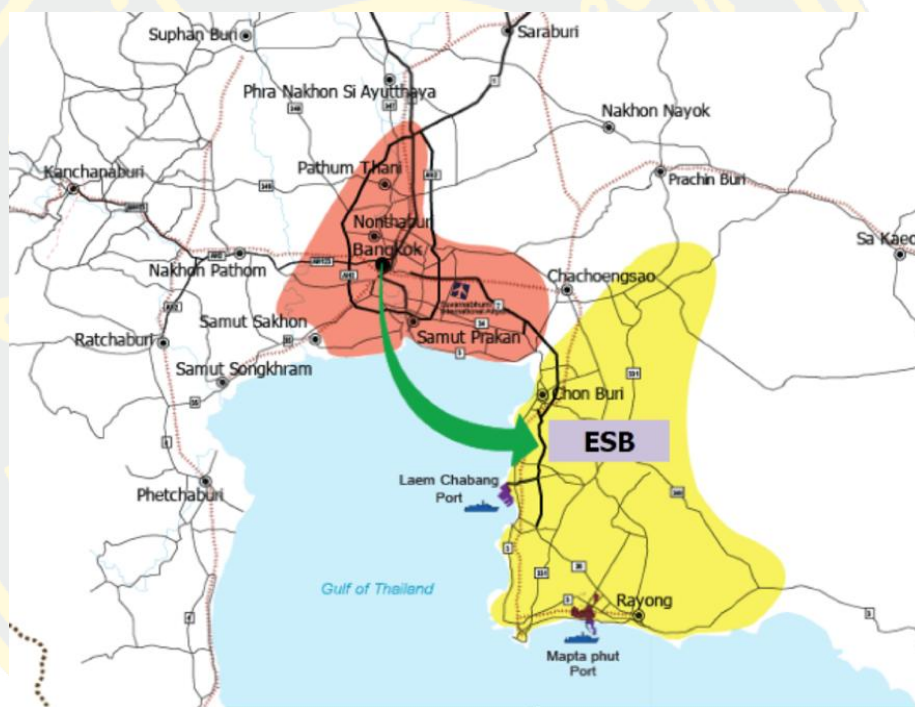
2.1 Eastern Seaboard รากฐานการก่อสร้างตัวค้ำเสริมธุรกิจของประเทศไทย

สุปรินชา บุญมาก พงศ์ชนต์ ศรีสุวรรณ และฉวีวรรณ สมรรถจันทร์ (2562) กล่าวว่า หลังจากประเทศไทยได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจในการขยายด้านการประกอบกิจกรรมพื้นฐานทั้งด้านการผลิต จำหน่าย รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของ ประชาชนในประเทศมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2504 ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยประสบความสำเร็จในการดำเนินการขยายฐานการผลิตสินค้า การส่งออก และนำพาประเทศจากกลุ่มประเทศที่มีรายได้ต่ำสู่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่มีรายได้ ปานกลาง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2524 อ้างถึงใน สุปรินชา บุญมาก และคณะ 2562) นับว่าเป็นการปรับรูปแบบ โครงการในการพัฒนาประเทศครั้งใหญ่ โดยจากในอดีตประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่พึ่งพิงรายได้จากการค้าขายด้านการเกษตรเป็นหลัก จนในแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ได้มุ่งเน้นในการผลักดันประเทศไทยสู่การเป็น “ประเทศกึ่งอุตสาหกรรม” ซึ่งเป็นการพัฒนาด้านการผลิตและพึ่งพิงรายได้จากภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้สามารถ รองรับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกที่ลักษณะของอุตสาหกรรมเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต โดยหนึ่งในยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ นั่นคือ การปรับโครงสร้างและเพิ่มประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ โดยใช้รูปแบบการปรับโครงสร้างด้านอุตสาหกรรมและกระจายพื้นที่อุตสาหกรรมออกไปสู่ส่วนภูมิภาค

หนึ่งในโครงการที่สำคัญ คือ โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (Eastern Seaboard Development Program : ESB) ซึ่งเป็นการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัด ฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นการกระจายกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมออกสู่ภูมิภาคเพื่อลดความแออัดและการกระจุกตัวของเขตอุตสาหกรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง และผลักดันให้เกิดการพัฒนาฐานเศรษฐกิจและฐานการผลิตอุตสาหกรรมแห่งใหม่ของประเทศและมุ่งเน้นอุตสาหกรรมผลิตสินค้าสำเร็จรูปเพื่อส่งออกไปมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่แผนการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมและการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาค ซึ่งโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกได้มีการดำเนินตามแผนงานมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) สู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) รวมถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณ ชายฝั่งทะเลตะวันออก (กพอ.) เพื่อมาทำหน้าที่กำกับ กำหนดนโยบาย รวมถึงการ

อนุมัติแผนงาน โครงการต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วน สำคัญในการผลักดันแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกให้ออกมาเป็นรูปธรรม ซึ่งผลจากการดำเนินงานการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการผลักดันการลงทุนให้ประเทศไทยไปสู่การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม รวมถึงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ท่าเรือ รถไฟ อ่างเก็บน้ำที่มีการพัฒนาควบคู่กันมา จนทำให้พื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย กลายเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของ ไทยมาจนถึงปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก, 2561)

ภาพที่ 2-1 อาณาเขตพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561ก)

2.2 การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

หลังจากที่ได้มีการบรรจุนโยบายการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเพื่อเป็นนโยบายยุทธศาสตร์เชิงรุกในการพัฒนาประเทศ ทางภาครัฐได้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องโดยรูปแบบของแผนโครงการได้มีการเปิดให้ผู้ลงทุนภาคเอกชนที่สนใจในการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมเข้ามาดำเนินงานในพื้นที่ชายฝั่งภาคตะวันออกและหน่วยงานภาครัฐจะทำงานในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ลงทุนควบคู่กันไป ซึ่งการพัฒนา

ทางด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาท่าเรือน้ำลึก ระบบการขนส่งทางถนน การขนส่งทางราง นิคมอุตสาหกรรม ระบบประปา ไฟฟ้า ระบบการสื่อสารโทรคมนาคม รวมทั้งการพัฒนาในด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาค ตะวันออกได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ (สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่, 2560)

1) การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2524-2537) วัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาฯ ในระยะที่ 1 นั้นมุ่งในทางการเพิ่มขีดความสามารถและเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันทางการค้า เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยเป็นประตูการค้าโลก ทางด้านการขนส่งทางเรือแห่งใหม่และเป็นที่ตั้ง ฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรม ซึ่งสะท้อนผ่านด้วยโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบังและท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ควบคู่ไปกับการตั้งนิคมอุตสาหกรรมใกล้เขตพื้นที่ท่าเรือเพื่อมุ่งเน้นการลดต้นทุนค่าขนส่งและเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามา ตั้งฐานการผลิตในประเทศไทย ตั้งแต่อุตสาหกรรมเบา เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ ไปจนถึงอุตสาหกรรมหนัก เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมด้านปิโตรเคมี โดยผลจากการพัฒนาฯ ในระยะที่ 1 นั้น พบว่าอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจของ ประเทศเพิ่มขึ้นมากถึง 3 เท่าและส่งเสริมให้การขับเคลื่อนทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยมีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2) การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2538-2551) วัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาในระยะที่ 2 นั้น มุ่งเน้นด้านการเพิ่มประสิทธิภาพของการขนส่งจากในระยะแรกให้มีรูปแบบการขนส่งต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยรองรับการขยายตัวของกิจกรรมเศรษฐกิจทั้งในภูมิภาคตะวันออก กรุงเทพมหานคร รวมถึงพื้นที่เขตปริมณฑล ซึ่งการพัฒนาในระยะที่ 2 นี้ ได้มีมติคณะรัฐมนตรี ในวันที่ 5 มีนาคม 2539 โดยแบ่งการพัฒนาออกเป็น 4 ยุทธศาสตร์ คือ

(1) การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต่อจากการพัฒนาในระยะที่ 1 เช่น โครงการก่อสร้างถนนแนวภาคตะวันออก-ตะวันตก และถนนที่มีการเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนที่อยู่อาศัยภายในพื้นที่

(2) การกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เช่น การขยายการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม การพัฒนาพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 2 การพัฒนาท่าเรือมาบตาพุด ระยะ ที่ 3 รวมทั้งโครงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของเขตชุมชนภายในเขตชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

(3) การพัฒนาแหล่งน้ำและระบบจัดสรรน้ำ เพื่อให้เอื้อต่อการตั้งฐานการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม เช่น โครงการพัฒนาระบบชลประทาน การปรับปรุงแหล่งน้ำขนาดใหญ่

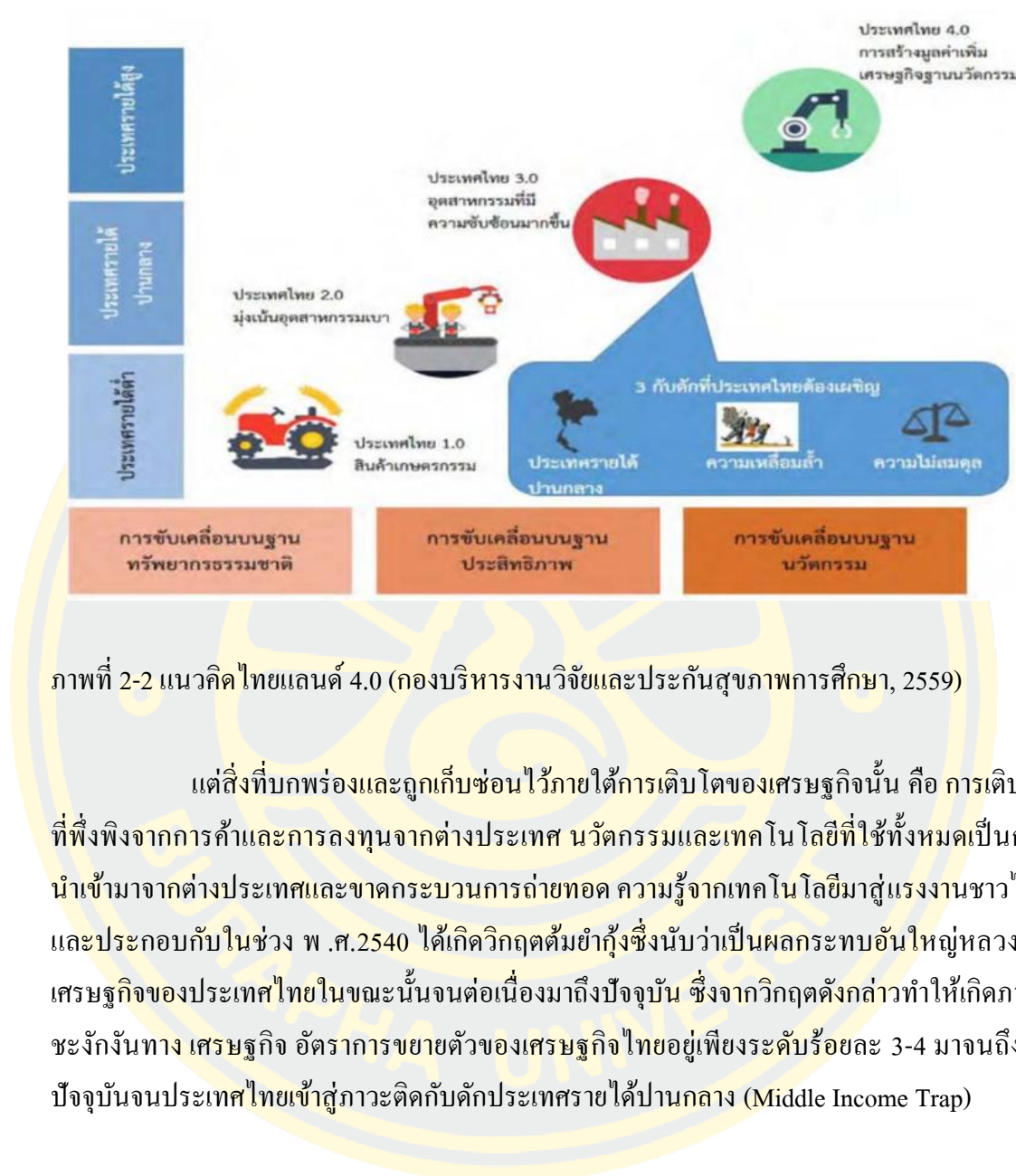
และขนาดกลาง ระบบประปา อ่างเก็บน้ำ เพื่อขยับยั้งปัญหาภัยแล้งและการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคในพื้นที่ภาคตะวันออก

(4) การพัฒนาบริการพื้นฐานของสังคม ในด้านการพัฒนาชุมชนควบคู่กับด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาระบบการบริการด้านสาธารณสุข เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายของประชากรจากพื้นที่อื่น ๆ เข้ามาทำงานในเขตพื้นที่

จากแผนการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกนั้น ถือเป็นก้าวโอกาสสำคัญของประเทศไทยในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้วยทางเลือกการพัฒนาทางด้านระบบของอุตสาหกรรม แทนที่จะพึ่งพารายได้หลักของประเทศ จากภาคการเกษตรดังเช่นในอดีตและแผนพัฒนาฯ นี้ถือได้ว่าเป็นก้าวสำคัญของประเทศในเวทีการค้าการลงทุนโลก

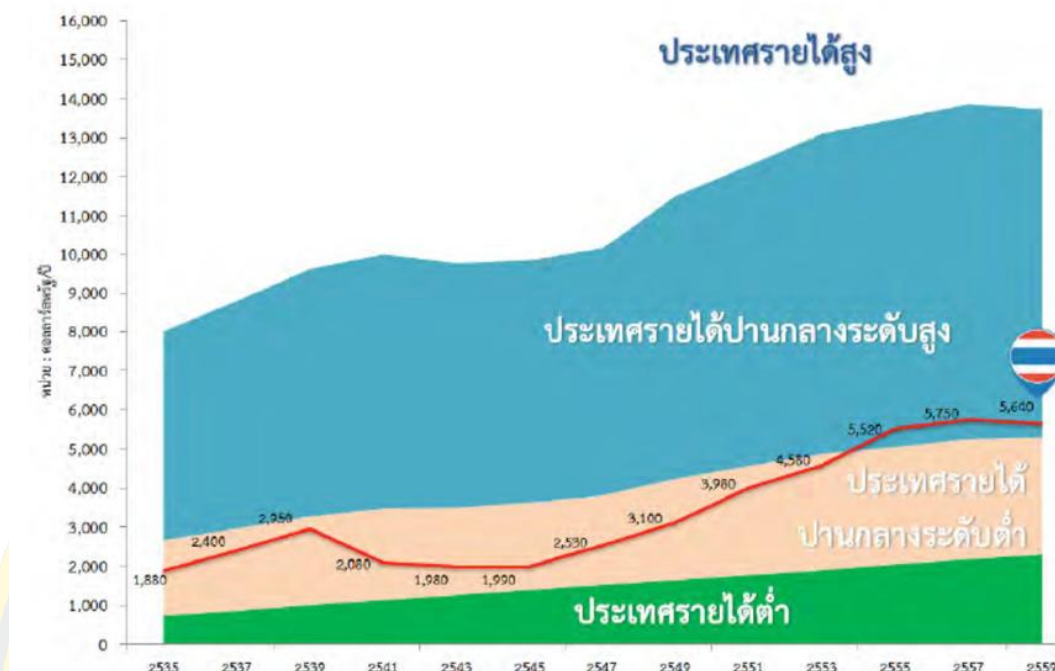
2.3 ไทยแลนด์ 4.0 การขับเคลื่อนเข้าสู่ยุคสมัยใหม่

หลังจากที่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในอดีต จากไทยแลนด์ 1.0 ซึ่งมุ่งเน้นด้านการพัฒนาสินค้าเกษตรแบบดั้งเดิม ไทยแลนด์ 2.0 มุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเบา และไทยแลนด์ 3.0 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนซึ่งในยุคนี้ประเทศไทยได้มีการขับเคลื่อนและพัฒนาทางด้านการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศซึ่งนำมาสู่การพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ เน้นการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก มีอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจร้อยละ 7-8 จนทำให้ประเทศไทยนั้นกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (สุปรีชา บุญมาก และคณะ, 2562)

ภาพที่ 2-2 แนวคิดไทยแลนด์ 4.0 (กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา, 2559)

แต่สิ่งที่บกพร่องและถูกเก็บซ่อนไว้ภายใต้การเติบโตของเศรษฐกิจนั้น คือ การเติบโตที่พึ่งพิงจากการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ใช้ทั้งหมดเป็นการนำเข้ามาจากต่างประเทศและขาดกระบวนการถ่ายทอด ความรู้จากเทคโนโลยีมาสู่แรงงานชาวไทย และประกอบกับในช่วง พ.ศ.2540 ได้เกิดวิกฤตต้มยำกุ้งซึ่งนับว่าเป็นผลกระทบอันใหญ่หลวงต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยในขณะนั้นจนต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน ซึ่งจากวิกฤตดังกล่าวทำให้เกิดภาวะชะงักงันทาง เศรษฐกิจ อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยอยู่เพียงระดับร้อยละ 3-4 มาจนถึงในปัจจุบันจนประเทศไทยเข้าสู่ภาวะติดกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap)

ภาพที่ 2-3 ประเทศไทยในภาวะติดกับดักรายได้ปานกลาง (World Bank, 2017)

จนก้าวมาสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 (กองบริหารงานวิจัยและประกันสุขภาพการศึกษา, 2559) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการ ปรับเปลี่ยนนโยบายด้านเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนำพาประเทศให้หลุดพ้นจากภาวะติดกับดักรายได้ปานกลาง และยังสอดคล้องกับแผนการพัฒนาของสังคมโลกในยุคใหม่ที่การพัฒนาด้านนวัตกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และรูปแบบแนวคิดที่เปลี่ยนจาก “การเพิ่มมูลค่า” เป็น “การสร้างมูลค่า” เพื่อชิงความได้เปรียบในการแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ซึ่งแผนงานที่สำคัญ ด้านการบูรณาการอาเซียน เชื่อมประเทศไทยสู่ประชาคมโลก ได้มีการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการค้าและการลงทุนไว้ ดังนี้

การดึงดูดให้บริษัทข้ามชาติใช้ประเทศไทยเป็น Regional Head Quarter

- (1) การพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรม
- (2) การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก
- (3) การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดน
- (4) การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็น Logistic Hub
- (5) การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็น Digital Economy อย่างสมบูรณ์

2.4 โครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor)

จากความสำเร็จของการผลักดัน โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกที่ ผ่านมานั้น ส่งผลให้พื้นที่ 3 จังหวัด ทางภาคตะวันออก ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา กลายเป็นรากฐานที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย และเพื่อเป็นการขยายฐาน การพัฒนาเขตพื้นที่เศรษฐกิจของประเทศไทยตามแนวทางไทยแลนด์ 4.0 และในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2559) ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ จึงได้บรรจุเรื่อง การพัฒนาและฟื้นฟูบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของ ประเทศ รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสนับสนุนการดำเนินโครงการอื่น ๆ ให้มี ประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ และในการประชุมของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2559 ได้มีมติเห็นชอบในการริเริ่มโครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) เพื่อผลักดันให้ภาคตะวันออกของประเทศไทยเป็นเขตเศรษฐกิจชั้น นำของภูมิภาคอาเซียน และส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักของนักลงทุนทั่วโลก (สุปรีชา บุญมาก และคณะ 2562)

จากการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกอย่างต่อเนื่องตลอด 30 ปี ทำให้ พื้นที่ภาคตะวันออกเรียกได้ว่าเป็น พื้นที่ที่มีความพร้อมในการการดำเนินแผนงานทางด้านเศรษฐกิจ สูงที่สุดของพื้นที่ในประเทศไทย ซึ่งผลจากการดำเนินแผนการ ทำงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง ทะเลภาคตะวันออก ได้ผลักดันให้ประเทศไทยมีอุตสาหกรรมผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการ น ำเข้า สินค้าและในขณะเดียวกันยังส่งผลให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าไปยัง ตลาดโลก โดยแผน แม่บทการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก มีเนื้อหาที่สำคัญ (สุปรีชา บุญมาก และคณะ, 2562) ดังนี้

1. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ พร้อมทั้ง เสนอมาตรการเพื่อชักจูง ผู้ประกอบการเอกชนมาร่วมลงทุน
2. แผนงานพัฒนากิจกรรมขั้นพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยมุ่งเน้นการใช้ ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐาน
3. การพัฒนาเมือง การจัดสรรพื้นที่เพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม
4. การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรม

ผลจากการผลักดันและความร่วมมือกันของภาครัฐและภาคเอกชนในโครงการ ดังกล่าวนั้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศไทยมีการขยายตัวในอัตราที่เพิ่มสูงขึ้น เกิดแรงดึงดูดให้

นักลงทุนจากต่างชาติเข้ามาดำเนินกิจการในพื้นที่การพัฒนา เป็นจำนวนสูงที่สุดเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศไทย

เมื่อเวลาได้ก้าวจากการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (Eastern Seaboard Development Program) เมื่อปี พ.ศ.2525 มาสู่การพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออกในโครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) ในปี พ.ศ. 2559 ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า “เป็นต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบ ช่วยผลักดันการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 และทำให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วโดยเร็วที่สุด” (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2560)

ภาพที่ 2-4 กรอบแนวคิดทางการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561ข)

โดยวัตถุประสงค์ของการพัฒนาโครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยสรุปประกอบด้วย 4 ข้อ (สุปรีชา บุญมาก และคณะ, 2562) คือ

1. การยกระดับพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของภาคพื้นเอเชีย
  2. การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางถนน ราง อากาศ และน้ำ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกันอย่างมีระบบ
  3. การพัฒนาเมืองและสิ่งแวดล้อมภายในเขตเมือง เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวไทยสู่ระดับโลก
  4. การสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและนวัตกรรม
- โดยแนวทางการพัฒนาและการดำเนินงาน โครงการต่าง ๆ ได้มีการแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2560- 2561) ระยะปานกลาง (พ .ศ.2562-2564) และ ระยะถัดไป (พ.ศ.2565 เป็นต้นไป)

ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ศึกษา อธิบายได้ ดังนี้ (ที่ว่าการอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี, 2566)

1. บริบททั่วไปของอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

1.1 ประวัติความเป็นมาของอำเภอหนองใหญ่

อาณาบริเวณที่เรียกว่า อำเภอหนองใหญ่ ในปัจจุบันนี้ ในอดีตเรียกว่า ตำบลคลองพลู ขึ้นอยู่กับอำเภอนนทบุรี ก่อนที่จะโอนมาขึ้นกับอำเภอบ้านบึง ในพุทธศักราช 2418

อำเภอหนองใหญ่สมัยเป็นกิ่งอำเภอ

กระทรวงมหาดไทย โดยนายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ออกประกาศลงวันที่ 13 พฤศจิกายน 2518 รวมเขตการปกครอง 3 ตำบล คือ ตำบลคลองพลู ตำบลหนองเสือช้าง และตำบลหนองใหญ่ เป็นกิ่งอำเภอเรียกว่า กิ่งอำเภอหนองใหญ่ เนื่องจากอำเภอบ้านบึง มีการปกครองกว้างขวางและมีพลเมืองมาก ท้องที่บางตำบลอยู่ห่างไกลจากอำเภอ เจ้าหน้าที่ออกตรวจตราดูแลความทุกข์สุขของราษฎรไม่ทั่วถึง สภาพท้องที่โดยทั่วไปเชื่อว่าเจริญต่อไปภายหน้า (ประกาศกระทรวงมหาดไทย 2518)

การยกฐานะกิ่งอำเภอเป็นอำเภอหนองใหญ่

รัฐบาลได้ออกพระราชกฤษฎีกา ยกฐานะกิ่งอำเภอหนองใหญ่ เป็นอำเภอหนองใหญ่ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2524 และมีผลสมบูรณ์ถัดจากประกาศ คือ ในวันที่ 14 กรกฎาคม 2524 และเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2525 ทางราชการได้ตั้งตำบลเพิ่มอีก 2 ตำบล

แบ่งพื้นที่ตำบลคลองพลู ตั้งเป็นตำบลเขาสก และแบ่งพื้นที่ตำบลหนองใหญ่ ตั้งเป็นตำบลห้างสูง อำเภอหนองใหญ่ มีเขตการปกครอง 5 ตำบล คือ

1. ตำบลหนองใหญ่
2. ตำบลคลองพลู
3. ตำบลหนองเสือช้าง
4. ตำบลเขาสก
5. ตำบลห้างสูง

ข้อมูลสภาพทั่วไป

1) อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลหนองไผ่แก้ว อำเภอบ้านบึง และตำบลบ่อขวางทอง ตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลละหาร อำเภอปลวกแดง และตำบลป่ายุบ ในอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลคลองกิ้ว อำเภอบ้านบึง และตำบลเขาคันทรง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ลักษณะภูมิประเทศ

อำเภอหนองใหญ่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดชลบุรี ห่างจากจังหวัดชลบุรี ตามเส้นทางถนนสายบ้านบึง – แกลง ระยะทาง 51 กิโลเมตร มีพื้นที่การปกครองทั้งสิ้นประมาณ 284,765 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ และที่ราบเชิงเขาลักษณะดินเป็นดินปนทรายภูมิประเทศมีลักษณะคล้ายคลึงกับจังหวัดระยองที่อยู่ติดกัน คือเป็นเนินสูง ๆ ต่ำ ๆ ลักษณะคล้ายลูกคลื่นลอนตื้นกระจายอยู่ทั่วไปไม่มีพื้นที่ราบเล็กน้อย มีลักษณะอากาศร้อนชื้นโดยทั่วไป และพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวนฯ ป่าแดง – ชุมชนกลาง อยู่ในเขตอำเภอหนองใหญ่ และอำเภอหนองใหญ่ ได้ประกาศเป็นป่าสงวนฯ เมื่อปี พ.ศ. 2561 ยังคงเป็นสภาพป่ามีเพียงไม้ที่อยู่โดยรอบของภูเขา

ประชากร

จำนวนประชากร มีประชากรทั้งสิ้น 23,853 คน แยกเป็นชาย 11,999 คน หญิง 11,854 คน คร่าวเรือนทั้งสิ้น 10,323 ครัวเรือน ดังนี้ (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2566)

ตารางที่ 2-2 จำนวนประชากรอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

ตำบล	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)
	ชาย	หญิง	รวม	
หนองใหญ่	4,382	4,212	8,594	3,485
คลองพลู	2,034	1,992	4,026	1,499
หนองเสือช้าง	2,116	2,121	4,237	1,898
ห้างสูง	1,677	1,733	3,410	1,347
เขาชก	1,790	1,796	3,586	2,094
รวม	11,999	11,854	23,853	10,323

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

การปกครอง

อำเภอหนองใหญ่แบ่งการปกครองออกเป็น 5 ตำบล 24 หมู่บ้าน มีหน่วยราชการบริหารท้องถิ่น จำนวน 5 แห่ง แยกเป็นเทศบาลตำบล 1 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 4 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 2-3 ข้อมูลการแบ่งเขตการปกครองอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

ลำดับที่	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	พื้นที่ทั้งหมด (ตร.กม.)	รูปแบบการปกครอง ท้องถิ่น
1.	หนองใหญ่	6	108	เทศบาลตำบล
2.	หนองเสือช้าง	5	85	องค์การบริหารส่วนตำบล
3.	ห้างสูง	5	57	องค์การบริหารส่วนตำบล
4.	คลองพลู	4	64	องค์การบริหารส่วนตำบล
5.	เขาชก	4	101	องค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี (2566)

การประกอบอาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น การปลูกอ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์ม มะม่วงหิมพานต์ และมีการปลูกพืชไม้ยืนต้นอื่น ๆ เช่น ยูคาลิปตัส สน ส่วนอาชีพการทํานามีเพียงเล็กน้อย สำหรับด้านอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก ยังไม่มากนัก โรงงานผลิตจากยางพารา โรงงานไม้แปรรูป

การเกษตร

การตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจายเนื่องจากเกษตรกรมีพื้นที่เป็นของตนเองจึงตั้งบ้านเรือนตามที่ดินของตนเอง การประกอบอาชีพ เนื่องจากแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในตำบลมีน้อยมาก การทำการเกษตร

จึงต้องอาศัยน้ำฝนเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการทำการเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่ในอำเภอหนองใหญ่ จึงมีอาชีพทำไร่เป็นหลัก พืชที่ปลูกจึงเป็นพืชที่อาศัยน้ำน้อย เช่น อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด

แนวโน้มการเพาะปลูก เกษตรกรรายใหญ่ได้ลดพื้นที่บางส่วนเปลี่ยนไปปลูกต้นไม้ยืนต้น เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นผลมาจากราคาสินค้าเกษตรเหล่านี้มีราคาที่สูงกว่าพืชไร่ และใช้น้ำน้อยทำให้เกษตรกรหันไปปลูกกันเป็นอย่างมาก สำหรับเกษตรกรรายย่อยพื้นที่การปลูกเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก แต่อย่างไรก็ตามมีแนวโน้มลดพื้นที่การปลูกอ้อย ปลูกมันสำปะหลัง ไปปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นมากขึ้น

2. ด้านอุตสาหกรรม

อำเภอหนองใหญ่มีโรงงาน จำนวน 73 โรงงาน แสดงดังตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-4 ข้อมูลโรงงานในอำเภอหนองใหญ่

ประเภท	ต.หนองใหญ่	ต.หนองเสือช้าง	ต.คลองพลู	ต.ห้างสูง	ต.เขาชก	รวม
โรงงานอุตสาหกรรม	19	27	3	10	14	73
สถานีบริการน้ำมัน	3	2	1	2	1	9
โรงสี	-	-	1	-	1	2
ฟาร์มปศุสัตว์	26	11	7	9	6	59
สหกรณ์การเกษตร	-	-	1	-	1	2
โรงฆ่าสัตว์ปีก	-	-	-	1	-	1
ธนาคาร	2	-	-	-	-	2

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี (2566)

3. ด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

3.1 สถานบริการและสถานประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว อำเภอหนองใหญ่เป็นอำเภอเล็ก ๆ อยู่ชานเมืองไม่มีสถานบันเทิง

3.2 โรงแรม ที่พัก รีสอร์ท อำเภอหนองใหญ่เป็นอำเภอเล็ก ๆ อยู่ชานเมืองไม่มีโรงแรม ที่พัก รีสอร์ท

4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.1 พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอหนองใหญ่ มีสระเก็บน้ำจำนวนมากกว่า 150 สระ เพื่อใช้ในการทำการเกษตร และแนวโน้มความต้องการสระเก็บน้ำมีมากขึ้น เนื่องจากอำเภอหนองใหญ่เป็นพื้นที่ทางการเกษตร จึงจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรน้ำมากขึ้น และปัจจุบันการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรม อาจทำให้ทรัพยากรน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการ

การป้องกันและแก้ไขปัญหา การปรับปรุงคูแลกรักษาแหล่งน้ำ พร้อมทั้งขุดลอก กำจัดวัชพืชและขุดสระน้ำขึ้นใหม่ เพื่อใช้ในการทำการเกษตรและใช้ใน โรงงานอุตสาหกรรม

4.2 ปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ ขยะ น้ำเสีย มลภาวะเป็นพิษ เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทไปสู่สังคมเมือง ทำให้เกิดขยะมูลฝอย น้ำเสีย ฝุ่นละออง เป็นต้น

การป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยการสร้างจิตสำนึกและร่วมกันป้องกัน คูแลกรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเฝ้าระวัง สอดส่อง และตรวจสอบสถานประกอบการ เพื่อไม่ก่อให้เกิดมลพิษเกินค่ามาตรฐานตามที่กำหนด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกพล กิติกา, วราภรณ์ บุญเชียง และวรางคณา นาคเสน (2564) ศึกษา ผลกระทบทางสุขภาพของประชาชน จากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมโรงโม่หิน ในตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทางสุขภาพ ทั้ง 4 มิติ กาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ ของประชาชนจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมโรงโม่หิน ในตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยจำนวน 6 หมู่บ้าน ที่ได้รับผลกระทบ คือ หมู่ที่ 1, 2, 3, 5, 6 และ 19 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 310 คร่าวเรือน ใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Mann-Whitney U Test และ Kruskal-Wallis Test ที่

ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบทางสุขภาพฯ รวมทั้งด้านอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.57 เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยผลกระทบทางสุขภาพฯ ทั้ง 4 มิติ ของกลุ่มตัวอย่างแล้ว พบว่า ระยะห่างระหว่างที่อยู่อาศัยกับโรงโมหีน พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากฝุ่นละออง และ ค่าชดเชยจากผู้ประกอบกิจการ โรงโมหีนฯ มีผลกระทบต่อสุขภาพฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่น ๆ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ ระดับการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลการตัดสินใจในการวางแผนแก้ไขปัญหาสุขภาพ และเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายระดับท้องถิ่น เพื่อลดผลกระทบ จากการประกอบกิจการ โรงโมหีนที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบ

เมทินา อิศรียานนท์ (2563) ศึกษา ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนโดยรอบ : ศึกษากรณีนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ ชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนโดยรอบ รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษากลุ่มตัวอย่างมาจากประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่รอบนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ ชลบุรี จำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ t- test และ ANOVA ผลการศึกษา พบว่า ระดับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ ชลบุรี ที่มีต่อชุมชนโดยรอบในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($X = 2.75$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จะพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรทางกายภาพ ($X = 2.97$) ด้านการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรทางชีวภาพ ($X = 2.82$) ด้านคุณภาพชีวิต ($X = 2.81$) และ ด้านการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ ($X = 2.70$) ตามลำดับ และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านความยั่งยืนของนิคมอุตสาหกรรมและชุมชน ($X = 2.45$) ส่วนปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ ชลบุรี ที่มีต่อชุมชนโดยรอบนั้น พบว่า ตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ไม่มีผลต่อความรู้สึกถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม มีเพียงตัวแปรรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินก่อน/หลังการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมที่มีผลต่อความรู้สึกถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ ชลบุรี

รัญญลักษณ์ ปุณญจิระ โชติสกุล และอนุรัตน์ อนันทนาธร (2562) ศึกษา ผลกระทบด้าน
 สุขภาพและสิ่งแวดล้อมและการปรับตัวของประชาชนที่เกิดจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรม
 มาบตาพุด จังหวัดระยอง วัดดูประสงศ์ในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาผลกระทบด้านสุขภาพและ
 สิ่งแวดล้อมของประชาชน การปรับตัวของประชาชน เปรียบเทียบผลกระทบและการปรับตัวของ
 ประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหา
 ผลกระทบด้าน สุขภาพและสิ่งแวดล้อมและการปรับตัวของประชาชนจากอุตสาหกรรมในนิคม
 อุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง จากผลการศึกษา พบว่า ระดับผลกระทบด้านสุขภาพและ
 สิ่งแวดล้อมของประชาชนที่เกิดจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง
 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางระดับการปรับตัวของประชาชนที่เกิดจากอุตสาหกรรมในนิคม
 อุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อ
 ผลกระทบและการปรับตัวของประชาชนที่เกิดจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตา
 พุด จังหวัดระยอง พบว่า ปัจจัยอายุ ปัจจัยระดับการศึกษา ปัจจัยอาชีพ ปัจจัยรายได้ เป็นปัจจัยที่มีผล
 ต่อผลกระทบและการปรับตัวของประชาชนจากอุตสาหกรรมในนิคม อุตสาหกรรมมาบตาพุด
 จังหวัดระยอง ส่วนปัจจัยเพศ และปัจจัยระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในมาบตาพุด เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อ
 ผลกระทบของประชาชนจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง แต่มีผลต่อ
 การปรับตัวของประชาชนจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง ทั้งนี้ผู้วิจัย
 ได้มีข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ 1. ประชาชนได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด จึงเห็นว่า
 ภาคอุตสาหกรรมที่มีการจัดกิจกรรมตามโครงการ CSR ของโรงงานต่าง ๆ ควรเน้นการจัดกิจกรรม
 เพื่อสร้างประโยชน์ในด้านสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนมากยิ่งขึ้น เช่น กิจกรรมการปลูกต้นไม้ กิจกรรม
 การเก็บขยะในแม่น้ำ เป็นต้น เพื่อเป็นการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในรอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ให้
 มีความชุ่มชื้นและมีชีวิตชีวาจากต้นไม้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังได้ประโยชน์ในแง่ของการช่วยลดซับ
 สารพิษปนเปื้อนในอากาศได้ด้วย 2. นอกจากภาครัฐควรให้การกำกับ ดูแลและควบคุมเรื่องมลพิษที่
 เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อย่างครอบคลุมและเข้มงวดแล้ว หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
 ควรมีนโยบายในการให้คำแนะนำหรือแนวทางในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจาก
 อุตสาหกรรมอย่างเป็นรูปธรรมให้แก่ประชาชนในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เช่น นำ
 รูปแบบการปรับตัวต่ออุตสาหกรรมพื้นที่อื่นเข้ามาปรับใช้กับการปฏิบัติตนในการใช้ชีวิตประจำวัน
 ของประชาชนในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดแต่ควรกำหนดนโยบายหรือโครงการเพื่อให้
 ประชาชนใช้ชีวิตได้อย่างปลอดภัย มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี จึงจะตอบโจทย์ต่อสถานการณ์
 ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และ 3. ประเด็นเรื่องสุขภาพที่น่าสนใจ คือ การเกิดขึ้นของ
 นิคมมาบตาพุดมีมานานมาก จนประชาชนส่วนใหญ่ทำใจยอมรับถึงประโยชน์และโทษได้

พอสวมควร ซึ่งผลกระทบที่เป็นโทษที่เกิดจากอุตสาหกรรมที่ประชาชนกังวลมากย่อมเป็นเรื่องของสุขภาพ แต่ในเมื่อประชาชนไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบในจุดนี้ได้อย่างสิ้นเชิง ดังนั้น โรงงานอุตสาหกรรมควรมีนโยบายในการดูแล รักษาสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ในหลายรูปแบบ เช่น มีโครงการตรวจสุขภาพประจำปีให้กับประชาชนในพื้นที่ จัดสรรงบประมาณเพื่อการรักษาโรคที่ตรวจสอบได้ว่าเกิดจากผลของอุตสาหกรรมในเบื้องต้นแก่ประชาชนในพื้นที่

อภิเชษฐ์ ทับเมือง (2562) ศึกษา ผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรมของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้ว 2) เพื่อศึกษาแนวทางต่อการป้องกันและลดผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรมของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว การศึกษาใช้ กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 ราย วิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้ตรรกะเทียบเคียงกับแนวคิดทฤษฎีควบคู่กับบริบททางสังคม ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลกระทบทางสังคม ได้แก่ ผลกระทบด้านโครงสร้างประชากร การจัดการด้านชุมชนและสถาบัน ความขัดแย้งระหว่างระหว่างคนท้องถิ่นและคนเข้ามาใหม่ ปัจเจกบุคคลและครอบครัว ทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสันตนาการ ที่ดินและโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน 2) ผลกระทบด้านวัฒนธรรม ได้แก่ วิถีชีวิตและการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงทางความคิด ค่านิยม ความเชื่อ และ 3) ผลกระทบด้านอื่น ๆ เช่น ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น อีกทั้งศึกษาแนวทางการป้องกัน ลดผลกระทบด้านลบและการส่งเสริมผลกระทบด้านบวก ซึ่งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะก่อให้เกิดไว้วางใจและสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนพร้อมทั้งถอดบทเรียนสู่การนำเสนอต่อสาธารณะ ข้อเสนอแนะสำคัญคือ การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคิด วางแผน ปฏิบัติ และติดตามผลตรวจสอบ และประเมินอยู่ในกระบวนการดำเนินงานของโครงการ อีกทั้งเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนโดยมีมาตรการที่ชัดเจน อันจะสร้างหลักประกันที่ีระหว่างโครงการการพัฒนาและประชาชนในพื้นที่

จิรายุทธ์ สีม่วง (2562) ได้ศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของชุมชนจากการเข้ามาของนิคมอุตสาหกรรม : กรณีศึกษาชุมชนประมงชายฝั่งหาดตากวน-อ่าวประดู่ ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จากการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนหาดตากวน-อ่าวประดู่ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วง คือ 1. ชุมชนประมงในอดีต 2. ชุมชนประมงช่วงการก่อตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม และ 3. ชุมชนประมงชายฝั่งภายหลังการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม ในช่วงแรกนั้นชุมชนหาดตากวน-อ่าวประดู่ ทั้งทางฝั่งบกและฝั่งชายหาด มีสภาพทางสังคมที่มีลักษณะความสัมพันธ์แบบเครือญาติโดยสภาพทางเศรษฐกิจ ชาวบ้านภายในชุมชนจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมงเป็นหลัก การหมุนเวียนทางเศรษฐกิจของชุมชนหาดตาก

วน-อ่าวประจักษ์มีไม่มากเนื่องจากรูปแบบทางการผลิต เป็นรูปแบบการผลิตเพื่อยังชีพเหลือจึงนำไปจำหน่ายโดยเฉพาะการทำประมงจะมีการจำหน่ายแบบราคาเหมาโดยไม่มีการคัดเลือกขนาดของผลผลิต ต่อมาในยุคของชุมชน ประมงช่วงการก่อตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งถือเป็นจุดเปลี่ยนแปลงของชุมชน เนื่องจากเป็นช่วงที่โรงงานอุตสาหกรรมเริ่มเข้าส่งผลให้เกิดการอพยพเข้ามาของแรงงานต่างถิ่นจำนวนมาก โดยเฉพาะในฝั่งบกทำให้ชุมชนเกิดการขยายตัวในมิติเศรษฐกิจของชุมชน มีการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจมากขึ้นผ่านศูนย์กลางการจับจ่ายของชุมชนนั่นก็คือตลาดลาว ซึ่งตลาดลาวถือเป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนทั้งอาหารสำเร็จรูป อาหารทะเล ผัก ส่งผลให้รูปแบบการผลิตเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบการผลิตเพื่อจำหน่าย โดยเฉพาะฝั่งชายหาดได้รับประโยชน์จากการจำหน่ายผลผลิตโดยตรง ให้กับแรงงาน ทำให้ได้ราคาดีกว่าขายให้กับพ่อค้าคนกลาง ในช่วงที่ 3 ชุมชนประมงชายฝั่งภายหลังการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม พบว่า สังคมชุมชนมีการขยายตัวของที่พักอาศัย เกิดอาคารพาณิชย์รวมถึงร้านสะดวกซื้อ เซเว่นอีเลเว่น เทสโก้โลตัสภายในชุมชน ชุมชนเข้าสู่ระบบทุนนิยม รูปแบบการผลิตของชุมชนชาวบ้านภายในชุมชนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบทางการผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทดังกล่าวคือ การผลิตเพื่อขายให้แก่พ่อค้าคนกลาง รวมถึงการขายให้แก่แรงงานภาคอุตสาหกรรมบริเวณใกล้เคียงชุมชน การปรับเปลี่ยนรูปแบบทางการผลิตของชุมชนภายหลังการเข้ามาของ อุตสาหกรรมในมิติทางด้านเศรษฐกิจพบว่า ชาวประมงภายในชุมชนมีการปรับเปลี่ยน รูปแบบการผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทสภาพเศรษฐกิจภายหลังที่อุตสาหกรรมเข้า

ศิริโชค ประทุมพิทักษ์ (2561) ศึกษา ผลกระทบต่อชุมชนที่เกิดจากการตั้งนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก : กรณีของเทศบาลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทางสังคม และสุขภาพ ทั้งด้านบวกและด้านลบต่อชุมชนที่เกิดจากการตั้งนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ผลการวิจัย พบว่า สภาพพื้นที่มาบตาพุดก่อนปี พ.ศ. 2532 นั้นเป็นพื้นที่ติดทะเลซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ อาชีพดั้งเดิมของคนในชุมชนมาบตาพุดที่เป็นประเภทหลัก คือ อาชีพประมง อาชีพเกษตรกร และอาชีพค้าขาย มาบตาพุดเดิมเป็นหมู่บ้านขึ้นอยู่กับตำบลห้วยโป่ง ต่อมา มีการแยก ออกเป็นชุมชนแรกเริ่ม 25 ชุมชน และในปัจจุบันมี 38 ชุมชน ซึ่งผลกระทบด้านบวก ทำให้เศรษฐกิจดีทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค มีความเจริญเข้ามาในชุมชน เศรษฐกิจของชุมชนในภาพรวมเติบโตขึ้น การคมนาคมสะดวกสบาย คนในชุมชนมีงานทำ และเกิดอาชีพใหม่ ๆ ในชุมชน ซึ่งเป็นผลดีต่อผู้เป็นเจ้าของกิจการ ไม่ว่าจะเป็นการค้าขาย ห้างเช่าโครงการหมู่บ้านจัดสรร ประชาชนมีงานทำกันมากขึ้น ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น ส่วนผลกระทบด้านลบ ทำให้เกิดมลภาวะทางอากาศ กลิ่น เรื่องเสียง ฝุ่นละออง ประชากรแฝงเข้ามาอยู่ ก่อให้เกิด

ปัญหาขาดเสถียรภาพ ลักเล็กขโมยน้อย อุบัติเหตุ มีมากขึ้น อาชญากรรม อีกทั้งคนในชุมชนมีปัญหาสุขภาพเพิ่มขึ้น มีโรคใหม่ ๆ เกิดขึ้น และมีความวิตกกังวล กลัวอุบัติเหตุจากสารเคมี โรงงานระเบิด ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ ให้ทุกส่วนในชุมชนให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านลบ ในประเด็นเรื่องสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และควรแก้ไขอย่างเร่งด่วน รวมทั้งหน่วยงานทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ ชาวบ้าน ควรตระหนักเกี่ยวกับปัญหาในนี้เป็นสำคัญ

ศิริกัญญา เขาวมัย (2561) ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ : กรณีศึกษา โครงการนิคมอุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย) จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ กรณีศึกษา โครงการนิคมอุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย) จังหวัดระยอง เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาหรืออุปสรรค และนำเสนอแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของโครงการ โดยประยุกต์หลัก CIPP-I Model มาใช้ในการศึกษากระบวนการดังกล่าว โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้มีส่วนได้เสียร่วมกับการศึกษาเอกสาร ผลการศึกษา พบว่า ผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของ โครงการฯ ตามกรอบ CIPP-I Model ในด้านบริบทของโครงการฯ พบว่า ขั้นตอนการจัดทำรายงานฯ ค่อนข้างมาก และใช้เวลาค่อนข้างนาน ในด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ นอกจากนี้ประชาชนในพื้นที่ได้รับข้อมูลของโครงการฯ ที่ไม่เพียงพอและไม่สามารถึงเข้าถึงข้อมูลของโครงการฯ ได้ วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนยังไม่เหมาะสมและไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสีย ในด้านกระบวนการ พบว่า โครงการฯ มีการจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนซึ่งเป็นไปตามกฎหมาย แต่ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ในด้านผลผลิต พบว่า ทางโครงการฯ ได้นำความเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้เสียไปพิจารณาในการดำเนินการ โครงการฯ แต่ไม่ได้แจ้งประชาชนให้ทราบนำไปปรับใช้อย่างไร และในด้านผลกระทบ พบว่า ผู้มีส่วนได้เสียคิดว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพจะช่วยลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ ในส่วนของปัจจัยความสำเร็จที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของโครงการฯ พบว่า โครงการฯ ควรเลือกใช้วิธีการมีส่วนร่วมให้เหมาะสมกับบริบทของประชาชน การให้ข้อมูลที่ครบถ้วน รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ในส่วนของปัญหาหรือ อุปสรรค พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ทั้งนี้

แนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพให้ประสบความสำเร็จ พบว่า ภาครัฐควรมีการจัดอบรมเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพให้กับประชาชน ในส่วนของผู้ประกอบการ โครงการควรมีการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินการ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และในส่วนของประชาชนควรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

ศิริมา ศรีนวล, พันธกานต์ รอดวินิจ, เสาวภา ภูมิชิน, อัจฉรา อมตะคุ และสาพันธ์ ปัญญาทรง (2561) ศึกษา การประเมินผลกระทบทางสุขภาพโดยชุมชน โครงการเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อประชาชนหมู่ที่ 1 2 และ 3 ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทางสุขภาพทั้งเชิงลบและเชิงบวกในมิติทางกาย จิตใจและสังคม ในการดำเนินโครงการเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมของประชาชนหมู่ที่ 1 2 และ 3 ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 374 คริวเรือน ที่มาจากการสุ่มแบบเป็นระบบ จากประชากร 13,664 คริวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบทางสุขภาพด้านร่างกาย ด้านสังคมและด้านจิตใจ ของกลุ่มตัวอย่าง ทำการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม 2559 และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา นำเสนอด้วยการแจกแจงความถี่และร้อยละ ผลการศึกษาพบว่าผลกระทบทางสุขภาพด้านร่างกาย ประชาชนส่วนใหญ่ระบุว่าสุขภาพร่างกายเหมือนเดิมเมื่อเปรียบเทียบสุขภาพร่างกายปัจจุบันกับสุขภาพร่างกายในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ร้อยละ 61.3) รองลงมา มีสุขภาพแย่ลง (ร้อยละ 29.1) โดยผลกระทบด้านร่างกาย ได้แก่ โรคระบบทางเดินหายใจ ร้อยละ 23.5 โรคผิวหนังผื่นคัน ผื่นอักเสบ ร้อยละ 18.8 ด้านสังคม การที่โครงการตั้งอยู่ใกล้ชุมชนจะทำให้มีการสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่ไม่แน่ใจร้อยละ 41.8 รองลงมา คือไม่ได้รับผลกระทบ และได้รับผลกระทบร้อยละ 20.7 ด้านจิตใจ ประชาชนส่วนใหญ่มีความกังวลหากต้องตั้งบ้านเรือนใกล้กับโครงการเหมืองแร่อุตสาหกรรม ร้อยละ 50.5 รองลงมา คือ ไม่แน่ใจ ร้อยละ 30.5 และคิดว่า ไม่ได้รับผลกระทบ ร้อยละ 15.7 จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานโครงการเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายและจิตใจของประชาชน จึงควรจัดให้มีการส่งเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ธนรัตน์ ภู่วง (2558) ศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรม อมตะนครที่มีผลต่อชุมชน : กรณีศึกษา ชุมชนคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนคลองตำหรุ เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากนิคมอุตสาหกรรม อมตะนคร ที่มีผลต่อชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผลกระทบที่

เกิดขึ้นในทางลบหรือทางบวกในด้านใดและเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมอมตะ ที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากนิคมอุตสาหกรรม อมตะนคร จำนวน 367 คน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับของชุมชนคลองตำหรุ ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจของชุมชน ซึ่งมีอยู่ 3 ด้านคือ ด้านอาชีพ ด้านรายได้ หนี้สิน และด้านการถือครองที่ดิน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านแล้ว พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นในเชิงลบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการถือครองที่ดิน ด้านอาชีพ และด้านรายได้ หนี้สิน ผลกระทบทางด้านสังคม ซึ่งมีอยู่ 5 ด้าน คือ ด้านการย้ายถิ่น ด้านที่อยู่อาศัย ด้านปัญหาในชุมชน ด้านโอกาสในการศึกษา และด้านสาธารณสุขปโภค เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านแล้ว พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นในเชิงลบ 5 ด้าน คือ ด้านการย้ายถิ่น ด้านที่อยู่อาศัย ด้านปัญหาในชุมชน ด้านโอกาสในการศึกษา และด้านสาธารณสุขปโภค ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมมีอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านน้ำ ด้านอากาศ ด้านเสียง และด้านขยะมูลฝอย เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านแล้ว พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นในทางลบทั้งหมดทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านน้ำ ด้านอากาศ ด้านเสียง และด้านขยะมูลฝอย จากค้นพบดังกล่าวมีข้อเสนอแนะดังนี้ การก่อตั้งนิคมอุตสาหกรรมควรให้ประชาชนผู้ที่จะได้รับผลกระทบมีส่วนร่วมเสนอความต้องการของประชาชนควรหามาตรการลงโทษหรือนโยบายเก็บภาษีโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้ประชาชนอยู่ร่วมกับภาคอุตสาหกรรมที่ก่อเกิดปัญหาสร้างผลกระทบและควรมีมาตรการนโยบายการพัฒนาโครงการสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการขยายตัวภาคอุตสาหกรรม

กตัญญูรัตน์ เสงารักษ์ และอภิศักดิ์ ชีระวิสิทธิ์ (2557) ได้ศึกษา การประเมินผลกระทบทางสังคมของโรงงานผลิตเอทานอลต่อชุมชนบริเวณรอบข้าง มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบทางสังคมของชุมชนและเสนอแนะแนวทางลดผลกระทบทางสังคม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาพื้นที่ชุมชนรอบโรงงาน จำนวน 4 ชุมชน ผู้ให้ข้อมูลหลัก 40 คนและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6 องค์กร ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการของโรงงานได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนใน 4 ด้านได้แก่ 1) ผลกระทบต่อประชากรของชุมชน คือ เกิดแรงงานคืนถิ่นและการย้ายถิ่นเข้ามาของกลุ่มผู้รับเหมางานในโรงงาน 2) ผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน คือ พื้นที่ในการหาอาหารธรรมชาติลดลง 3) ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม คือ เกิดมลภาวะทางอากาศ เสียง กลิ่นและฝุ่นละออง 4) ผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน คือ ทำให้สถาบันครอบครัวเข้มแข็งขึ้นจากการที่สมาชิกในครอบครัวย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิม แนวทางในการลดผลกระทบทางสังคม คือ ใช้

แนวทางการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการแก้ไขปัญหา และมีการควบคุม ติดตามทางกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลให้โรงงานและชุมชนอยู่ร่วมกันได้

สมยศ เกษมพิณ (2559) ได้ศึกษา ผลกระทบของสวนอุตสาหกรรมโรจนะระยองที่มีต่อชุมชนตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของสวนอุตสาหกรรมโรจนะที่มีต่อสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ ของชุมชนหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางป้องกันและแก้ไขผลกระทบของสวนอุตสาหกรรมโรจนะ ที่มีต่อชุมชนตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง จำนวน 388 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage) ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองได้รับผลกระทบจากสวนอุตสาหกรรมโรจนะด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองได้รับผลกระทบจากฝุ่นละอองในการก่อสร้างโรงงานในสวนอุตสาหกรรมมากที่สุด ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองส่วนใหญ่ระบุว่าค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้นมากที่สุด ด้านสังคม พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำประปาไม่เพียงพอจากการมีสวนอุตสาหกรรมมากที่สุด และด้านสุขภาพที่มีต่อชุมชน พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองส่วนใหญ่ได้รับการบริการรักษาที่ดีจากสถานพยาบาลมากที่สุด โดยชุมชนมีข้อเสนอแนะให้มีการจัดการปัญหา กลิ่น คว้น ฝุ่นละออง ที่เกิดจากการผลิตที่ทำให้ชุมชนได้รับผลกระทบต่อสุขภาพและระบบทางเดินหายใจของประชาชน และควรจัดทำสัญญาณไฟจราจรบริเวณทางเข้าออกของสวนอุตสาหกรรมเพื่อลดและป้องกันอุบัติเหตุ

ชนุดม หอมหวาน และสุปราณี ธรรมพิทักษ์ (2567) ได้ศึกษา ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุด วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อผลกระทบของของนิคม อุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบของของนิคม อุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มี อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยในชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุด จำนวน 343 คนได้มาโดย การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่า ความเชื่อมั่น 0.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที (t-test) และการ

วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) กรณีพบ ความแตกต่างจะดำเนินการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe's Method) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนบ้านบนาภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 2.71$) เรียงลำดับผลกระทบจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 2.95$) อยู่ใน อันดับที่ 1 รองลงมาเป็นผลกระทบด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 2.82$) ผลกระทบด้านสังคม ($X=2.95$) และ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 2.47$) ตามลำดับ 2) ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับ การศึกษา รายได้ อาชีพ สมาชิกในครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่ในชุมชนต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของ นิคมอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกัน

เพ็ญ โฉม แซ่ตั้ง และวลัยพร มุขสุวรรณ (2546) ได้ทำรายงานการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและพื้นที่ใกล้เคียง การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบย้อนหลังและทบทวนผลที่เกิดขึ้น (Retrospective Study) ในมิติของ สุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม ที่เป็นผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการดำเนินนโยบาย สาธารณะของรัฐบาลใน โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกที่เริ่มขึ้นเมื่อต้นทศวรรษ 2520 โครงการนี้ได้กำหนดให้พื้นที่มาบตาพุดเป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก สำหรับการลงทุนอุตสาหกรรมปิโตรเคมี การกลั่น น้ำมันและการแยกก๊าซธรรมชาติ อุตสาหกรรมเหล็ก และอื่น ๆ โดยมีการวางแผนพัฒนาพื้นที่ระยะยาวเป็น 50 ปี การพัฒนาอุตสาหกรรมที่นี้เริ่มต้นด้วยความหวังและความฝันที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้รุ่งเรือง เพื่อพลิกเปลี่ยนประเทศไทยให้กลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ โดยเฉพาะหลังจากที่มีการค้นพบก๊าซธรรมชาติ ในอ่าวไทยและมีการวางท่อก๊าซครั้งแรกขึ้นที่นี้ จากนั้นมาบตาพุดก็กลายเป็นที่กล่าวขานภายใต้การสร้างภาพของ รัฐบาลว่าที่นี้คือเขตอุตสาหกรรมที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่ง ประชาชนได้รับการบอกเล่าพร้อมคำมั่นว่านิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้จะมีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและการควบคุมมลพิษที่ดีเยี่ยม ไม่ต้องห่วงกังวลกับปัญหา มลพิษ ทว่าเพียงสองทศวรรษของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การสะสมตัวของมลพิษและปัญหาสิ่งแวดล้อม อื่น ๆ รวมถึง โรคแปลกใหม่ได้ทยอยสำแดงตนออกมาอย่างไม่หยุดยั้ง ช้ำร้ายยังมีความเชื่อมโยงไปถึงผลการ พัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างแยกจากกันไม่ออก โดยมีประชาชนผู้ไร้เสียงกลายเป็นผู้รับผลกระทบเหล่านี้ยิ่งเต็มที่ ปัจจุบันชาวมาบตาพุดเป็นทุกข์สาหัสกับมลพิษอากาศ โดยเฉพาะจากปัญหากลิ่นเหม็นรุนแรง ขณะที่จังหวัด ระยองได้ชื่อว่ามียอดผู้ป่วยโรคทางเดินระบบหายใจสูงสุด และเป็นที่ยูกันว่าจังหวัดนี้มีอัตราผู้ติดเชื้อเอชไอวีและ ผู้เสียชีวิตด้วยโรคเอดส์มากที่สุด รวมทั้งมีผู้เจ็บป่วยด้านสุขภาพจิตและอัตราการฆ่าตัวตายสูงอย่างไม่น่าเชื่อ เช่นเดียวกับที่มีจำนวนอุบัติเหตุด้านอุตสาหกรรมและอุบัติเหตุบนท้องถนนพุ่งสูงขึ้นมากเนื่องจาก

การใช้สารเคมี จำนวนมหาศาลและการขนส่งภาคอุตสาหกรรมที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ทรัพยากรธรรมชาติและ การผลิตภาคชนบท โดยเฉพาะด้านเกษตรกรรมและประมง ก็เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งในแง่ของการใช้ประโยชน์ และคุณภาพ ซึ่งความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ล้วนมีผลเกี่ยวโยงไปถึงความพลิกผันที่เกิดขึ้นกับวิถีชีวิตและความผาสุก ของปัจเจกบุคคล ครอบครัว และชุมชนในพื้นที่นี้

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยสรุปปัจจัยด้านผลกระทบจากการประกอบอุตสาหกรรม ได้ดังตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 การสังเคราะห์ปัจจัยผลกระทบจากการประกอบอุตสาหกรรม

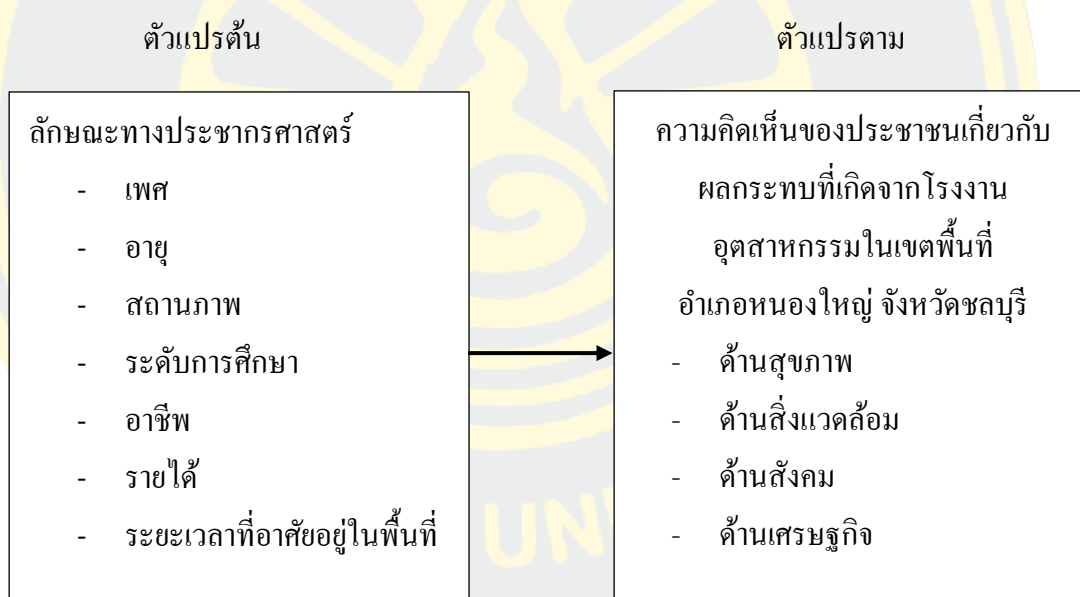
นักวิจัย (ปี)	ปัจจัยด้านผลกระทบจากการประกอบอุตสาหกรรม				
	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคม	ด้านสุขภาพ	ด้านวัฒนธรรม
ชัยญลักษณ์ ปุณญจิโรชิติสกุล และอนรรัตน์ อนันทนาธร (2562)	✓			✓	
อภิเชษฐ์ ทับเมือง (2562)	✓		✓		✓
จิรายุทธ์ สีม่วง (2562)	✓	✓			
ศิริโชค ประทุมพิทักษ์ (2561)	✓	✓	✓	✓	
ศิริกัญญา เขาวมัย (2561)	✓			✓	
ศิริมา ศรีนวล และคณะ (2561)				✓	
ธนรัตน์ ภูพวง (2558)	✓	✓	✓		
กตัญญูรัตน์ เสถารักษ์ และอภิศักดิ์ ชีระวิสิทธิ์ (2557)	✓	✓	✓		
สมยศ เกษมพิณ (2559)	✓	✓	✓	✓	
รวม	9	5	5	5	1

จากตารางที่ 2-5 จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม อาทิผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ที่ดิน ผลกระทบจากภาคอุตสาหกรรมฯ เป็นต้น โดยใช้เกณฑ์ข้อที่

สอดคล้องกันตั้งแต่ความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านผลกระทบจากการประกอบอุตสาหกรรม ประกอบไปด้วย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสุขภาพ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ดังภาพที่ 2-5

ภาพที่ 2-5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจแตกต่างกัน

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจแตกต่างกัน

3. กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจแตกต่างกัน

4. กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจแตกต่างกัน

5. กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจแตกต่างกัน

6. กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจแตกต่างกัน

7. กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็นด้านผลกระทบ หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนต่อสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม จากการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนในพื้นที่

2. ความคิดเห็นผลกระทบด้านสุขภาพ หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัญหาด้านสุขภาพที่อาจเกิดขึ้น อาทิ ประสาทการรับรู้ และการได้ยินมีประสิทธิภาพน้อยลง ระบบทางเดินหายใจ ฯลฯ ที่อาจเกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม

3. ความคิดเห็นผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความคิดเห็นขอประชาชนต่อการก่อให้เกิดปัญหาของโรงงานอุตสาหกรรม ที่อาจทำให้เกิดควัน ฝุ่นละออง และกลิ่นเหม็น จากการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่

4. ความคิดเห็นผลกระทบด้านสังคม หมายถึง ความคิดเห็นชอบประชาชนต่อผลกระทบของโรงงานอุตสาหกรรมที่อาจเกิดขึ้นกับคน ชุมชน และวิถีชีวิตของคนในชุมชน รวมถึงวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของคนในชุมชน อำเภอนองใหญ่ที่อาจเปลี่ยนแปลงไป

5. ความคิดเห็นผลกระทบด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ความคิดเห็นชอบประชาชนต่อผลที่เกิดต่อเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ หรือผลกระทบทางรายได้ รายจ่าย ค่าครอบครัว ที่สามารถเกิดขึ้น ได้โดยตรงหรือโดยอ้อม จากการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอนองใหญ่

6. โรงงานอุตสาหกรรม หมายความว่า โรงงานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

7. เพศ หมายถึง ลักษณะทางกายภาพที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกัน ประกอบด้วย เพศชาย และ เพศหญิง

8. อายุ หมายถึง อายุปีเต็มของผู้ตอบแบบสอบถามที่นับตั้งแต่ปีที่เกิดจนถึงปีที่ตอบแบบสอบถามและกรณีที่เศษของอายุ เกิน 6 เดือนให้คิดเป็น 1 ปี แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ น้อยกว่า 20 ปี, 20 – 40 ปี, 40 – 60 ปี และมากกว่า 60 ปี

9. สถานภาพ หมายถึง โสด สมรส หย่าร้าง

10. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ช่วง คือ ไม่เคยศึกษา, ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6, ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, ระดับปริญญาตรี, สูงกว่าปริญญาตรี

11. อาชีพ หมายถึง การทำกิจกรรม การทำงาน การประกอบการที่ไม่เป็น โทษแก่สังคม และมีรายได้ตอบแทน ของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ประเภท คือ ไม่มีอาชีพ เกษตรกร ราชการหรือพนักงานในองค์กรของรัฐ พนักงานเอกชน รับจ้างทั่วไป

12. รายได้ หมายถึง เงินเดือนที่ได้รับจากเงินเดือน หรือการประกอบอาชีพ ทั้งรายได้หลัก และรายได้จากอาชีพเสริมของผู้ตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ช่วง คือ ไม่มีรายได้, รายได้น้อยกว่า 8,000 บาท, 8,001-15,000 บาท, 15,001 – 20,000 บาท และมากกว่า 20,000 บาท

13. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ หมายถึง ระยะเวลาที่เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลหนองไไร่ของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ 0-1 ปี, 1-5 ปี, 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ออกแบบให้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 17,930 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2566) แยกเป็นรายตำบลได้ ดังตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 สถิติจำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป พื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ข้อมูลเดือนพฤศจิกายน 2566

ตำบล	รวม
ตำบลหนองใหญ่	6,258
ตำบลคลองพลู	2,927
ตำบลหนองเสือช้าง	3,238
ตำบลห้างสูง	2,716
ตำบลเขาชก	2,791
รวม	17,930

2. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Samples) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ซึ่งครอบคลุม 4 ตำบล ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 17,930 คน ขนาดตัวอย่างคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้เกณฑ์การสุ่มหลายขั้นตอน มีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

สูตรในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่ n แทน จำนวนหรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนหน่วยทั้งหมดหรือขนาดของประชากรทั้งหมด

e แทน ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดได้ กำหนดไว้ที่ร้อยละ 5

การแทนค่าสูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การแทนค่าสูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

$$n = \frac{17,930}{1 + (17,930)(0.05)^2}$$

$$= 391.27 \text{ คน}$$

ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง $n = 391.27$ หรือ 392 คน โดยแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลตามสัดส่วนของแต่ละตำบล การสุ่มตัวอย่างนี้มีขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
ขั้นที่ 1 ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มจากประชากรในแต่ละตำบล ในอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

ขั้นที่ 2 วิธีการกำหนดขนาดของตัวอย่าง ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) (อภิญา อิงอาจ, 2556) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยคำนึงถึงสัดส่วนจากจำนวนประชากรแต่ละตำบล ในอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรีเป็นชั้นภูมิ (Stratum) ถ้าชั้นภูมิใดมีประชากรจำนวนมากจะต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากชั้นภูมิมาก ถ้าชั้นภูมิใดมีประชากรจำนวนน้อยจะต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากชั้นภูมิน้อย ดังตารางที่

ตารางที่ 3-2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจำแนกตามตำบล

ตำบล	ประชากร	สัดส่วนของ ประชากร (%)	จำนวน ตัวอย่างจาก การคำนวณ	จำนวน ตัวอย่างที่ ต้องการ	จำนวน ตัวอย่างที่ สำรวจได้ จริง
ตำบลหนองใหญ่	6,258	34.90	136.81	137	137
ตำบลคลองพลู	2,927	16.32	63.97	64	64
ตำบลหนองเสือช้าง	3,238	18.06	70.80	71	71
ตำบลห้างสูง	2,716	15.15	59.39	59	59
ตำบลเขาชก	2,791	15.57	61.03	51	51
รวม	17,930	100	392	392	392

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ หรือแบบสอบถามที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล สำหรับการศึกษานี้ ได้มาจากการทบทวนศึกษาเอกสารต่าง ๆ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกับสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยผู้วิจัยได้ทำการจัดทำแบบสอบถามแบบออนไลน์ (E-questionnaire) โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามออนไลน์ผ่านคอมพิวเตอร์ หรือโทรศัพท์มือถือ และเก็บข้อมูลโดยตรงจากแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ฯลฯ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับผลกระทบของประชาชนที่เกิดจากอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอใหญ่ จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพ โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) และใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราภาคชั้น (Interval Scale) ผู้ศึกษาแบ่งระดับความสำคัญของปัจจัยออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นที่ไม่มีผลกระทบ
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบน้อย

3 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง

4 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบมาก

5 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบมากที่สุด

ผู้ศึกษาได้ทำการกำหนดค่าเฉลี่ยแทนระดับการใช้กิจกรรม ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นที่ไม่มีผลกระทบ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับผลกระทบและการปรับตัวของประชาชน ให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ นอกเหนือจากข้อคำถามที่กำหนดให้ เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา โดยมีลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของงานการวิจัย และสร้างเครื่องมือในการวิจัย ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การวิจัย

2. กำหนดตัวแปรที่ศึกษาและนำมาจัดทำแบบสอบถาม โดยกำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม เป็นฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่เข้าใจง่ายและตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยมากที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แบ่งเป็นด้านสื่อออนไลน์และด้านการวัดประเมินผล โดยพิจารณา ดังนี้

+1 แน่ใจว่ารายการพิจารณาแบบสอบถามสอดคล้องกับเนื้อหา

0 ไม่แน่ใจว่ารายการพิจารณาแบบสอบถามสอดคล้องกับเนื้อหา

-1 แน่ใจว่ารายการพิจารณาแบบสอบถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

5. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ย 0.5 ขึ้นไป โดยผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC)

พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่าเฉลี่ย สูงกว่า 0.5 และค่าเฉลี่ยของการตรวจความตรงของเนื้อหา (IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 ซึ่งสูงกว่า 0.5 ดังนั้นข้อคำถามทุกข้อจึงถูกเลือกเป็นข้อคำถามสำหรับใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปตรวจสอบค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มทดสอบ ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผู้วิจัยเลือกใช้ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองชลบุรีเป็นกลุ่มทดสอบ และนำมาทดสอบหาค่าความน่าเชื่อถือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบัก (Cronbach) (Cronbach, 1972) ผลจากการทดสอบพบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับเท่ากับ 0.941 ซึ่งมากกว่า 0.7 ขึ้นไป ดังนั้น แบบสอบถามฉบับนี้มีความน่าเชื่อถือสำหรับนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

7. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาให้ถูกต้องและเหมาะสมสอดคล้องที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามอีกครั้ง และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

8. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และแบบสอบถามออนไลน์ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษากำหนดวิธีการเก็บข้อมูล โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. จัดทำเอกสาร หนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ เพื่อเข้าเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้จากการศึกษาค้นคว้า จากหนังสือ วารสาร เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

3. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้จากการดำเนินการเก็บแบบสอบถาม ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 30 วัน กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ทั้งแบบสอบถามกระดาษ และแบบสอบถามออนไลน์ และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำข้อมูลวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ จะนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และประมวลผล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์ โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และการอาศัยอยู่ในพื้นที่ ฯลฯ ด้วยสถิติการแจกแจงความถี่ ค่าสถิติร้อยละ

2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพ ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential analysis) ใช้สถิติ t-test ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ ซึ่งมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป สำหรับทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะของประชากร กับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อการนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล
2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี
3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) จำแนกด้วยค่าความถี่ และร้อยละ แสดงดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	237	60.46
หญิง	155	39.54
รวม	392	100.00
อายุ		
ไม่เกิน 20 ปี	28	7.14
21 – 40 ปี	124	31.63
41 – 60 ปี	170	43.37
มากกว่า 60 ปี ขึ้นไป	70	17.86
รวม	392	100.00

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	233	59.44
สมรส	141	35.97
หม้าย/หย่าร้าง	18	4.59
รวม	392	100.00
การศึกษา		
ไม่เคยศึกษา	11	2.81
ประถมศึกษา	98	25.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	62	15.82
มัธยมศึกษาตอนปลาย	114	29.08
ปริญญาตรี	91	23.21
สูงกว่าปริญญาตรี	16	4.08
รวม	392	100.00
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	24	6.12
เกษตรกร	127	32.40
ข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ	83	21.17
พนักงานเอกชน	45	11.48
รับจ้างทั่วไป	90	22.96
อื่น ๆ	23	5.87
รวม	392	100.00
รายได้ต่อเดือน		
ไม่เกิน 8,000 บาท	83	21.17
8,000-15,000 บาท	198	50.51
15,001-20,000 บาท	61	15.56
20,001 บาท ขึ้นไป	50	12.76
รวม	392	100.00

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ไม่เกิน 1 ปี	7	1.79
1 – 5 ปี	46	11.73
5 – 10 ปี	53	13.52
มากกว่า 10 ปี	286	72.96
รวม	392	100.00

จากตารางที่ 4-1 จะเห็นว่า

1. จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เพศชาย จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 60.46 และเป็นเพศหญิง จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 39.54

2. จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 41-60 ปี จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 43.37 รองลงมา มีอายุ 21-40 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.63 มีอายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.86 และมีอายุไม่เกิน 20 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ตามลำดับ

3. จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นโสด จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 59.44 รองลงมา มีสถานภาพสมรส จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.97 และมีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.59 ตามลำดับ

4. จำแนกตามการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 29.08 รองลงมา มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 23.21 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.82 มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.08 และมีเคยศึกษา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.81 ตามลำดับ

5. จำแนกตามอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 32.40 รองลงมา มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.96 มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานในองค์กรของรัฐ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.17 มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.48 ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.12 และอาชีพอื่น ๆ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.87 ตามลำดับ

6. จำแนกตามรายได้ พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 8,000 – 15,000 บาท/เดือน จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 50.11 รองลงมา มีรายได้ไม่เกิน 8,000 บาท/เดือน จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.17 มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท/เดือน จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.56 และมีรายได้ 20,001 บาท/เดือน ขึ้นไป จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.76 ตามลำดับ

7. จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ มากกว่า 10 ปี จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 72.96 รองลงมา อยู่อาศัยในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ 1 – 5 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.52 และอยู่อาศัยในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ไม่เกิน 1 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.79 ตามลำดับ

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านเศรษฐกิจ วิเคราะห์ผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำเสนอด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลค่าน้ำหนักคะแนนตามเกณฑ์ 5 ระดับ คือ ไม่มีผลกระทบ มีผลกระทบน้อย มีผลกระทบปานกลาง มีผลกระทบมาก และมีผลกระทบมากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกได้ดังนี้

1. ด้านสุขภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพ รายละเอียดดังตารางที่ 4-2

ตารางที่ 4-2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่
อำเภอหนองใหญ่ ด้านสุขภาพ

ด้านสุขภาพ	ระดับผลกระทบ					$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
	1	2	3	4	5				
1 ปัญหาสุขภาพเพิ่มขึ้น จากการขยายตัวของ นิคมอุตสาหกรรม	82 (20.92)	106 (27.04)	117 (29.85)	63 (16.07)	24 (6.12)	2.59	1.163	น้อย	4
2 ผลกระทบปัญหาเสียง รบกวนเพิ่มขึ้นจาก การขยายตัวของนิคม อุตสาหกรรม	72 (18.37)	110 (28.06)	135 (34.44)	51 (13.01)	24 (5.13)	2.60	1.112	น้อย	3
3 อาการภูมิแพ้จากการ สูดดมควันที่ปล่อย ออกมาจากโรงงาน จากการขยายตัวของ นิคมอุตสาหกรรม	64 (16.33)	106 (27.04)	119 (30.36)	68 (17.35)	35 (8.93)	2.76	1.182	ปาน กลาง	2
4 ความผิดปกติของ ร่างกาย อันมีสาเหตุ มาจากความเครียด หรือปัญหาสุขภาพจิต จากการขยายตัวของ นิคมอุตสาหกรรม เช่น ความดันโลหิต สูง โรคหัวใจ โรคเบาหวาน เป็นต้น	102 (26.02)	111 (28.32)	113 (28.83)	46 (11.73)	20 (5.10)	2.42	1.143	น้อย	5
5 การเข้ารับการรักษา พยาบาลมากขึ้นจาก การที่มี การขยายตัว ของนิคม อุตสาหกรรม	119 (30.36)	96 (24.49)	116 (29.59)	40 (10.20)	21 (5.36)	2.36	1.169	น้อย	6

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

ด้านสุขภาพ	ระดับผลกระทบ					$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
	1	2	3	4	5				
6 ความวิตกกังวลจาก อันตรายที่อาจเกิดขึ้น จากโรงงาน อุตสาหกรรม อาทิ สารเคมีรั่วไหล ไฟ ไหม้ เป็นต้น	52 (13.27)	74 (18.88)	113 (28.83)	105 (26.79)	48 (12.24)	3.06	1.215	ปาน กลาง	1
รวมด้านสุขภาพ						2.63	1.016	ปาน กลาง	

หมายเหตุ : ระดับผลกระทบ xx หมายถึง ความถี่, (x.xx) หมายถึง ร้อยละ

ข้อมูลจากตารางที่ 4-2 พบว่า โดยภาพรวมด้านสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$, $SD = 1.016$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความวิตกกังวลจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม อาทิ สารเคมีรั่วไหล ไฟไหม้ เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, $SD = 1.215$) รองลงมา ได้แก่ มีอาการภูมิแพ้จากการสูดดมควันที่ปล่อยออกมาจากโรงงาน จากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.76$, $SD = 1.182$) ผลกระทบปัญหาเสียงรบกวนเพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบน้อย ($\bar{X} = 2.60$, $SD = 1.112$) ปัญหาสุขภาพเพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบน้อย ($\bar{X} = 2.59$, $SD = 1.1163$) ความผิดปกติของร่างกาย อันมีสาเหตุมาจากความเครียดหรือปัญหาสุขภาพจิต จากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม เช่น ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคเบาหวาน เป็นต้น มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบน้อย ($\bar{X} = 2.42$, $SD = 1.143$) และการเข้ารับการรักษาพยาบาลมากขึ้นจากการที่มีกรขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบน้อย ($\bar{X} = 2.36$, $SD = 1.169$) ตามลำดับ

2. ด้านสังคม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสังคม รายละเอียดดังตารางที่ 4-3

ตารางที่ 4-3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่
อำเภอหนองใหญ่ ด้านสังคม

ด้านสังคม	ระดับผลกระทบ					$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
	1	2	3	4	5				
1 อาจได้รับผลกระทบ จากการจราจรที่ ติดขัดในช่วงเช้าและ เย็นจากการมีนิคม อุตสาหกรรมอาจมี ความเสี่ยงต่อการ ได้รับอุบัติเหตุเพิ่มขึ้น จากการมีนิคม อุตสาหกรรม	52 (13.37)	92 (23.47)	113 (28.83)	88 (22.45)	47 (11.99)	2.96	1.213	ปาน กลาง	5
2 อาจได้รับผลกระทบ จากการเข้ามาของคน ต่างถิ่นจนทำให้เกิด ชุมชนเพิ่มขึ้น และ เกิดการแออัดจากการ มีนิคมอุตสาหกรรม อาจได้รับความเสี่ยง ต่อชีวิตและทรัพย์สิน จากปัญหาเสพติด จากการมีนิคม อุตสาหกรรม	43 (10.97)	72 (18.37)	109 (27.81)	114 (29.08)	54 (13.78)	3.16	1.201	ปาน กลาง	4
3 อาจได้รับความเสี่ยง จากปัญหา อาชญากรรม เช่น การ โจรกรรม การทำร้าย ร่างกาย การลักทรัพย์ ฯลฯ	43 (10.97)	70 (17.86)	98 (25.00)	115 (29.34)	66 (16.84)	3.23	1.239	ปาน กลาง	3

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

ด้านสังคม	ระดับผลกระทบ					$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
	1	2	3	4	5				
4 อาจได้รับผลกระทบจากการจราจรที่ติดขัดในช่วงเช้าและเย็นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม อาจมีความเสี่ยงต่อการได้รับอุบัติเหตุเพิ่มขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม	39 (9.95)	55 (14.03)	111 (28.32)	119 (30.36)	68 (17.35)	3.31	1.201	ปานกลาง	2
5 อาจได้รับผลกระทบจากการเข้ามาของคนต่างถิ่นจนทำให้เกิดชุมชนเพิ่มขึ้น และเกิดการแออัดจากการมีนิคมอุตสาหกรรม อาจได้รับความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สินจากปัญหาสุขภาพจิตจากการมีนิคมอุตสาหกรรม	36 (9.18)	55 (14.03)	106 (27.04)	126 (32.14)	69 (17.60)	3.35	1.189	ปานกลาง	1
6 อาจได้รับความเสี่ยงจากปัญหาอาชญากรรม เช่น การโจรกรรม การทำร้ายร่างกาย การลักทรัพย์ ฯลฯ	53 (13.52)	91 (23.51)	128 (32.65)	82 (20.92)	38 (9.69)	2.90	1.168	ปานกลาง	6
รวมด้านสังคม						3.15	1.054	ปานกลาง	

หมายเหตุ : ระดับผลกระทบ xx หมายถึง ความถี่, (x.xx) หมายถึง ร้อยละ

ข้อมูลจากตารางที่ 4-3 พบว่า โดยภาพรวมด้านสังคม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, $SD = 1.054$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อาจได้รับความเสี่ยงจากปัญหาอาชญากรรม เช่น การโจรกรรม การทำร้ายร่างกาย การลักทรัพย์ ฯลฯ มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, $SD = 1.189$) รองลงมา ได้แก่ อาจได้รับความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สิน จากปัญหายาเสพติด จากการมีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, $SD = 1.201$) อาจได้รับผลกระทบจากการเข้ามาของคนต่างถิ่นจนทำให้เกิดชุมชนเพิ่มขึ้น และเกิดการแออัดจากการมีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, $SD = 1.239$) อาจมีความเสี่ยงต่อการได้รับอุบัติเหตุเพิ่มขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$, $SD = 1.201$) อาจได้รับผลกระทบจากการจราจรที่ติดขัดในช่วงเช้าและเย็นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$, $SD = 1.213$) และการไปมาหาสู่และสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป จากสังคมชนบทเป็นชุมชนเมืองมากขึ้นทำให้ระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชนลดลง มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$, $SD = 1.168$) ตามลำดับ

3. ด้านสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสิ่งแวดล้อม รายละเอียดดังตารางที่ 4-4

ตารางที่ 4-4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านสิ่งแวดล้อม	ระดับผลกระทบ					$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
	1	2	3	4	5				
1 อาจได้รับผลกระทบของฝุ่นละอองจากการก่อสร้างของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมอาจได้รับผลกระทบของควันที่ปล่อยจากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม	31 (7.91)	100 (25.51)	116 (29.59)	104 (26.59)	41 (10.46)	3.06	1.120	ปานกลาง	3

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

ด้านสิ่งแวดล้อม	ระดับผลกระทบ					$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
	1	2	3	4	5				
2 อาจได้รับกลิ่นเหม็น จากการจัดการขยะมูล ฝอยหรือกระบวนการ ผลิตของโรงงาน อุตสาหกรรม อาจ ได้รับผลกระทบของ ฝุ่นละอองจากการ ก่อสร้าง ของโรงงาน ในนิคมอุตสาหกรรม	35 (8.93)	103 (26.28)	114 (29.08)	99 (25.26)	41 (10.46)	3.02	1.137	ปาน กลาง	5
3 อาจได้รับผลกระทบ ของวันที่ปล่อยจาก โรงงานในนิคม อุตสาหกรรม	40 (10.20)	83 (21.17)	115 (29.34)	109 (27.81)	45 (11.48)	3.09	1.163	ปาน กลาง	2
4 อาจได้รับผลกระทบ ปัญหาน้ำเน่าเสีย หรือ ปนเปื้อนสารเคมีจาก โรงงานในนิคม อุตสาหกรรมอาจ ได้รับผลกระทบจาก น้ำท่วมขัง เนื่องจาก การระบายน้ำทิ้งไม่ ทัน จากการมีนิคม อุตสาหกรรม	38 (9.69)	102 (26.02)	103 (26.28)	106 (27.04)	43 (10.97)	3.04	1.166	ปาน กลาง	4

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

ด้านสิ่งแวดล้อม	ระดับผลกระทบ					$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
	1	2	3	4	5				
5 ได้รับผลกระทบจาก ควันเสียจาก ยานพาหนะ ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจากการมี โรงงานอุตสาหกรรม อาจได้รับผลกระทบ ปัญหาน้ำเน่าเสีย หรือ ปนเปื้อนสารเคมีจาก โรงงานในนิคม อุตสาหกรรม	45 (11.48)	102 (26.02)	113 (28.83)	88 (22.45)	44 (11.22)	2.96	1.181	ปาน กลาง	6
6 อาจได้รับผลกระทบ จากน้ำท่วมขัง เนื่องจากการระบาย น้ำทิ้งไม่ทัน จากการ มีนิคมอุตสาหกรรม	32 (8.16)	83 (21.17)	121 (30.87)	119 (30.36)	37 (9.44)	3.12	1.099	ปาน กลาง	1
รวมด้านสิ่งแวดล้อม						3.05	1.035	ปาน กลาง	

ข้อมูลจากตารางที่ 4-5 พบว่า โดยภาพรวมด้านสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, $SD = 1.035$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ได้รับผลกระทบจากควันเสียจากยานพาหนะ ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจากการมีโรงงานอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, $SD = 1.099$) รองลงมา ได้แก่ อาจได้รับกลิ่นเหม็นจากการจัดการขยะมูลฝอยหรือกระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$, $SD = 1.163$) อาจได้รับผลกระทบของฝุ่นละอองจากการก่อสร้าง ของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, $SD = 1.120$) อาจได้รับผลกระทบปัญหาน้ำเน่าเสีย หรือปนเปื้อนสารเคมีจากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$, $SD = 1.166$) อาจได้รับผลกระทบของควันที่ปล่อยจากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} =$

3.02, SD = 1.137) และอาจได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมขัง เนื่องจากการระบายน้ำที่ไม่ทัน จากกรณีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$, SD = 1.181) ตามลำดับ

4. ด้านเศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านเศรษฐกิจ รายละเอียดดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4-5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจ	ระดับผลกระทบ					$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
	1	2	3	4	5				
1 อาจได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำประปาไม่เพียงพอจากการมีนิคมอุตสาหกรรม อาจได้รับผลกระทบจากปัญหาไฟฟ้าขัดข้องจากการมีนิคมอุตสาหกรรม	48 (12.24)	93 (23.72)	128 (32.65)	84 (21.43)	39 (9.95)	2.93	1.157	ปานกลาง	3
2 มีโอกาสในการประกอบอาชีพที่มีความหลากหลายมากขึ้น จากการมีนิคมอุตสาหกรรมอาจมีโอกาสรายได้ต่อเดือนเพิ่มขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม	48 (12.24)	82 (20.92)	139 (35.46)	85 (21.68)	38 (9.69)	2.96	1.142	ปานกลาง	2

ตารางที่ 4-5 (ต่อ)

ด้านเศรษฐกิจ	ระดับผลกระทบ					$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
	1	2	3	4	5				
3 อาจได้รับผลกระทบ จากค่าครองชีพสูงขึ้น จากการมีนิคม อุตสาหกรรมอาจ ได้รับผลกระทบจาก ปัญหาน้ำประปาไม่ เพียงพอจากการมี นิคมอุตสาหกรรม	60 (15.31)	83 (21.17)	138 (35.20)	71 (18.11)	40 (10.20)	2.87	1.183	ปาน กลาง	4
4 อาจได้รับผลกระทบ จากปัญหาไฟฟ้า ขัดข้องจากการมีนิคม อุตสาหกรรม มีโอกาสในการ ประกอบอาชีพที่มี ความหลากหลายมาก ขึ้น จากการมีนิคม อุตสาหกรรม	76 (19.39)	88 (22.45)	139 (35.46)	49 (12.50)	40 (10.20)	2.72	1.207	ปาน กลาง	5
5 อาจมีโอกาสได้รับ รายได้ต่อเดือน เพิ่มขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม	59 (15.05)	74 (18.88)	125 (31.89)	80 (20.41)	54 (13.78)	2.99	1.245	ปาน กลาง	1
รวมด้านเศรษฐกิจ						2.89	0.960	ปาน กลาง	

ข้อมูลจากตารางที่ 4-5 พบว่า โดยมีความคิด กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$, $SD = 0.959$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจได้รับผลกระทบจากค่าครองชีพสูงขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$, $SD = 1.245$) รองลงมา ได้แก่ อาจได้รับผลกระทบจากปัญหาไฟฟ้าขัดข้องจากการมีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$, $SD = 1.142$)

อาจได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำประปาไม่เพียงพอจากการมีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$, $SD = 1.157$) มีโอกาสในการประกอบอาชีพที่มีความหลากหลายมากขึ้น จากการมีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$, $SD = 1.182$) และอาจมีโอกาสดูรับรายได้ต่อเดือนเพิ่มขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$, $SD = 1.1207$) ตามลำดับ

5. ความคิดเห็นในภาพรวม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$, $SD = 0.922$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสังคม มีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, $SD = 1.054$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม มีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, $SD = 1.035$) ด้านเศรษฐกิจ มีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$, $SD = 0.969$) และด้านสุขภาพ มีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$, $SD = 1.015$) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4-6

ตารางที่ 4-6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ในภาพรวม

ความคิดเห็นผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านสุขภาพ	2.63	1.015	มีผลกระทบปานกลาง
2. ด้านสังคม	3.15	1.054	มีผลกระทบปานกลาง
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.05	1.035	มีผลกระทบปานกลาง
4. ด้านเศรษฐกิจ	2.89	0.969	มีผลกระทบปานกลาง
ภาพรวม	2.93	0.922	มีผลกระทบปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จำแนกตามเพศ อายุ

การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์สถิติที่ (Independent t-test) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรไม่เกิน 2 ตัวแปร และใช้สถิติในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Analysis of Variance : ANOVA) ในการเปรียบเทียบตัวแปรที่มีมากกว่า 2 ตัวแปรขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามเพศ

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามเพศ รายละเอียดดังตาราง 4-7

ตารางที่ 4-7 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่	เพศ				t	p
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านสุขภาพ	2.591	1.017	2.692	1.014	-0.970	.800
2. ด้านสังคม	3.103	1.060	3.231	1.043	-1.181	.564
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.041	1.043	3.058	1.024	-0.161	.644
4. ด้านเศรษฐกิจ	2.884	0.962	2.904	0.958	-0.203	.915
ภาพรวม	2.905	0.928	2.972	0.914	-0.702	.557

หมายเหตุ : * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4-7 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และ ด้านเศรษฐกิจ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามอายุ

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามอายุ รายละเอียดดังตาราง 4-8

ตารางที่ 4-8 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ						
ผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	3	15.256	5.085	5.085	.002**
	ภายในกลุ่ม	388	388.022	1.000		
	รวม	391	403.278			
2. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3	5.964	1.988	1.801	.146
	ภายในกลุ่ม	388	428.329	1.104		
	รวม	392	434.293			
3. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	9.021	3.007	2.848	.037*
	ภายในกลุ่ม	388	409.590	1.056		
	รวม	391	418.611			
4. ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	3	.600	.200	.216	.885
	ภายในกลุ่ม	388	359.057	.925		
	รวม	391	359.657			

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ						
ผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	6.020	2.007	2.385	.069
	ภายในกลุ่ม	388	326.513	.842		
	รวม	391	332.533			

หมายเหตุ : * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลจากตาราง 4-8 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมด้านสุขภาพ ด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ดังนั้น ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD (Post Hoc) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบดังตารางที่ 4-9 ถึง 4-10

ตารางที่ 4-9 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสุขภาพ จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ไม่เกิน 20 ปี	21 – 40 ปี	41 – 60 ปี	มากกว่า 60 ปี
		2.321	2.419	2.719	2.917
ไม่เกิน 20 ปี	2.321	-	0.640	0.052	0.008*
21 – 40 ปี	2.419		-	0.012*	0.001*
41 – 60 ปี	2.719			-	0.164
มากกว่า 60 ปี	2.917				-

หมายเหตุ : * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4-9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสุขภาพ จำแนกตามอายุ พบว่า แตกต่างกัน 3 คู่ คือ

คู่ที่ 1 อายุไม่เกิน 20 ปี กับ อายุมากกว่า 60 ปี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสุขภาพ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 2 อายุ 21 – 40 ปี กับ อายุ 41 – 60 ปี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 41 – 60 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสุขภาพ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21 - 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 3 อายุ 21 – 40 ปี กับ อายุมากกว่า 60 ปี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสุขภาพ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21 - 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-10 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสังคม จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ไม่เกิน 20 ปี	21 – 40 ปี	41 – 60 ปี	มากกว่า 60 ปี
		2.827	2.864	3.172	3.157
ไม่เกิน 20 ปี	2.827	-	0.864	0.100	0.152
21 – 40 ปี	2.864		-	0.011*	0.057
41 – 60 ปี	3.172			-	0.916
มากกว่า 60 ปี	3.157				-

หมายเหตุ : * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4-10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสัง จำแนกตามอายุ พบว่า แตกต่างกัน 1 คู่ คือ

คู่ระหว่าง อายุ 21 – 40 ปี กับ อายุ 41 – 60 ปี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 41 – 60 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสังคม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21 - 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามสถานภาพ

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามสถานภาพ รายละเอียดดังตาราง 4-11

ตารางที่ 4-11 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่จำแนกตามสถานภาพ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ							
ผลกระทบจากการขยายตัว	แหล่งความ	df	SS	MS	F	p	
ของนิคมอุตสาหกรรมใน	แปรปรวน						
พื้นที่อำเภอหนองใหญ่							
1. ด้านสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	0.780	2	0.390	0.377	0.686	
	ภายในกลุ่ม	402.498	389	1.035			
	รวม	403.278	391				
2. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2.176	2	1.088	0.979	0.376	
	ภายในกลุ่ม	432.117	389	1.111			
	รวม	434.293	391				
3. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1.453	2	0.727	0.678	0.508	
	ภายในกลุ่ม	417.158	389	1.072			
	รวม	418.611	391				

ตารางที่ 4-11 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ						
ผลกระทบจากการขยายตัว ของนิคมอุตสาหกรรมใน พื้นที่อำเภอหนองใหญ่	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
4. ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	3.943	2	1.971	2.156	0.117
	ภายในกลุ่ม	355.714	389	0.914		
	รวม	359.657	391			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.131	2	0.566	0.664	0.515
	ภายในกลุ่ม	331.402	389	0.852		
	รวม	332.533	391			

หมายเหตุ : * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลจากตาราง 4-11 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามการศึกษา รายละเอียดดังตาราง

4-12

ตารางที่ 4-12 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามการศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ						
ผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	5	8.797	1.759	1.722	0.129
	ภายในกลุ่ม	386	394.481	1.022		
	รวม	391	403.278			
2. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	5	6.302	1.260	1.137	0.340
	ภายในกลุ่ม	386	427.991	1.109		
	รวม	391	434.293			
3. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	5	5.751	1.150	1.075	0.373
	ภายในกลุ่ม	386	412.860	1.070		
	รวม	391	418.611			
4. ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	5	5.400	1.080	1.177	0.320
	ภายในกลุ่ม	386	354.257	0.918		
	รวม	391	359.657			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5	5.484	1.097	1.295	0.265
	ภายในกลุ่ม	386	327.049	0.847		
	รวม	391	332.533			

หมายเหตุ : * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลจากตาราง 4-12 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามอาชีพ

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามอาชีพ รายละเอียดดังตาราง 4-13

ตารางที่ 4-13 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามอาชีพ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ						
ผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	5	24.133	4.827	4.914	.001**
	ภายในกลุ่ม	386	379.144	0.982		
	รวม	391	403.278			
2. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	5	25.299	5.060	4.775	.001**
	ภายในกลุ่ม	386	408.994	1.060		
	รวม	391	434.293			
3. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	5	21.798	4.360	4.241	.001**
	ภายในกลุ่ม	386	396.814	1.028		
	รวม	391	418.611			
4. ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	5	17.205	3.441	3.879	.002**
	ภายในกลุ่ม	386	342.452	0.887		
	รวม	391	359.657			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5	20.053	4.011	4.954	.001**
	ภายในกลุ่ม	386	312.480	0.810		
	รวม	391	332.533			

หมายเหตุ : * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลจากตาราง 4-13 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ดังนั้น ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD (Post Hoc) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบดังตารางที่ 4-14 ถึง 4-17

ตารางที่ 4-14 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสุขภาพ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	เกษตรกร	ข้าราชการ/พนักงานในองค์กรของรัฐ	พนักงานเอกชน	รับจ้างทั่วไป	อื่น ๆ
		2.056	2.728	2.446	2.681	2.911	2.167
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	2.056	-	0.002*	0.090	0.013*	0.001*	0.701
เกษตรกร	2.728		-	0.044*	0.785	0.182	0.013*
ข้าราชการ/พนักงานในองค์กรของรัฐ	2.446			-	0.200	0.002*	0.233
พนักงานเอกชน	2.681				-	[0.205]	0.043*
รับจ้างทั่วไป	2.911					-	0.001*
อื่น ๆ	2.167						-

หมายเหตุ : * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4-14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสุขภาพ จำแนกตามอาชีพ พบว่า แตกต่างกัน 8 คู่ คือ

อุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสุขภาพ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-15 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	เกษตรกร	ข้าราชการ/พนักงานในองค์กรของรัฐ	พนักงานเอกชน	รับจ้างทั่วไป	อื่น ๆ
		2.576	3.311	2.821	3.196	3.385	3.094
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	2.576	-	0.001*	0.305	0.018*	0.001*	0.086
เกษตรกร	3.311		-	0.001*	0.521	0.601	0.353
ข้าราชการ/พนักงานในองค์กรของรัฐ	2.821			-	0.050*	0.001*	0.261
พนักงานเอกชน	3.196				-	0.315	0.699
รับจ้างทั่วไป	3.385					-	0.277
อื่น ๆ	3.094						-

หมายเหตุ : * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4-15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพ พบว่า แตกต่างกัน 6 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ไม่ได้ประกอบอาชีพ กับ อาชีพเกษตรกร เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสิ่งแวดล้อม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 2 ไม่ได้ประกอบอาชีพ กับ อาชีพพนักงานเอกชน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาชีพพนักงานเอกชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสิ่งแวดล้อม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 3 ไม่ได้ประกอบอาชีพ กับ อาชีพรับจ้างทั่วไป เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสิ่งแวดล้อม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 4 อาชีพเกษตรกร กับ อาชีพข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสิ่งแวดล้อม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาชีพข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 5 อาชีพข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ กับ อาชีพพนักงานเอกชน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานเอกชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสิ่งแวดล้อม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 6 อาชีพข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ กับ อาชีพรับจ้างทั่วไป เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสิ่งแวดล้อม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-16 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง
เกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่
ด้านสังคม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	เกษตรกร	ข้าราชการ/ พนักงานใน องค์กรของรัฐ	พนักงาน เอกชน	รับจ้าง ทั่วไป	อื่น ๆ
		2.319	3.176	2.871	3.059	3.256	2.899
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	2.319	-	0.001*	0.019*	0.004*	0.001*	0.051
เกษตรกร	3.176		-	0.034*	0.508	0.569	0.228
ข้าราชการ/ พนักงานใน องค์กรของรัฐ	2.871			-	0.318	0.013*	0.910
พนักงาน เอกชน	3.059				-	0.290	0.537
รับจ้างทั่วไป	3.256					-	0.133
อื่น ๆ	2.899						-

หมายเหตุ : * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4-16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ
ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมใน
พื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสังคม จำแนกตามอาชีพ พบว่า แตกต่างกัน 6 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ไม่ได้ประกอบอาชีพ กับ อาชีพเกษตรกร เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$)
พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคม
อุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสังคม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 2 ไม่ได้ประกอบอาชีพ กับ อาชีพข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ เมื่อพิจารณา
ค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ มีความ

คิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้าน
สังคม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 3 ไม่ได้ประกอบอาชีพ กับ อาชีพพนักงานเอกชน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น
($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาชีพพนักงานเอกชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัว
ของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสังคม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบ
อาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 4 ไม่ได้ประกอบอาชีพ กับ อาชีพรับจ้างทั่วไป เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$)
พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของ
นิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสังคม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 5 อาชีพเกษตรกร กับ อาชีพข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ เมื่อพิจารณา
ค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจาก
การขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสังคม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่
อาชีพข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 6 อาชีพข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ กับ อาชีพรับจ้างทั่วไป เมื่อพิจารณา
ค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านสังคม มากกว่ากลุ่ม
ตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-17 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง
เกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่
ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	เกษตรกร	ข้าราชการ/ พนักงานใน องค์กรของรัฐ	พนักงานเอกชน	รับจ้างทั่วไป	อื่น ๆ
		2.333	2.907	2.675	3.053	3.109	3.017
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	2.333	-	0.006*	0.119	0.003*	0.001*	0.013*
เกษตรกร	2.907		-	0.081	0.371	0.121	0.606
ข้าราชการ/ พนักงานใน องค์กรของรัฐ	2.675			-	0.031*	0.003*	0.123
พนักงานเอกชน	3.053				-	0.747	0.882
รับจ้างทั่วไป	3.109					-	0.678
อื่น ๆ	3.017						-

หมายเหตุ : * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4-17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ
ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมใน
พื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามอาชีพ พบว่า แตกต่างกัน 6 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ไม่ได้ประกอบอาชีพ กับ อาชีพเกษตรกร เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$)
พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคม
อุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านเศรษฐกิจ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 2 ไม่ได้ประกอบอาชีพ กับ อาชีพพนักงานเอกชน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น
($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานเอกชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัว
ของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านเศรษฐกิจ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้
ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 3 ไม่ได้ประกอบอาชีพ กับ อาชีพรับจ้างทั่วไป เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านเศรษฐกิจ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 4 ไม่ได้ประกอบอาชีพ กับ อาชีพอื่น ๆ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านเศรษฐกิจ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 5 อาชีพข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ กับ อาชีพพนักงานเอกชน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาชีพพนักงานเอกชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านเศรษฐกิจ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาชีพข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คู่ที่ 6 อาชีพข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ กับ อาชีพรับจ้างทั่วไป เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ($\bar{X}$) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ด้านเศรษฐกิจ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ/ พนักงานในองค์กรของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามรายได้

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามรายได้ รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 4-18 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามรายได้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ						
ผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	3	2.181	0.727	0.703	0.551
	ภายในกลุ่ม	388	401.097	1.034		
	รวม	391	403.278			
2. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.907	0.302	0.271	0.847
	ภายในกลุ่ม	388	433.386	1.117		
	รวม	391	434.293			
3. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.404	0.801	0.747	0.525
	ภายในกลุ่ม	388	416.207	1.073		
	รวม	391	418.611			
4. ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	3	3.025	1.008	1.097	0.350
	ภายในกลุ่ม	388	356.632	0.919		
	รวม	391	359.657			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.907	0.636	0.746	0.525
	ภายในกลุ่ม	388	330.626	0.852		
	รวม	391	332.533			

หมายเหตุ : * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลจากตาราง 4-18 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามรายได้ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

7. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ รายละเอียดดังตาราง 4-19

ตารางที่ 4-19 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ						
ผลกระทบจากการขยายตัว	แหล่งความ	df	SS	MS	F	p
ของนิคมอุตสาหกรรมใน	แปรปรวน					
พื้นที่อำเภอหนองใหญ่						
1. ด้านสุขภาพ	ระหว่างกลุ่ม	3	2.528	0.843	0.816	0.486
	ภายในกลุ่ม	388	400.750	1.033		
	รวม	391	403.278			
2. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3	8.902	2.967	2.707	0.045*
	ภายในกลุ่ม	388	425.391	1.096		
	รวม	391	434.293			
3. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	6.358	2.119	1.994	0.114
	ภายในกลุ่ม	388	412.254	1.063		
	รวม	391	418.611			
4. ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	3	4.555	1.518	1.659	0.175
	ภายในกลุ่ม	388	355.102	0.915		
	รวม	391	359.657			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	4.556	1.519	1.797	0.147
	ภายในกลุ่ม	388	327.977	0.845		
	รวม	391	332.533			

หมายเหตุ : * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลจากตาราง 4-19 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ดังนั้น ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD (Post Hoc) ต่อ ได้ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบดังตารางที่ 4-20

ตารางที่ 4-20 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

อายุ (Sig.)	$\bar{X}$	ไม่เกิน 1 ปี	1 – 5 ปี	5 – 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
		3.095	2.746	3.153	3.220
ไม่เกิน 1 ปี	3.095	-	0.412	0.883	0.756
1 – 5 ปี	2.746		-	0.052	0.005*
5 – 10 ปี	3.153			-	0.690
มากกว่า 10 ปี	3.220				-

หมายเหตุ : * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8. สรุปการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ การศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ผลการเปรียบเทียบดังกล่าว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ที่ต่างกัน มีความเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการ

ขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4-21

ตารางที่ 4-21 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
5. กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
6. กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
7. กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

อย่างไรก็ดี นอกจากการทดสอบสมมติฐานในภาพรวมแล้ว ผู้วิจัยยังได้แยกพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างในความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี เป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ โดยสรุปได้ดังตารางที่ 4-22

ตารางที่ 4-22 สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจาก โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี	ปัจจัยส่วนบุคคล					
	เพศ	อายุ	สถานภาพ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่
1. ด้านสุขภาพ	-	✓	-	-	✓	-
2. ด้านสิ่งแวดล้อม	-	-	-	-	✓	✓
3. ด้านสังคม	-	✓	-	-	✓	-
4. ด้านเศรษฐกิจ	-	-	-	-	✓	-
ภาพรวม	-	-	-	-	✓	-

หมายเหตุ: - ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

✓ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นผู้ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 392 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยคำนึงถึงสัดส่วนจากจำนวนประชากรแต่ละตำบล ในอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี เป็นชั้นภูมิ (Stratum) ถ้าชั้นภูมิใดมีประชากรจำนวนมากจะต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากชั้นภูมิมามาก ถ้าชั้นภูมิใดมีประชากรจำนวนน้อยจะต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากชั้นภูมิน้อย การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และประมวลผล ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์ โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และการอาศัยอยู่ในพื้นที่ ฯลฯ ด้วยสถิติการแจกแจงความถี่ ค่าสถิติร้อยละ 2) การวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพ ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ 3) การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential analysis) ใช้สถิติ t-test ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ ซึ่งมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป สำหรับทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะของประชากร กับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ผลจากการศึกษาดังกล่าว นำมาสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการศึกษา ได้โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นชาย ร้อยละ 60.46 และเพศหญิงร้อยละ 39.54 ในด้านอายุส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 60 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.37 ด้านสถานภาพ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.44 ด้านการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.08 ด้านอาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.40 ด้านรายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 8,000 – 15,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.51 และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 72.96

2. ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านเศรษฐกิจ แปลผลค่านำหนักคะแนนตามเกณฑ์ 5 ระดับ คือ ไม่มีผลกระทบ มีผลกระทบน้อย มีผลกระทบปานกลาง มีผลกระทบมาก และมีผลกระทบมากที่สุด โดยภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$, $SD = 0.922$) โดยด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, $SD = 1.054$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม มีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, $SD = 1.035$) ด้านเศรษฐกิจ มีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$, $SD = 0.969$) และด้านสุขภาพ มีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$, $SD = 1.015$) ตามลำดับ ทั้งนี้ผลการศึกษาในรายด้านจำแนกได้ดังนี้

2.1 ด้านสุขภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพ โดยภาพรวมด้านสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$, $SD = 1.016$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความวิตกกังวลจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม อาทิ สารเคมี รั่วไหล ไฟไหม้ เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, $SD = 1.215$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเข้ารับการรักษาพยาบาลมากขึ้นจากการที่มีการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบน้อย ($\bar{X} = 2.36$, $SD = 1.169$)

2.2 ด้านสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมด้านสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, $SD = 1.054$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจได้รับความเสี่ยงจากปัญหาอาชญากรรม เช่น การโจรกรรม การทำร้ายร่างกาย การลักทรัพย์ ฯลฯ มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, $SD = 1.189$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การไปมาหาสู่และสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป จากสังคมชนบทเป็นชุมชนเมืองมากขึ้นทำให้ระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชนลดลง มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$, $SD = 1.168$)

2.3 ด้านสังคม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสังคม โดยภาพรวมด้านสังคม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, $SD = 1.035$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้รับผลกระทบจากควันเสียจากยานพาหนะต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจากการมีโรงงานอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, $SD = 1.099$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ อาจได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมขัง เนื่องจากการระบายน้ำทิ้งไม่ทัน จากการมีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$, $SD = 1.181$)

2.4 ด้านเศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านเศรษฐกิจ โดยภาพรวมด้านเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$, $SD = 0.959$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจได้รับผลกระทบจากค่าครองชีพสูงขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$, $SD = 1.245$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ อาจมีโอกาสได้รับรายได้ต่อเดือนเพิ่มขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$, $SD = 1.1207$)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ผลการทดสอบสมมติฐาน เป็นดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม และรายด้าน ได้แก่

หนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ในด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านสุขภาพ ด้านสังคม และเศรษฐกิจ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผลการศึกษา

ผลจากการศึกษา ผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวมาอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพ โดยภาพรวมด้านสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$, $SD = 1.016$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความวิตกกังวลจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม อาทิ สารเคมี รั่วไหล ไฟไหม้ เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, $SD = 1.215$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเข้ารับการรักษายาบาลมากขึ้นจากการที่มีการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบน้อย ($\bar{X} = 2.36$, $SD = 1.169$)

จากผลการศึกษาความคิดเห็นผลกระทบด้านสุขภาพจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชฎ์ภักดิ์ ปุณณจิระโชติสกุล และอนรรัตน์ อนันตนาทร (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อมและการปรับตัวของประชาชนที่เกิดจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง ซึ่งพบว่า ประชาชนในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง ได้รับผลกระทบต่อสุขภาพโดยเฉพาะจากมลพิษทางอากาศ และน้ำที่มีการสะสมสารเคมีสูง เช่นเดียวกับผลการวิจัยครั้งนี้ ประชาชนมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับอันตรายจากสารเคมีและไฟไหม้ที่อาจเกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม การที่ประชาชนให้คะแนนความกังวลต่อสุขภาพระดับปานกลาง เป็นสัญญาณที่แสดงถึงความรู้สึกไม่ปลอดภัยที่อาจมีผลต่อสุขภาพจิตและสุขภาพร่างกายได้ในระยะยาว

2. ผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมด้านสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, $SD = 1.054$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจได้รับความเสี่ยงจากปัญหาอาชญากรรม เช่น การโจรกรรม การทำร้ายร่างกาย

การลักทรัพย์ ฯลฯ มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, $SD = 1.189$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การไปมาหาสู่และสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป จากสังคมชนบทเป็นชุมชนเมืองมากขึ้นทำให้ระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชนลดลง มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$, $SD = 1.168$)

จากผลการศึกษาความคิดเห็นผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยที่มักได้รับผลกระทบโดยตรงจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม จากงานวิจัยของ เมทีนา อีสริยานนท์ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนโดยรอบ : ศึกษากรณีนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ ชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งส่งผลกระทบต่อความสมดุลของสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับผลการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นจากปัญหาคุณภาพอากาศและมลพิษทางน้ำ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในพื้นที่ชุมชนโดยรอบ ทั้งนี้ ความเสี่ยงจากอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้นตามมาก็เป็นผลกระทบทางอ้อมจากการเติบโตของอุตสาหกรรมในชุมชนชนบท

3. ผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัด ชลบุรี ด้านสังคม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านสังคม โดยภาพรวมด้านสังคม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, $SD = 1.035$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้รับผลกระทบจากควันเสียจากยานพาหนะ ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจากการมีโรงงานอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, $SD = 1.099$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ อาจได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมขัง เนื่องจากการระบายน้ำทิ้งไม่ทัน จากการมีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$, $SD = 1.181$)

จากผลการศึกษาความคิดเห็นผลกระทบด้านสังคมที่พบจากงานวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สิริโชค ประทุมพิทักษ์ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบต่อชุมชนที่เกิดจากการตั้งนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก : กรณีของเทศบาลเมืองมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จากการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชนมาบตาพุด จังหวัดระยอง ที่มีทั้งการเปลี่ยนแปลงในระบบความสัมพันธ์ทางสังคมและวิถีชีวิตจากการพัฒนาอุตสาหกรรม การศึกษาครั้งนี้แสดงว่าความสัมพันธ์ของชุมชนลดลงจากการพัฒนาชุมชนชนบทให้กลายเป็นชุมชนเมือง อีกทั้งปัญหา ควันเสียจากยานพาหนะและอากาศเสียก็ทำให้คุณภาพชีวิตของชุมชนแย่ลงตามไปด้วย

4. ผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านเศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ด้านเศรษฐกิจ โดยภาพรวมด้านเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$, $SD = 0.959$) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจได้รับผลกระทบจากค่าครองชีพสูงขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$, $SD = 1.245$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ อาจมีโอกาสได้รับรายได้ต่อเดือนเพิ่มขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$, $SD = 1.1207$)

จากผลการศึกษาความคิดเห็นผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษา พบว่า ค่าครองชีพมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรายุทธ สิม่วง (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของชุมชนจากการเข้ามาของนิคมอุตสาหกรรม: กรณีศึกษาชุมชนประมงชายฝั่งหาดตากวน-อ่าวระคู ตำบลมาตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า ค่าครองชีพในชุมชนเพิ่มขึ้น แต่การเพิ่มขึ้นของรายได้ต่อครัวเรือนยังไม่เพียงพอที่จะชดเชยกับค่าครองชีพที่สูงขึ้นได้ ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้ แม้ว่าจะมีความคาดหวังต่อการมีรายได้เพิ่มจากนิคมอุตสาหกรรม แต่ผลการศึกษากลับพบว่า ผลกระทบด้านเศรษฐกิจโดยรวมยังอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะความรู้สึกว่าค่าครองชีพสูงขึ้นแต่รายได้ยังคงไม่เพียงพอ

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบด้านสุขภาพ และด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยอายุเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และทัศนคติที่มีต่อผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรม เนื่องจากวัยและประสบการณ์ที่แตกต่าง ทำให้มีมุมมองเกี่ยวกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ชนุตร์ หอมหวาน และสุปราณี ธรรมพิทักษ์ (2567) ที่พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมในชุมชนแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้สูงอายุจะให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มอายุอื่น เนื่องจาก (1) ประสบการณ์ชีวิตที่สั่งสม กลุ่มคนที่มีอายุมากกว่ามักผ่านประสบการณ์และเห็นการเปลี่ยนแปลงของชุมชนมากกว่า จึงอาจมีมุมมองที่แตกต่างจากคนรุ่นใหม่ (2) ความอ่อนไหวต่อผลกระทบ กลุ่มผู้สูงอายุอาจมีความอ่อนไหวต่อผลกระทบด้านสุขภาพมากกว่า เนื่องจากมีข้อจำกัดทางร่างกายและความเสี่ยงต่อโรคต่าง ๆ มากกว่า

และ (3) มุมมองต่อการพัฒนา คนต่างวัยอาจมีมุมมองต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน โดยคนรุ่นใหม่อาจมองเห็น โอกาสทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ผู้สูงอายุอาจกังวลเรื่องผลกระทบระยะยาว

นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น เกษตรกร ชาวประมง อาจได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจมากกว่าอาชีพอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริโชค ประทุมพิทักษ์ (2561) ทำการศึกษา เรื่อง ผลกระทบต่อชุมชนที่เกิดจากการตั้งนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก : กรณีของเทศบาลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ค้นพบว่า อาชีพดั้งเดิมของคนในชุมชนมาบตาพุดที่เป็นประเภทหลัก คือ อาชีพประมง อาชีพเกษตรกร และอาชีพค้าขาย ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการพัฒนาอุตสาหกรรม ผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มอาชีพดั้งเดิม ได้แก่ มลภาวะทางอากาศ กลิ่น เสียง ฝุ่นละออง ที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตรและทรัพยากรทางทะเล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญโฉม แซ่ตั้ง และวลัยพร मुखสุวรรณ (2546) ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลกระทบจากการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและพื้นที่ใกล้เคียง พบว่า กลุ่มอาชีพประมงและเกษตรกรได้รับผลกระทบโดยตรงจากการปนเปื้อนของสารเคมีในแหล่งน้ำและดินส่งผลให้ผลผลิตลดลง รายได้ลดลง และต้องปรับเปลี่ยนอาชีพ จะเห็นได้ว่า ทั้ง 2 งานวิจัยสนับสนุนว่าอาชีพที่พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติโดยตรง เช่น เกษตรกรและประมง ได้รับผลกระทบด้านลบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมมากกว่าอาชีพอื่น ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ เนื่องจากมลพิษที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อทรัพยากรที่ใช้ในการประกอบอาชีพ

สำหรับปัจจัยด้านระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอาศัยในพื้นที่นานกว่า มีความคิดเห็นต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างจากกลุ่มที่อาศัยมาไม่นานอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรม ส่งผลต่อการสะสมประสบการณ์และการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริโชค ประทุมพิทักษ์ (2561) ทำการศึกษา เรื่อง ผลกระทบต่อชุมชนที่เกิดจากการตั้งนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก : กรณีของเทศบาลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ค้นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดั้งเดิมเป็นเวลามากกว่า 20 ปี สามารถสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้ชัดเจน กลุ่มที่อาศัยอยู่มานานสามารถเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมก่อนและหลังการพัฒนาอุตสาหกรรมได้ โดยเฉพาะปัญหามลพิษทางอากาศและผลกระทบต่อสุขภาพที่เพิ่มขึ้น และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเพ็ญโฉม แซ่ตั้ง และวลัยพร मुखสุวรรณ (2546) ที่ทำการศึกษา เรื่อง การประเมินผลกระทบจากการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมมา

คาพูดและพื้นที่ใกล้เคียง พบว่า ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่มานานสามารถสังเกตการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัยมานานมีการสะสมประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหามลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพ จากผลงานดังกล่าวสนับสนุนว่า ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่มีผลต่อการรับรู้และความคิดเห็นต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยผู้ที่อาศัยมานานกว่าจะมีประสบการณ์และสามารถเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้ชัดเจนกว่า

จากผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและนำมาพิจารณาประกอบการวางแผนพัฒนาพื้นที่อย่างรอบด้าน เพื่อบริหารจัดการปัญหาและความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากความแตกต่างของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่มในการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ผลการการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านสังคม

จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรีด้านสังคมมากที่สุด โดยเฉพาะความเสี่ยงจากปัญหาอาชญากรรม ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ ดังนี้

1.1.1 สถานีตำรวจภูธรอำเภอหนองใหญ่หรือส่วนที่เกี่ยวข้อง เพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยในชุมชน โดยจัดตั้งจุดตรวจและสายตรวจเพิ่มเติมในพื้นที่เสี่ยง โดยเฉพาะในช่วงกลางคืน

1.1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอหนองใหญ่ ควรจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยชุมชน ติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดสำคัญ และสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครดูแลความปลอดภัยในชุมชน

1.1.3 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอหนองใหญ่ ควรจัดทำระบบเฝ้าระวังสุขภาพประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงที่อาศัยในรัศมี 5 กิโลเมตรจากเขตนิคมอุตสาหกรรม

1.2 ด้านสุขภาพและความปลอดภัย

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

1.2.1 สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด (หนองใหญ่) ร่วมกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี จัดทำระบบตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบต่อเนื่อง (Real-time) และเผยแพร่ข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

1.2.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนรอบนิคมอุตสาหกรรม โดยจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาอาชีพและทักษะแรงงานให้แก่ประชาชนในพื้นที่

1.2.3 สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี กำหนดมาตรการให้โรงงานในนิคมอุตสาหกรรมต้องจัดทำรายงานการตรวจสอบระบบบำบัดมลพิษทุก 3 เดือน และเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งถัดไป

จากการศึกษาพบว่า ยังมีประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้:

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบด้านสุขภาพในระยะยาว (Longitudinal Study) โดยติดตามกลุ่มตัวอย่างทุก 6 เดือน เป็นระยะเวลา 3-5 ปี เพื่อประเมินผลกระทบสะสม

2.2 ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการพัฒนาชุมชนที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมอื่น ๆ ในภาคตะวันออก เช่น นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ ชลบุรี หรือนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

2.3 ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวิจัย

บรรณานุกรม

- กัตัญญรัตน์ เศลารักษ์ และอภิศักดิ์ ชีระวิสิทธิ์. (2557). การประเมินผลกระทบทางสังคมของโรงงานผลิตเอทานอลต่อชุมชนบริเวณรอบข้าง. ใน การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 14 มหาวิทยาลัยขอนแก่น (หน้า 2041-2050). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. (2559). พิมพ์เขียว Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง และยั่งยืน. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- กิติโชค บุรุมิ. (2558). ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรม 304 ที่มีต่อชุมชน โดยรอบในเขตพื้นที่ตำบลท่าตูม อำเภอสรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี. (Unpublished master's thesis). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โกมุท ทิมชนานนท์. (2537). การกระจายและการเติบโตของอุตสาหกรรมในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก. (2560). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560-2564. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (สภทอ.).
- จิรายุทธ สิม่วง. (2562). การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของชุมชนจากการเข้ามาของนิคมอุตสาหกรรม: กรณีศึกษาชุมชนประมงชายฝั่งหาดตากวน-อ่าวระคู้ ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา, 5(1), 1-21.
- ชญาณีรัฐ จันทร์คำ. (2559). ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมอันอาจเกิดจากโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยแม่เหี้ยะน้อย อำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนุดม หอมหวล และสุปราณี ธรรมพิทักษ์. (2567). ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุด. วารสารการบริหารรัฐกิจและการเมือง, 13(2), 148-165.
- ดวงกมล ศรีพุ่ม. (2563). การรับรู้กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมและประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของ บริษัท ชูชูมอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด: กรณีศึกษาประชาชนในพื้นที่ตำบลตาสีห์ อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง. งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ที่ว่า การอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี. (2566). ข้อมูลทั่วไปของอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี. (เอกสารเผยแพร่). อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี.
- ธนรัตน์ ภู่งวง. (2558). ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรม อมตะนครที่มีผลต่อชุมชน: กรณีศึกษา ชุมชนคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธวัชชัย สหพงษ์ และจารุกิตติ์ สายสิงห์. (2559). ความคิดเห็นของชุมชนรอบมหาวิทยาลัยที่มีต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธัญลักษณ์ ปุณณจิราโชติสกุล และอนุรัตน์ อนันทนาธร. (2562). ผลกระทบด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม และการปรับตัวของประชาชนที่เกิดจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 13(1), 19-43.
- ปิยฉัตร ศิริมาศทอง. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานช่วง WFH และความท้าทายในการจัดการของบุคลากรกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญโฉม แซ่ตั้ง และวลัยพร मुखสุวรรณ. (2546). รายงานการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและพื้นที่ใกล้เคียง. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- พิสิทธิ์ อุชาชน, ฉัตรชัย ศรีแก้ว, คำหว่า ทามะวง, และบุญบารวรรณ โพธิ์ศรี. (2558). การรับรู้กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมและประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพบุลย์ เดิมสมเกตุ, สมศักดิ์ สุขวงศ์, และสมชาย ดวงมาลา. (2560). ผลกระทบของการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำต่อระบบนิเวศและชุมชนชายฝั่ง. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 9(2), 151-162.
- ภูษณิษา ป้างขามาศย์. (2560). ความคิดเห็นและความเชื่อมั่นของผู้บริโภคชาวไทยที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครในการเลือกจองโรงแรมผ่านออนไลน์เอเจนซี่. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เมทินา อิศริยานนท์. (2563). ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนโดยรอบ : ศึกษากรณีนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ชลบุรี จังหวัดชลบุรี. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 9(2), 101-118.

รติมา คชนันท์. (2560). *ระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ความหวังใหม่เพื่อเศรษฐกิจไทย*
เติบโตอย่างยั่งยืน.

https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=45250

รุจิกานต์ เสนากง. (2559). *การประเมินผลการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของ โครงการสะพาน*
ข้ามอ่าวเก็บน้ำลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต, สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วชิราภรณ์ เฟื่องหนู. (2559). *การประเมินผลกระทบทางการศึกษาของ โรงเรียนที่ถ่ายโอนไปสังกัด*
องค์การบริหารปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

วีระศักดิ์ คงฤทธิ, สุภาภรณ์ พรหมพินิจ, และศิริพร ฤทธิธรม. (2559). *การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อความมั่นคงของครัวเรือน: กรณีศึกษาชุมชนที่พึ่งพิงทรัพยากรในพื้นที่*
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*,
22(3), 101-128.]

ศราวุฒิ แอนดอน. (2559). *ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อชุมชนแม่เกาะของ โครงการชุมชน*
พัฒนาอาชีพภายใต้กองทุนพัฒนาไฟฟ้าโรงไฟฟ้าแม่เกาะ จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบ
อิสระปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศิริกัญญา เขาวมัย. (2561). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและ*
สุขภาพ: กรณีศึกษา โครงการนิคมอุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย) จังหวัดระยอง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ศิริโชค ประทุมพิทักษ์. (2561). *ผลกระทบต่อชุมชนที่เกิดจากการตั้งนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ใน*
โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก : กรณีของเทศบาลเมืองมาบตาพุด อำเภอ
เมือง จังหวัดระยอง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 10(2), 82-89.

ศิริมา ศรีนวล, พันธกานต์ รอดวินิจ, เสาวภา ภูมิชิน, อัจฉรา อะมูตะคุ และสารินทร์ ปัญญาทรง. (2561).
การประเมินผลกระทบทางสุขภาพโดยชุมชน โครงการเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมที่มี
ผลกระทบต่อประชาชนหมู่ที่ 1 2 และ 3 ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. *วารสาร*
วิทยาลัยนครราชสีมา, 12(2), 107-206.

สุชาลินี ชนสีลังกูร. (2564). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม*
ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. (Unpublished master's thesis). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2561ก). *แผนปฏิบัติการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก*. บริษัท ทรานคอนซัลท์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2561ข). *แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก*. <https://www.eeco.or.th/sites/default/files/1%20-1%20EEC.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. เดอะบุคส์.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก. (2561). *แผนภาพรวมการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560-2564*. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.).
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2560). *ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2560-2564*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI).
- สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก. (2559). *โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ*. http://www.boi.go.th/upload/content/BOI-book%202016-EEC-EN-TH-20161129_88126.pdf
- สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2560). *ยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2561-2580*. https://www.nesdb.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2566). *สถิติจำนวนประชากรและบ้าน พ.ศ. 2566*. กระทรวงมหาดไทย.
- สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่. (2560). *เขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเพื่ออนาคตของ ASEAN*. https://www.boi.go.th/upload/content/BOI-book%202016-EEC-EN-TH-20161129_88126.pdf
- สุชาสินี ณะสีสังกูร. (2564). *ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีในการติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติตามรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน)*. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- สุปรีชา บุญมาก, พงศ์ชนต์ ศรีสุวรรณ, และณัฐวรรณ สมรรถจันทร์. (2562). จาก Eastern Seaboard
สู่ EEC การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจไทยในภูมิภาคตะวันออก. ใน *การประชุมวิชาการระดับ
นานาชาติ ครั้งที่ 11 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม วันที่ 11 – 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2562* (หน้า
1381-1389). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สมยศ เกษมพิณ. (2559). *ผลกระทบของสวนอุตสาหกรรม โรจนะระยองที่มีต่อชุมชนตำบลหนองบัว
อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง*. งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- องค์การอนามัยโลก. (1999). *การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ: หลักการและแนวทางปฏิบัติ.
สำนักพิมพ์องค์การอนามัยโลก*.
- อภิเชษฐ์ ทัพเมือง. (2562). ผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรมของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัด
สระแก้ว. *วารสารพัฒนาสังคม*, 23(1), 143-162.
- อนุกุล ต้นสุพล. (2546). *การวางผังเมืองและการพัฒนาเมือง*. โครงการตำราคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุยทธ์ นิสสา, และวรรณดี ขวดใส. (2547). ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ
ต่อเกษตรกรและชุมชนในจังหวัดสงขลา. *วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 16(1), 77-98.
- อัจฉราพร ปะที. (2559). *ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนต่อการคุ้มครอง
คนไร้ที่พึ่ง: กรณีศึกษาประชาชนในตำบลผาสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน*. สารนิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุปรีภูลา อินทรสาด และนัสมล บุตรวิเศษ. (2564). *การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดการสถานศึกษาของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ศูนย์พระนครศรีอยุธยา หันตรา.
- เอกพล กิติกา, วราภรณ์ บุญเชียง และวรางคณา นาคเสน. (2564). ผลกระทบทางสุขภาพ ของประชาชน
จากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมโรงโม่หิน ในตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัด
เชียงใหม่. *วารสารวิชาการป้องกันควบคุมโรค สคร.2 พิษณุโลก*, 8(2), 76-90.
- World Bank. (2017). *Thailand economic monitor, June 2017: Escaping the middle-income trap*.
World Bank.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เอกสารการตรวจสอบเครื่องวิจัย

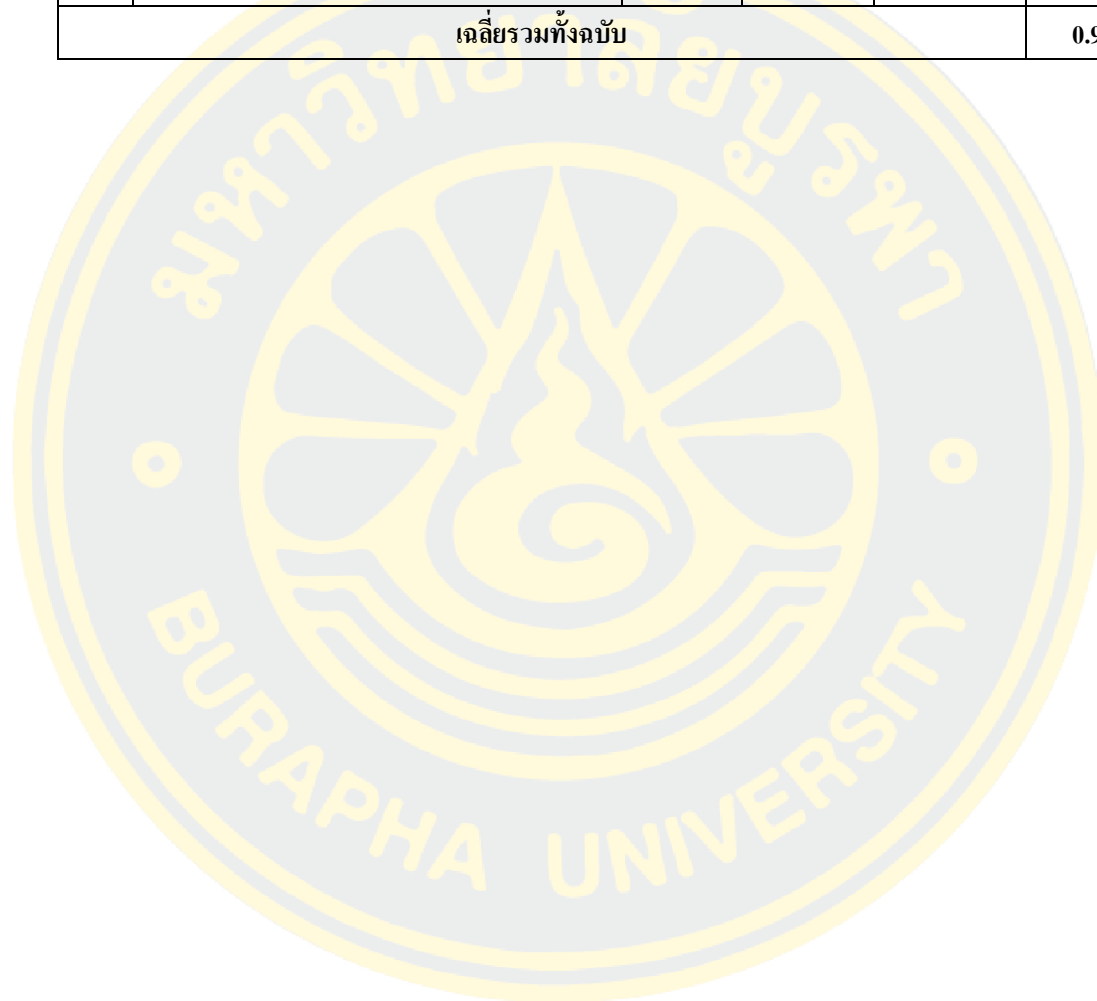
ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการประเมิน IOC จากผู้เชี่ยวชาญ			เฉลี่ย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ตอนที่ 1					
1	อายุ ☐ ไม่เกิน 20 ปี ☐ อายุ 21-40 ปี ☐ อายุ 41-60 ปี ☐ อายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป	1	1	1	1
2	ระดับการศึกษา ☐ ไม่เคยศึกษา ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษาตอนไทย ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี	1	1	1	1
3	อาชีพ ☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพ ☐ เกษตรกร ☐ ข้าราชการ/พนักงานในองค์กรของรัฐ ☐ พนักงานเอกชน ☐ รับจ้างทั่วไป ☐ อื่น ๆ (ระบุ.....)	1	1	1	1
4	รายได้ต่อเดือน ☐ ไม่เกิน 8,000 บาท ☐ 8,001-15,000 บาท ☐ 15,001-20,000 บาท ☐ 20,001 บาท ขึ้นไป	1	1	1	1
5	ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ที่อำเภอหนองใหญ่ ☐ ไม่เกิน 1 ปี ☐ อยู่อาศัย 1-5 ปี	1	1	1	1

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการประเมิน IOC จากผู้เชี่ยวชาญ			เฉลี่ย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
	☐ อยู่อาศัย 5-10 ปี ☐ อยู่อาศัยมากกว่า 5 ปี				
ตอนที่ 2					
1	ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ท่านได้รับผลกระทบ ปัญหาเสียงรบกวนเพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของ นิคมอุตสาหกรรม	1	0	1	0.67
2	ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ท่านมีอาการภูมิแพ้จาก การสูดดมควันที่ปล่อยออกมาจากโรงงาน จาก การขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม	1	1	1	1.00
3	ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ท่านมีความผิดปกติของ ร่างกาย อันมีสาเหตุมาจากความเครียดหรือ ปัญหาสุขภาพจิต จากการขยายตัวของนิคม อุตสาหกรรม เช่น ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคเบาหวาน เป็นต้น	1	1	1	1.00
4	ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ท่านเข้ารับการ รักษาพยาบาลมากขึ้นจากการที่มีการขยายตัว ของนิคมอุตสาหกรรม	1	1	1	1.00
5	ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ท่านมีความวิตกกังวลจาก อันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม อาทิ สารเคมีรั่วไหล ไฟไหม้ เป็นต้น	1	1	1	1.00
6	ท่านอาจได้รับผลกระทบของฝุ่นละอองจาก การก่อสร้าง ของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม	1	1	1	1.00
7	ท่านอาจได้รับผลกระทบของควันที่ปล่อยจาก โรงงานในนิคมอุตสาหกรรม	1	1	1	1.00
8	ท่านอาจได้รับกลิ่นเหม็นจากการจัดการขยะมูล ฝอยหรือกระบวนการผลิตของโรงงาน อุตสาหกรรม	1	1	1	1.00
9	ท่านอาจได้รับผลกระทบปัญหาน้ำเน่าเสีย หรือ ปนเปื้อนสารเคมีจากโรงงานในนิคม อุตสาหกรรม	1	0	1	0.67

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการประเมิน IOC จากผู้เชี่ยวชาญ			เฉลี่ย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
10	ท่านอาจได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมขัง เนื่องจากการระบายน้ำที่ไม่น่าดี จากการมีนิคม อุตสาหกรรม	1	0	1	0.67
11	ท่านได้รับผลกระทบจากควันเสียจาก ยานพาหนะ ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจากการมีโรงงาน อุตสาหกรรม	1	1	1	1.00
12	ท่านอาจได้รับผลกระทบจากการจราจรที่ติดขัด ในช่วงเช้าและเย็นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม	1	1	1	1.00
13	ท่านอาจมีความเสี่ยงต่อการได้รับอุบัติเหตุ เพิ่มขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม	1	1	1	1.00
14	ท่านอาจได้รับผลกระทบจากการเข้ามาของคน ต่างถิ่นจนทำให้เกิดชุมชนเพิ่มขึ้น และเกิดการ แออัดจากการมีนิคมอุตสาหกรรม	1	1	1	1.00
15	ท่านอาจมีความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สิน จากปัญหาเสาพิศด จากการผลิต อุตสาหกรรม	1	1	1	1.00
16	ท่านอาจมีความเสี่ยงจากปัญหา อาชญากรรม เช่น การ โจรกรรม การทำร้าย ร่างกาย การลักทรัพย์ ฯลฯ	1	1	1	1.00
17	การไปมาหาสู่และสร้างความสัมพันธ์ของท่าน กับคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป จากสังคม ชนบทเป็นชุมชนเมืองมากขึ้นทำให้ระบบ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนลดลง	1	1	1	1.00
18	ท่านอาจได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำประปา ไม่เพียงพอจากการมีนิคมอุตสาหกรรม	1	0	1	0.67
19	ท่านอาจได้รับผลกระทบจากปัญหาไฟฟ้า ขัดข้องจากการมีนิคมอุตสาหกรรม	1	0	1	0.67
20	ท่านมีโอกาสในการประกอบอาชีพที่มีความ หลากหลายมากขึ้น จากการมีนิคม อุตสาหกรรม	1	1	1	1.00

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการประเมิน IOC จากผู้เชี่ยวชาญ			เฉลี่ย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
21	ท่านอาจมีโอกาสดำเนินการได้ต่อเนื่องเพิ่มขึ้น จากการมีนิคมอุตสาหกรรม	1	1	1	1.00
22	ท่านอาจได้รับผลกระทบจากค่าครองชีพสูงขึ้น จากการมีนิคมอุตสาหกรรม	1	1	1	1.00
เฉลี่ยรวมทั้งฉบับ					0.94

ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.941	23

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
X1_1	2.37	1.033	30
X1_2	2.50	.974	30
X1_3	2.83	1.341	30
X1_4	2.13	.937	30
X1_5	2.13	.937	30
X1_6	3.13	1.074	30
X2_1	2.93	1.461	30
X2_2	3.60	.932	30
X2_3	3.43	1.165	30
X2_4	3.53	1.074	30
X2_5	3.50	1.009	30
X2_6	2.93	.944	30
X3_1	3.17	.986	30

X3_2	3.00	1.174	30
X3_3	2.93	1.230	30
X3_4	3.17	1.289	30
X3_5	2.97	1.245	30
X3_6	3.20	.925	30
X4_1	2.80	1.186	30
X4_2	2.77	1.135	30
X4_3	3.03	1.098	30
X4_4	2.97	1.066	30
X4_5	3.10	1.213	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X1_1	65.77	266.323	.570	.939
X1_2	65.63	263.344	.706	.938
X1_3	65.30	260.355	.565	.940
X1_4	66.00	266.828	.617	.939
X1_5	66.00	268.345	.566	.939
X1_6	65.00	262.966	.645	.938
X2_1	65.20	251.959	.701	.938
X2_2	64.53	262.533	.768	.937
X2_3	64.70	258.217	.722	.937
X2_4	64.60	259.972	.735	.937
X2_5	64.63	262.654	.701	.938
X2_6	65.20	263.407	.728	.937
X3_1	64.97	261.551	.755	.937
X3_2	65.13	254.326	.825	.936

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X3_3	65.20	253.200	.815	.936
X3_4	64.97	254.792	.733	.937
X3_5	65.17	254.351	.773	.936
X3_6	64.93	263.237	.750	.937
X4_1	65.33	258.299	.705	.937
X4_2	65.37	259.689	.700	.937
X4_3	65.10	281.059	.118	.946
X4_4	65.17	282.764	.075	.946
X4_5	65.03	277.068	.200	.945

ภาคผนวก ข
เครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบ
จากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง

- 1) แบบสอบถามนี้ จัดทำเพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี
- 2) แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้
  - ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ส่วนที่ 2 ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่
  - ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
- 3) การตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบข้อมูลให้ตรงตามความเป็นจริงที่สุด และผู้ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ข้อมูลจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ซึ่งคณะผู้วิจัย จะวิเคราะห์ผลข้อมูลภาพรวมเท่านั้นและไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด

นายพรชัย พิริยะสันติ

นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์และความมั่นคง
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

แบบสอบถามออนไลน์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์คำชี้แจง : โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านที่สุด

1) อายุ	☐ ไม่เกิน 20 ปี	☐ อายุ 21 – 40 ปี
	☐ อายุ 41 – 60 ปี	☐ อายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป
2) ระดับการศึกษา	☐ ไม่เคยศึกษา	☐ ประถมศึกษา
	☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
	☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
3) อาชีพ	☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพ	☐ เกษตรกร
	☐ ข้าราชการ/พนักงานในองค์กรของรัฐ	
	☐ พนักงานเอกชน	☐ รับจ้างทั่วไป
	☐ อื่น ๆ (ระบุ.....)	
4) รายได้ต่อเดือน	☐ ไม่เกิน 8,000 บาท	☐ 8,001 – 15,000 บาท
	☐ 15,001 – 20,000 บาท	☐ 20,001 บาท ขึ้นไป
5) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ที่อำเภอหนองใหญ่	☐ ไม่เกิน 1 ปี	☐ อยู่อาศัย 1 – 5 ปี
	☐ อยู่อาศัย 5 – 10 ปี	☐ อยู่อาศัยมากกว่า 10 ปี

ส่วนที่ 2 ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่

คำชี้แจง : โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ในช่องระดับผลกระทบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียง 1 ช่อง โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ ไม่มีผลกระทบ [1] มีผลกระทบน้อย [2] มีผลกระทบปานกลาง [3] มีผลกระทบมาก [4] และมีผลกระทบมากที่สุด [5]

ผลกระทบต่อชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่มี	มี	มี	มี	มี
	ผลกระทบ	ผลกระทบ	ผลกระทบ	ผลกระทบ	ผลกระทบ
		น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
ด้านสุขภาพ					
1. ท่านมีปัญหสุขภาพเพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
2. ท่านได้รับผลกระทบปัญหาเสียงรบกวนเพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
3. ท่านมีอาการภูมิแพ้จากการสูดดมควันที่ปล่อยออกมาจากโรงงาน จากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐

แบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

ผลกระทบต่อชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่มี	มี	มี	มี	มี
	ผลกระทบ	ผลกระทบ น้อย	ผลกระทบ ปานกลาง	ผลกระทบ มาก	ผลกระทบ มากที่สุด
	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
4. ท่านมีความผิดปกติของร่างกาย อันมีสาเหตุมาจากความเครียดหรือปัญหาสุขภาพจิต จากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม เช่น ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคเบาหวาน เป็นต้น	☐	☐	☐	☐	☐
5. ท่านเข้ารับการรักษาพยาบาลมากขึ้นจากการที่มีการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
6. ท่านมีความวิตกกังวลจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม อาทิ สารเคมีรั่วไหล ไฟไหม้ เป็นต้น	☐	☐	☐	☐	☐
ด้านสังคม					
7. ท่านอาจได้รับผลกระทบจากการจราจรที่ติดขัดในช่วงเช้าและเย็นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
8. ท่านอาจมีความเสี่ยงต่อการได้รับอุบัติเหตุเพิ่มขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
9. ท่านอาจได้รับผลกระทบจากการเข้ามาของคนต่างถิ่นจนทำให้เกิดชุมชนเพิ่มขึ้น และเกิดการแออัดจากการมีนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
10. ท่านอาจได้รับความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สิน จากปัญหายาเสพติด จากการมีนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
11. ท่านอาจได้รับความเสี่ยงจากปัญหาอาชญากรรม เช่น การโจรกรรม การทำร้ายร่างกาย การลักทรัพย์ ฯลฯ	☐	☐	☐	☐	☐
12. การไปมาหาสู่และสร้างความสัมพันธ์ของท่านกับคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป จากสังคมชนบทเป็นชุมชนเมืองมากขึ้นทำให้ระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชนลดลง	☐	☐	☐	☐	☐
ด้านสิ่งแวดล้อม					
13. ท่านอาจได้รับผลกระทบของฝุ่นละอองจากการก่อสร้างของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
14. ท่านอาจได้รับผลกระทบของควันที่ปล่อยจากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
15. ท่านอาจได้รับกลิ่นเหม็นจากการจัดการขยะมูลฝอยหรือกระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐

แบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบจากการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

ผลกระทบต่อชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่มี	มี	มี	มี	มี
	ผลกระทบ [1]	ผลกระทบ น้อย [2]	ผลกระทบ ปานกลาง [3]	ผลกระทบ มาก [4]	ผลกระทบ มากที่สุด [5]
16. ท่านอาจได้รับผลกระทบปัญหาน้ำเน่าเสีย หรือปนเปื้อนสารเคมีจากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
17. ท่านอาจได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมขัง เนื่องจากการระบายน้ำทิ้งไม่ทัน จากกรณีนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
18. ท่านได้รับผลกระทบจากควันเสียจากยานพาหนะ ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจากการมีโรงงานอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
ด้านเศรษฐกิจ					
19. ท่านอาจได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำประปาไม่เพียงพอ จากกรณีนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
20. ท่านอาจได้รับผลกระทบจากปัญหาไฟฟ้าขัดข้องจากกรณีนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
21. ท่านมีโอกาสในการประกอบอาชีพที่มีความหลากหลายมากขึ้น จากกรณีนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
22. ท่านอาจมีโอกาสได้รับรายได้ต่อเดือนเพิ่มขึ้นจากกรณีนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐
23. ท่านอาจได้รับผลกระทบจากค่าครองชีพสูงขึ้นจากกรณีนิคมอุตสาหกรรม	☐	☐	☐	☐	☐

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านที่กรุณาให้ข้อมูล และตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ค

เอกสารการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

สำเนา

ที่ IRB4-225/2567

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย : G-HU172/2567

โครงการวิจัยเรื่อง : การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบของการขยายตัวนิคมอุตสาหกรรมในอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

หัวหน้าโครงการวิจัย : นายพรชัย พิริยะสันติ

หน่วยงานที่สังกัด : คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการหลัก (สารนิพนธ์/ งานนิพนธ์/ : อาจารย์ ดร.เอกลักษณ์ ณีถฤทธิ์
วิทยานิพนธ์/ คุชฎีนิพนธ์)

หน่วยงานที่สังกัด : คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

วิธีพิจารณา : Exemption Determination Expedited Reviews Full Board

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ฉบับที่ 4 วันที่ 22 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2567
2. โครงการวิจัยฉบับภาษาไทย ฉบับที่ 1 วันที่ 8 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2567
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 4 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2567
4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 4 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2567
5. แบบเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบบันทึกข้อมูล (Data Collection Form)
- แบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ฉบับที่ 1 วันที่ 8 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2567
6. เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี) ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 3 เดือน กันยายน พ.ศ. 2567

วันที่หมดอายุ : วันที่ 3 เดือน กันยายน พ.ศ. 2568

ลงนาม นางสาวทิมลพรรณ เลิศล้ำ
(นางสาวทิมลพรรณ เลิศล้ำ)

สำเนา

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ชุดที่ 4 (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

**หมายเหตุ การรับรองนี้มีรายละเอียดตามที่ระบุไว้ด้านหลังเอกสารรับรอง **

สำเนา

ผู้วิจัยทุกท่านที่ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ต้องปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด โดยใช้เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Participant Information Sheet) (AF 06-02), เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Consent Form) (AF 06-03), แบบสัมภาษณ์ และ/หรือแบบสอบถาม รวมถึงเอกสารอื่น ๆ เช่น ใบประชาสัมพันธ์ หรือ ประกาศเชิญชวนเข้าร่วมโครงการ เป็นต้น
ที่ผ่านการรับรองและประทับตราจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา แล้วเท่านั้น
2. ผู้วิจัยมีหน้าที่ส่งแบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัย (Progress Report Form) (AF 09-01) ต่อคณะกรรมการฯ ตามเวลาที่กำหนดหรือเมื่อได้รับการร้องขอ
3. การรับรองโครงการวิจัยของคณะกรรมการฯ มีกำหนด 1 ปี หลังจากวันที่คณะกรรมการฯ มีมติให้การรับรอง หากการวิจัยไม่สามารถดำเนินการเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยสามารถยื่นขอต่ออายุการรับรองโครงการวิจัย อย่างน้อย 30 วัน ก่อนวันหมดอายุตามที่กำหนดไว้ในเอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
4. หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมโครงการวิจัย เช่น เปลี่ยนแปลงหัวข้อโครงการวิจัย/ เพิ่มเดิมผู้ร่วมวิจัย การแก้ไข หรือเพิ่มเติมวิธีดำเนินการวิจัย การแก้ไขการสะกดคำ เป็นต้น ผู้วิจัยจะต้องยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมโครงการวิจัย โดยส่งแบบรายงานการแก้ไขเพิ่มเติมโครงการวิจัย (Amendment Form) (AF 08-01) ต่อคณะกรรมการฯ โดยอ้างอิงรหัสโครงการวิจัยที่ได้รับไว้ และต้องระบุรายละเอียดให้ชัดเจนว่ามีเปลี่ยนแปลงอะไร อย่างไร และเหตุผลที่ต้องการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ในกรณีการเปลี่ยนแปลงหัวข้อโครงการวิจัย/ เพิ่มเดิมผู้ร่วมวิจัยท่านใหม่ให้แนบประวัติมาด้วย
5. ผู้วิจัยมีหน้าที่รายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ชนิดร้ายแรงที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ภายในระยะเวลาที่กำหนดในวิธีดำเนินการมาตรฐาน (Standard Operating Procedures, SOPs) ให้แก่คณะกรรมการฯ ตามแบบรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ชนิดร้ายแรง (Serious Adverse Event (SAE) Report Form) (AF 10-01)
6. ผู้วิจัยมีหน้าที่รายงานให้คณะกรรมการฯ ทราบ เมื่อมีการยุติโครงการวิจัยก่อนกำหนด หรือการระงับโครงการวิจัยโดยผู้วิจัยหรือผู้สนับสนุนทุนวิจัย พร้อมทั้งคำอธิบายเป็นลายลักษณ์อักษรโดยละเอียดถึงสาเหตุของการยุติหรือระงับโครงการวิจัย ตามแบบรายงานการยุติโครงการวิจัยก่อนกำหนด (Study Termination Memorandum) (AF 12-01)
7. ผู้วิจัยมีหน้าที่ส่งแบบรายงานการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด (Non-compliance / Protocol Deviation / Protocol Violation Report) (AF 13-01) ให้คณะกรรมการฯ และผู้สนับสนุนทันทีที่ตรวจพบ หรือได้รับรายงานว่าการปฏิบัติที่ไม่ตรงกับขั้นตอนที่ระบุไว้ในโครงการวิจัย หรือข้อ กำหนดของคณะกรรมการฯ
8. เมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัย ผู้วิจัยมีหน้าที่ส่งแบบรายงานสรุปผลการวิจัย (Final Report) (AF 11-01) ให้คณะกรรมการฯ ทราบ ภายใน 30 วัน หลังจากสิ้นสุดการดำเนินการวิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายพรชัย พิริยะสันติ
วัน เดือน ปี เกิด	26 กุมภาพันธ์ 2533
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	109 หมู่ 2 ตำบลหนองไผ่แก้ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	ปลัดอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2559 รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์ พ.ศ. 2568 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ยุทธศาสตร์และความมั่นคง) มหาวิทยาลัยบูรพา